

flacăra

anul xxxii
38 (1475)
VINERI
23 SEPTEMBRIE
1983

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Nu a fost loc unde
cuvîntul „pace“ să
nu răsune ca o che-
mare și ca un anga-
jament al poporului
nostru de a-și uni
eforturile pentru a
contribui la
triumful păcii
în lume

NICOLAE CEAUȘESCU

Marti, 20 septembrie, în aula Facultății de drept din București, prin reprezentanții săi în marele Front al Democrației Socialiste, poporul român a reafirmat opțiunea sa fundamentală pentru

PACE, VIAȚĂ, PROGRES

și vocația sa revoluționară militantă, înaltul său spirit de solidaritate planetară, de a transforma toate acestea în realitate

pag. 4-5

Voință din voința cea mare a poporului lor,

100000 DE TINERI DIN ROMÂNIA AU CÎNTAT
in 6 seri ale Cenaclului Flacăra
SĂ FIE PACE ÎN LUME!

pag. 12-13

Spre Alba Iulia,
spre înfăptuirea
Marii Uniri

pag. 22

„Vind soluții“ —
probleme ale
„industrii inteligenței
în stare pură“

pag. 17

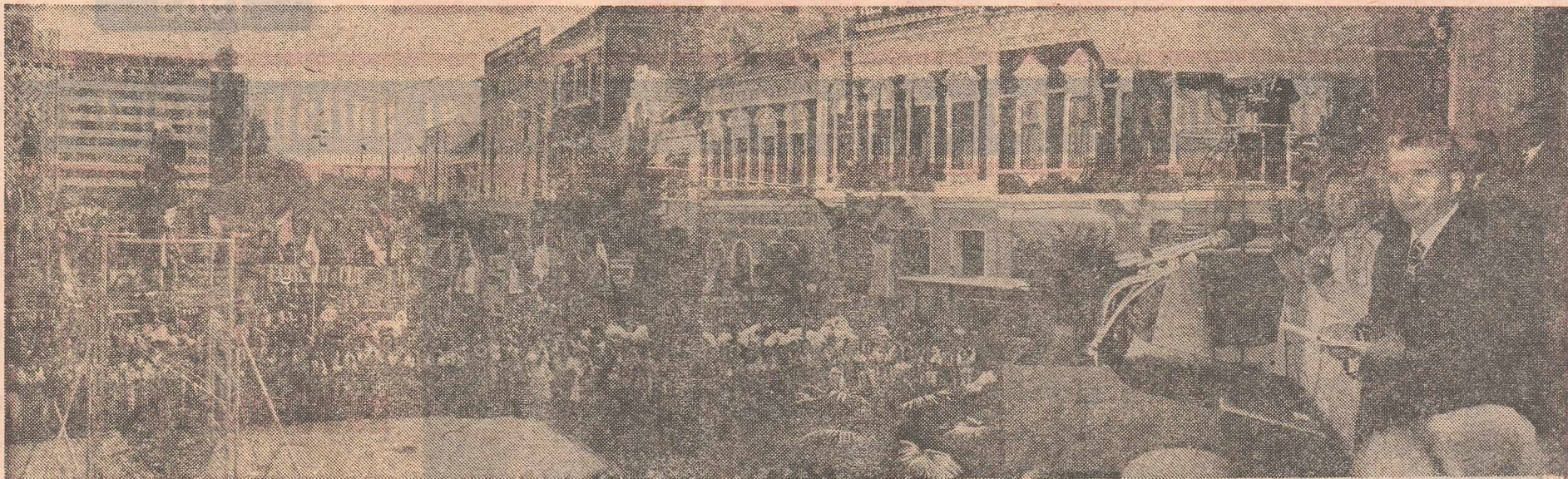
Edgar Papu:

„O, ce frumoase
sînt clipele în care
trăiești adevărul
unui înalt
sentiment!“

pag. 9

Școala românească în fața unor mari responsabilități

Prin tradiție, 15 septembrie e prima zi de școală la români. În această toamnă mai bogată ca oricând, deschiderea noului an de învățământ a avut loc, în cadrul marii adunări populare din municipiul Cluj-Napoca, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. Cu acest prilej, cel mai iubit fiu al poporului, căruia învățământul, școala românească, îi datorează o concepție nouă, revoluționară, profund umanistă, a rostit o cuvântare care constituie un veritabil program de muncă și acțiune, amplu și mobilizator, pentru elevii și studenții patriei, pentru toți slujitorii școlii noastre. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că între marile realizări a e socialismului se înscrie, la noi, crearea unui învățământ robust, modern, capabil să asigure cadre temeinic pregătite, să formeze oameni cu o personalitate multilaterală, profund devotați idealurilor partidului și ale națiunii socialiste. În diferite forme de învățământ, perfecționare, reciclare etc. se găsește astăzi cuprins mai bine de un sfert din populația țării, iar acest procent ilustrează, o dată în plus, amploarea și lărga deschidere, fără precedent, a școlii din patria noastră. Tocmai pe această bază, a arătat secretarul general al partidului, s-a realizat dezvoltarea generală a forțelor de producție, a industriei, a cercetării, a agriculturii, a tuturor celorlalte sectoare de activitate, s-a asigurat progresul neîncetat al țării.

Pornindu-se de la necesitatea, impusă de legile mersului înainte al societății, ca elevii și studenții să-și însușească cele mai noi realizări ale științei și tehnicii contemporane, ale cunoașterii umane, partidul și statul au înzestrat școala cu o puternică bază materială, săli de clasă și amfiteatre, ateliere și laboratoare. Societatea noastră a investit și investește imens, moral și material, în acest domeniu, conștientă fiind de faptul că de cât mai solida pregătire a oamenilor depinde, într-o măsură decisivă, dezvoltarea accelerată a patriei, transpunerea în viață a Programului partidului, aspirațiile de bunăstare ale întregului popor. Avântul științei și tehnicii, realitățile actuale, impun acordarea unei atenții sporite formării de oameni cu o pregătire multilaterală, multidisciplinară, în stare să rezolve probleme complexe din mai multe domenii, având totodată un întins orizont de cunoaștere și un profund spirit umanist. Această pregătire, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, se cere realizată de sus pînă jos, la

toate nivelele, fiind nevoie, de pildă, de muncitori capabili să rezolve cu ușurință orice problemă și să treacă de la o meserie la alta.

Din ansamblul concepției secretarului general al partidului, concepție revoluționară, luminată, s-a desprins, și de această dată, o idee extrem de prețioasă: necesitatea ridicării pe o nouă treaptă calitativă a unității dintre învățământ, cercetare și producție. Toți cei care lucrează în învățământul superior, cadre didactice și studenți deopotrivă, trebuie să participe, într-o măsură și mai mare, la activitatea de cercetare. Dar creșterea tehnico-științifică, cercetarea revin ca sarcini de primă mărime, ținând cont de specific, tuturor categoriilor de școli, fiecărei trepte de învățământ.

În aceeași ordine de idei, în paralel cu așezarea întregului proces instructiv-educativ pe baza principiilor materialismului dialectic și istoric, ale concepției științifice, revoluționare despre viață și societate, școala trebuie să ia cunoștință de tot ceea ce este mai nou, mai modern în știință și tehnică, în cunoașterea umară, nivelul actual al acumulărilor nefiind o limită maximă. Numai așa, mergînd tot mai departe și pătrundînd cît mai adînc în tainele naturii, ale cunoașterii, specialiștii români vor fi cît mai bine pregătiți, multilateral, asigurînd dezvoltarea mai rapidă a patriei, sporînd contribuția României socialiste la zestrea de valori a omenirii. Acest țel va fi atins prin păstrarea și dezvoltarea spiritului revoluționar, disponibil față de nou, prin cultivarea neabătută, și în acest sector de activitate, a principiilor umanismului revoluționar socialist, prin crearea, ca o consecință firească, a unui cetățean cu o înaltă conștiință revoluționară și patriotică.

Azi, școlii românești îi revin responsabilități mai mari ca oricând. În temeiul acestui amplu și mobilizator program de muncă, de acțiune, elevii și studenții patriei, toți slujitorii ei trebuie să-și intensifice activitatea pentru realizarea unei noi calități. Într-un fel, imediat sau mai tîrziu, progresul și, implicit, bunăstarea țării depind de lucrul lor, de modul în care fiecare, harnic, devotat, își face datoria.

VIDIU IOANIȚOIA ■

Continua ridicare a calității vieții, a bunăstării celor ce muncesc

Întîlnirea de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu cadre de conducere din domeniul producției bunurilor de consum

Continuînd seria de analize consacrate realizării planului pe 1983 și pe întregul cincinal, modulul în care se acționează pentru îndeplinirea obiectivelor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut la începutul săptămîinii o întîlnire de lucru, în cadrul Complexului expozițional din Piața Științei, cu cadre de conducere din domeniul industriei bunurilor de consum, precum și din alte ministere și organe centrale. La întîlnire au participat tovarășii Lina Ciobanu, Alexandrina Găinuse, Ion Pătan, Ștefan Birlea, Ana Mureșan.

În lumina indicațiilor și orientărilor date de secretarul general al partidului, cu diferite prilejuri, cu scopul de a asigura creșterea producției bunurilor de larg consum, diversificarea acestora, continua ridicare a calității vieții, a bunăstării celor ce muncesc, noul dialog de lucru a prilejuit abordarea unor aspecte concrete privind realizarea unui număr mare de produse. În acest context, secretarul general al partidului i-au fost prezentate modul în care s-a îndeplinit planul pe primele opt luni ale acestui an, evoluția principalilor indicatori economico-financiarți în perioada 1982-1983, precum și măsurile luate pentru reducerea consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibil la fiecare produs în parte. Pornindu-se de la importanța deosebită pe care o are satisfacerea în condiții cît mai bune a exigențelor consumatorilor din țară și din străinătate, în cursul întîlnirii de la Complexul expozițional s-a acordat o mare atenție perfecționării tehnologiilor de fabricație, utilizării unor procedee de înalt randament și de ridicată eficiență economică, introducerii materialelor re folosibile, într-o măsură cît mai mare, în circuitul productiv.

În cadrul expoziției, obiectele au fost grupate pe principalele sectoare de activitate care au format obiectul analizei: articole de sticlă, ceramică și porțelan, țesături pentru tapiserie, sectorul de pieișrie și încălțăminte. Evidențînd rezultatele obținute de specialiștii și muncii-

torii din domeniile respective pe linia realizării unor produse de bună calitate, larg diversificate, cu un aspect plăcut, concepute și executate pe baza unor tehnologii capabile să asigure reducerea consumurilor materiale, exponatele s-au bucurat de aprecierea secretarului general al partidului, care a insistat asupra importanței pe care o prezintă pentru economia națională generalizarea experienței pozitive de pînă acum, rezolvarea, cu maximă operativitate, a obiectivelor stabilite, crearea, într-un timp cît mai scurt, a unor produse de înaltă calitate, cu consumuri specifice cît mai mici, care să răspundă exigențelor cumpărătorilor,

să fie competitive pe piața internațională. Apreciîndu-se că există importante rezerve ce permit creșterea în continuare a producției în aceste sectoare, s-a cerut organelor de resort să acționeze neîntîrziat pentru stabilirea de normative de consum la fiecare produs în parte, care să fie aplicate încă din acest an. Paralel cu modernizarea producției — s-a subliniat în cadrul întîlnirii — o atenție deosebită trebuie acordată reducerii pierderilor tehnologice, introducerii în circuitul productiv a tuturor materialelor refolosibile.

Încheiată cu angajamentul lucrătorilor din domeniul bunurilor de consum de a

acționa cu fermitate pentru realizarea în cît mai scurt timp a sarcinilor stabilite, de a îndeplini în cele mai bune condiții prevederile de plan pe acest an și pe întregul cincinal, întîlnirea de lucru de la Complexul expozițional din Piața Științei evidențiază încă o dată preocuparea permanentă a secretarului general al partidului pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii pentru îndeplinirea hotărîrilor în acest domeniu ale Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului.

ION CODRU ■

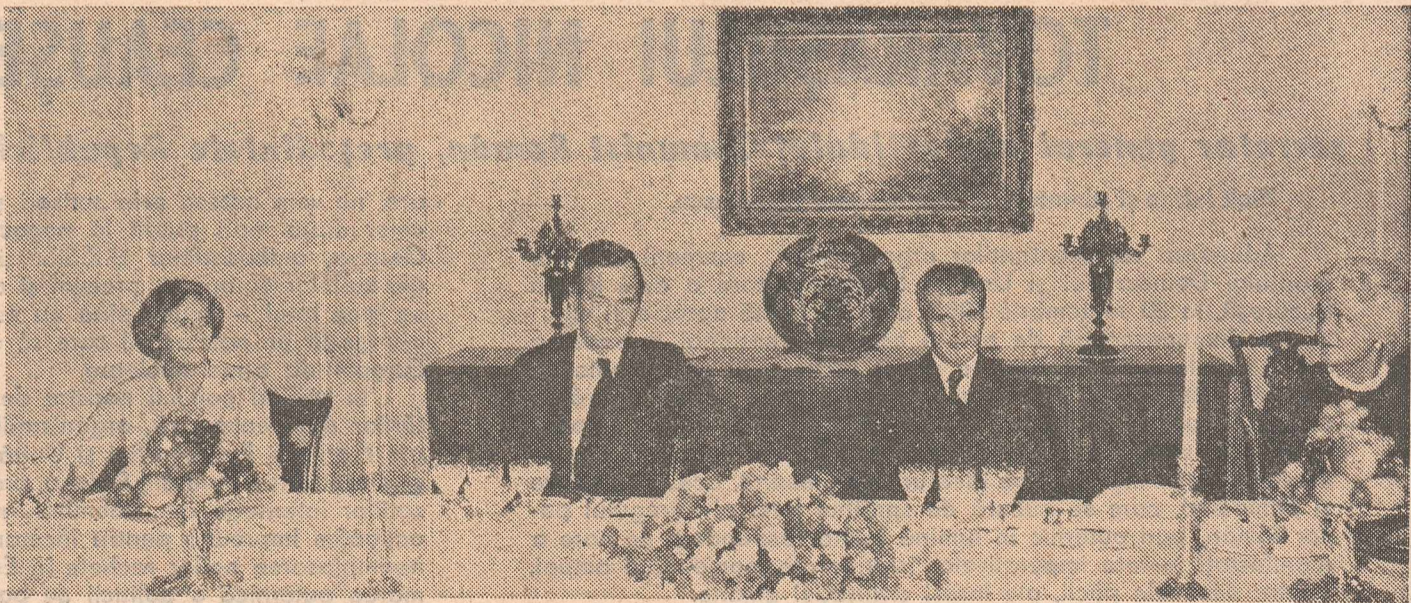
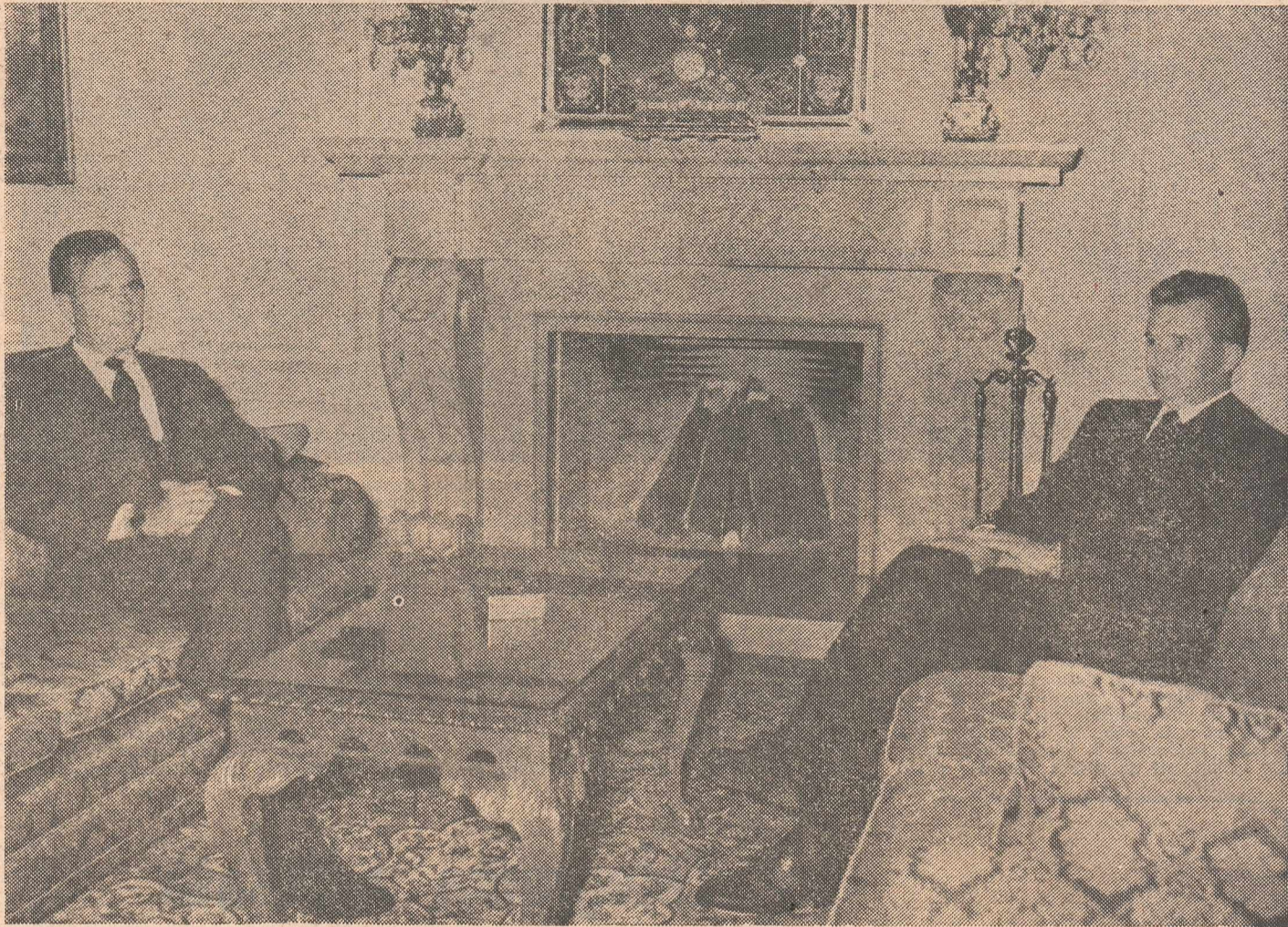

Primirea de către președintele NICOLAE CEAUȘESCU a vicepreședintelui Statelor Unite ale Americii, George Bush

În cadrul recente primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu, George Bush, vicepreședintele Statelor Unite ale Americii, a înmănat șefului statului român un mesaj din partea președintelui S.U.A., Ronald Reagan, și a transmis președintelui României un cald salut împreună cu cele mai bune urări de fericire personală și pentru poporul român. Mulțumind pentru mesajul prietenesc și pentru sentimentele exprimate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis, la rîndul său, președintelui Statelor Unite ale Americii, poporului american un salut cordial și cele mai bune urări.

În timpul convorbirii, au fost abordate probleme ale relațiilor bilaterale. S-a relevat că raporturile dintre România și S.U.A. cunosc o evoluție pozitivă, pe baza principiilor deplină egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. S-a apreciat, de ambele părți, că există condiții pentru intensificarea relațiilor reciproce pe tărîm economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate în folosul celor două țări și popoare, al cauzei păcii, securității, înțelegerii și colaborării între națiuni. S-a subliniat că este necesar să se acționeze cu perseverență pentru o dezvoltare largă, nestîngherită a schimburilor comerciale și colaborării economice, a transferului de tehnologii, a raporturilor în general dintre cele două țări. Oaspetele american a subliniat voința actualii Administrații a S.U.A. de a dezvolta larg raporturile, mai ales cele economice, dintre România și Statele Unite.

Întrevederea a prilejuit, de asemenea, un larg schimb de păreri cu privire la situația internațională și la căile de întărire a păcii și colaborării. Referitor la situația din Europa, s-a subliniat pericolul grav pe care îl reprezintă pentru popoarele de pe acest continent cursa înarmărilor, și îndeosebi a înarmărilor nucleare, apreciindu-se că trebuie făcut totul pentru eliberarea Europei de orice arme nucleare. Legat de aceasta, a fost evidențiată importanța tratatelor de la Geneva dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii, care trebuie să ajungă la înțelegeri concrete în ceea ce privește oprirea amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune și trecerea la retragerea și distrugerea celor existente. Președintele Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția României cu privire la necesitatea amînării amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune pînă la sfîrșitul anului 1984 și începutul anului 1985, în vederea continuării negocierilor, și cu privire la necesitatea participării directe la conferința pentru oprirea amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune a tuturor statelor europene. A fost examinată, de asemenea, situația din Orientul Mijlociu. De ambele părți s-a subliniat că trebuie depuse în continuare eforturi pentru a se ajunge la încetarea focului în Liban, la instaurarea liniștii și păcii, la asigurarea independenței, suveranității, unității și integrității teritoriale a Libanului, pentru a se ajunge la realizarea unei păci trainice, prin negocieri, în această regiune a globului, îndeosebi prin soluționarea problemei palestiniene, corespunzător aspirațiilor le-

gitime ale tuturor popoarelor din zonă. Salutînd vizita vicepreședintelui S.U.A. în țara noastră, șeful statului român și-a exprimat convingerea că aceasta va contribui la dezvoltarea în continuare a raporturilor româno-americane în toate domeniile de interes comun. Președintele

Nicolae Ceaușescu și vicepreședintele George Bush și-au exprimat satisfacția față de convorbirile avute, care se înscriu în practica pozitivă statornică în ultimii ani între România și S.U.A. și au relevat însemnătatea contactelor româno-americane la diferite niveluri, contacte ce

slujesc la o mai bună cunoaștere și colaborare între statele și popoarele noastre, în folosul celor două țări, al cauzei generale a păcii, înțelegerii și colaborării pe întreg globul.

ION DUMBRAVĂ

Schimb de scrisori între președintele Nicolae Ceaușescu și un grup de kongresmeni americani

Marele prestigiu de care se bucură în întreaga lume președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca promotor ferm al idealurilor de pace, înțelegere și colaborare internațională a fost încă o dată evidențiat de recentul schimb de scrisori dintre conducătorul partidului și statului nostru și un grup de membri ai Camerei Reprezentanților a Congresului Statelor Unite ale Americii. După cum este cunoscut, în scrisoarea parlamentarilor americani se subliniază importanța întreprinderii unei inițiative care să con-

tribue la scoaterea din impas a negocierilor sovieto-americane în problemele dezarmării și se menționează că un mare număr dintre membrii Congresului S.U.A. sprijină înghețarea imediată, reciprocă și verificabilă a experimentării, producerii și desfășurării armelor nucleare. „Nu numai că acțiunea de înalt nivel a dumneavoastră și a colegilor dumneavoastră — se spune în scrisoarea deputaților americani — ar întări eforturile noastre, dar noi credem că dumneavoastră ați putea avea, de asemenea, o contribuție majoră

la facilitarea înțelegerii dintre guvernul nostru și conducerea sovietică”. În răspunsul trimis, exprimînd profunda preocupare a poporului român și pornind de la aspirațiile tuturor popoarelor europene, precum și ale poporului american, de a se ajunge cît mai repede la un acord care să asigure oprirea amplasării de noi rachete, retragerea și distrugerea celor existente, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reamintit problemele cuprinse în mesajele pe care le-a adresat președintelui Statelor Unite, Ronald Reagan, și președintelui

Sovietului Suprem al U.R.S.S., Iuri Andropov, apelul de a se face totul pentru succesul tratatelor sovieto-americane de la Geneva. „Salutînd cu multă satisfacție — se spune în răspunsul președintelui Nicolae Ceaușescu — și apreciînd preocuparea dumneavoastră privind oprirea cursei înarmărilor, și în primul rînd a înarmărilor nucleare, doresc să menționez că în mesajele adresate conducătorilor S.U.A. și U.R.S.S. am propus ca cele două țări să adopte hotărîri unilaterale de înghețare a cheltuielilor militare pe viitorii doi ani, la nivelul anului 1983, iar între timp să se poarte negocieri în vederea trecerii la reducerea cheltuielilor militare. România este gata să acționeze și să se alătore și în viitor oricărei inițiative vizînd înlăptuirea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, salvagardarea și consolidarea păcii”.

P. NICOARA

Urmînd pilda și îndemnul președintelui său, poporul român a adoptat

UN NOU DOCUMENT AL PĂCII PE PĂMÎNT

Marti, 20 septembrie, in aula Facultății de drept din București, pacea la rangul de dorință unanimă a constituit subiectul unei solemne adunări. Adunarea reprezentanților organizațiilor componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste a ridicat pacea la rangul de condiție fundamentală a vieții civilizate. Cei peste 800 de participanți, reprezentînd Organizația Democrației și Unității Socialiste, organizațiile sindicale de tineret și copii, de femei, Comitetul Național „Oamenii de știință și pacea”, consiliile oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, uniunile cooperatiste, Consiliul național al inginerilor și tehnicienilor, uniunile societăților de științe medicale și ale

cadrelor didactice, uniunile de creație, Consiliul ziaristilor, Comitetul foștilor luptători și veteranilor de război împotriva fascismului, Comitetul pentru apărarea păcii, cultele și alte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste s-au pronunțat ferm în favoarea destinderii, păcii și dezarmării. Participanții au dat o înaltă apreciere activității neobosite, inițiativelor și acțiunilor întreprinse de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dezarmarea, în primul rînd cea nucleară, preîntîmpinarea războiului și apărarea păcii sint condițiile fundamentale pentru supraviețuirea valorilor civilizației. Îndeplinite aceste condiții, in-

cordarea deosebit de gravă la care s-a ajuns în viața internațională ar fi substanțial diminuată. În cuvîntul lor purtătorii de cuvînt ai diferitelor categorii de oameni ai muncii, ai organizațiilor componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste și-au luat angajamentul ca prin muncă, prin acțiuni ferme de protest împotriva dementei curse a înarmărilor să facă totul pentru apărarea păcii. Ilustrul om de știință profesorul Constantin Arseni spunea în cuvîntul său: „să nu pregetăm nici o clipă în a acționa cu întreaga conștiință, cu puterea ce ne-o dă convingerea în necesitatea stringentă a păcii, pentru a fi la înălțimea momentului actual”. Momentele de un sincer patetism

s-au repetat cu fiecare intervenție, cu fiecare luare de poziție a celor de față. Glasurile participanților s-au reunit într-o puternică și vibrantă voce în favoarea păcii și destinderii, a prieteniei între popoare. Ion Hobana spunea: „Iată de ce, ridicîndu-ne glasul cu și mai multă vigoare, ne vom adresa colegilor noștri din Europa și din întreaga lume, cerîndu-le să-și unească eforturile cu ale noastre, pe deasupra oricăror bariere, pentru ca hotărîrea neclintită a popoarelor de a apăra pacea să triumfe, dovedindu-se astfel că omul „trestie gînditoare”, poate fi și zid neclintit în calea furtunilor oarbe”.

Exprimîndu-și deplina adevărată aderență la inițiativele de pace ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, participanții la adunare au subliniat contribuția secretarului general al partidului la crearea unui climat de destindere, la reducerea cursei înarmărilor și aplanarea unor conflicte. Poporul român, prin reprezentanții săi, și-a pronunțat încă o dată opțiunea sa definitivă în favoarea păcii și prieteniei între popoare. Da pentru pace și Nu pentru război. Toți participanții s-au pronunțat împotriva instalării rachetelor cu rază medie de acțiune în Europa și au cerut marilor puteri ale lumii să se așeze cu toții la masa negocierilor.

Ca o sinteză a punctelor de vedere exprimate în această solemnă adunare a organizațiilor Frontului Democrației și Unității Socialiste a fost adoptat **Apelul pentru dezarmare și pace**, un vibrant manifest în favoarea păcii și o chemare către toți locuitorii acestei planete de a se angaja în cea mai nobilă luptă a omului contemporan, lupta pentru pace. Căci pacea nu este un bun de care unii se pot bucura, iar alții nu. Ea aparține și trebuie să aparțină întregii planete, tuturor popoarelor.

Adunarea reprezentanților organizațiilor de masă și obștești și ai celorlalte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, ca și documentele adoptate, se constituie într-un impunător document în favoarea păcii.

N. CONSTANTIN ■

Telegrama adresată TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU,

secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România

Mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Adunarea reprezentanților organizațiilor componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, care a avut loc la București, la 20 septembrie 1983, a dat o înaltă apreciere inițiativelor dumneavoastră de amplu ecou internațional în vederea opririi amplasării în Europa a noilor rachete cu rază medie de acțiune, retragerii și distrugerii celor existente, pentru apărarea dreptului suprem al popoarelor continentului, al tuturor popoarelor — la viață, la pace. Expresie a unei vaste activități puse în slujba celor mai scumpe idealuri ale omenirii, aceste inițiative și demersuri, care se bucură de sprijinul ferm al întregului popor român, pun puternic în lumină înalta răspundere pe care o manifestați în fața imperativelor istorice ale momentului actual, pentru destinele păcii, ale înseși civilizației umane.

Însușindu-și în unanimitate aprecierile dumneavoastră cu privire la gravele pericole pe care le-ar crea trecerea la sporirea potențialului nuclear din Europa, răspunzînd îndemnurilor pe care le-ați adresat privind necesitatea angajării cu mai multă fermitate, alături de celelalte popoare europene, în lupta pentru dezarmare și pace, participanții la adunare au inițiat și adoptat în unanimitate un cuprinzător program cu privire la organizarea și desfășurarea în țara noastră a unor ample acțiuni de masă, care să facă cunoscută voința neclintită a poporului român de a trăi în pace și deplină securitate, de a-și făuri liber, deplin stăpîn pe destinele sale, viitorul socialist și comunist, de a asigura mersul ferm înainte al patriei spre noi culmi de civilizație și progres.

În spiritul și pe baza acestui program, oamenii muncii de pe tot cuprinsul țării, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, fără deosebire de naționalitate, vor iniția și organiza mari adunări și manifestări de masă, alte acțiuni politice în care, exprimînd gîndurile și năzuințele întregii noastre acțiuni, își vor alătura glasul celui al popoarelor din alte țări ale continentului, cerînd oprirea amplasării de noi rachete, retragerea și distrugerea celor existente, trecerea la măsuri practice, concrete de eliminare a pericolului nuclear. Împărtășind întru totul aprecierea dumneavoastră că nu există și nu poate exista nici o justificare pentru acceptarea ca un fapt împlinit a instalării noilor rachete nucle-

are, ne vom adresa prin scrisori și telegrame reprezentanților celor două mari puteri la negocierile de la Conferința de la Geneva, ambasadelor U.R.S.S. și S.U.A., celorlalte ambasade ale statelor europene, precum și ale altor state, cu apelul de a se face totul — acum, pînă nu este prea tîrziu — pentru o se ajunge la un nou acord care să deschidă perspectiva eliberării Europei de arme nucleare.

În spiritul politicii noastre de pace și colaborare, al orientărilor dumneavoastră, organizațiile și organismele componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste se vor adresa organizațiilor similare din Europa, precum și organismelor și organizațiilor internaționale, chemîndu-ne să ne unim eforturile și să acționăm împreună pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru neamplasarea noilor rachete în Europa, pentru reluarea și afirmarea puternică a politicii de pace, dezarmare, colaborare și destindere internațională.

Cu sentimente de fierbinte dragoste și stimă, vă adresăm un vibrant omagiu pentru neobosită dumneavoastră activitate consacrată nobilei cauze a dezarmării și păcii, prieteniei și concilierii cu toate popoarele lumii, care v-a impus în conștiința omenirii ca o personalitate proeminentă a lumii contemporane, fiind pe deplin încredințați că, așa cum de fiecare dată glasul dumneavoastră de înalt prestigiu s-a făcut auzit pe arena internațională, veți face și în continuare tot ce este posibil, prin noi demersuri și inițiative pe lângă conducătorii Uniunii Sovietice și Statelor Unite ale Americii, ai altor state din Europa și de pe alte continente, în sprijinul realizării unui acord care să ducă la oprirea amplasării de noi rachete, la retragerea și distrugerea celor existente, pentru adoptarea de măsuri concrete de dezarmare, pentru întărirea păcii și securității în Europa și în lume.

Exprimîndu-ne întreaga noastră adevărată aderență la politica de pace și colaborare a României socialiste, dînd încă o dată o înaltă apreciere contribuției dumneavoastră inestimabile la cauza apărării libertății și vieții popoarelor, vă asigurăm, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, că vom acționa cu toate forțele pentru înfăptuirea neabătută în viață a politicii partidului și statului nostru — politică ce slujește pe deplin interesele supreme, de bunăstare și fericire ale națiunii noastre socialiste, idealurile nobile ale păcii, înțelegerii și colaborării internaționale.

Din aula Facultății de drept din București,
România adresează către toți cetățenii planetei, către toate popoarele lumii

APELUL pentru dezarmare și pace

al adunării reprezentanților organizațiilor de masă și obștești
și ai celorlalte organizații componente
ale Frontului Democrației și Unității Socialiste

Reprezentanții organizațiilor de masă și obștești și ai celorlalte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, întruniți în ședință comună, la București, în ziua de 20 septembrie, dau o înaltă apreciere activității neobosite, inițiativele și acțiunilor întreprinse pe plan internațional de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vederea intensificării luptei popoarelor pentru dezarmare și pace, pentru realizarea unui climat trainic de destindere, înțelegere și largă colaborare între toate națiunile lumii. Ne însușim cu toții, în unanimitate, aprecierea președintelui țării, care, pornind de la încordarea deosebit de gravă la care s-a ajuns în viața internațională ca urmare a intensificării fără precedent a cursei înarmărilor — ceea ce creează mari pericole la adresa vieții și libertății popoarelor, a națiunilor europene și ale întregii lumi — subliniază cu putere că problema fundamentală a zilelor noastre este dezarmarea, și în primul rînd cea nucleară, preîntîmpinarea războiului și apărarea păcii.

SUSTINEM ÎNTRU TOTUL POZIȚIA EXPRIMATĂ DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ÎN LEGĂTURĂ CU TRATATIVELE DE LA GENEVA DINTRE UNIUNEA SOVIETICĂ ȘI STATELE UNITE ALE AMERICII ȘI NE MANIFESTĂM SPERANȚA CĂ REALISMUL ȘI LUCIDITATEA, SPIRITUL DE ÎNALTĂ RESPONSABILITATE PENTRU VIAȚA ȘI PACEA POPOARELOR CONTINENTULUI ȘI ALE ÎNTREGII LUMI VOR ÎNVINGE, CĂ SE VA AJUNGE LA ÎNȚELEGEREA DE A SE OPRI AMPLASAREA ÎN EUROPA A NOILOR RACHETE CU RAZĂ MEDIE DE ACȚIUNE ȘI SE VA TRECE LA RETRAGEREA ȘI DISTRUGEREA CELOR EXISTENTE.

În actualele împrejurări internaționale, cînd Europa — continentul pe care trăim — a devenit un imens arsenal de arme nucle-

are, cînd urmează să se amplaseze, în acest an, noi rachete nucleare cu rază medie de acțiune, noi arme de distrugere în masă, cînd viața întregii planete este amenințată, considerăm că nu există problemă mai importantă decît aceea de a se face totul pentru a determina oprirea acestui curs periculos. Europa — care a dat și dă atît de mult civilizației și progresului — să fie eliberată de arma nucleară, de pericolul unui dezastru atomic!

Pornind de la aceste considerente, participanții la ședința comună a reprezentanților organizațiilor de masă și obștești, ai celorlalte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste cheamă oamenii muncii din întreaga țară — muncitori, țărani, intelectuali, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, pe toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate — să-și spună hotărît cuvîntul în cadrul unor largi manifestări publice — adunări și mitinguri ale oamenilor muncii, adunări populare, conferințe, simpozioane, alte acțiuni de masă care să afirme cu putere hotărîrea întregului nostru popor de a lupta, împreună cu celelalte națiuni, cu forțele progresiste de pretutîndeni, pentru încetarea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare și, în primul rînd, la dezarmare nucleară, pentru pace și colaborare între toate națiunile lumii.

ÎN INTERESUL PĂCII ȘI LINIȘTII PE PLANETA NOASTRĂ, SĂ NE RIDICĂM CU TOATĂ ENERGIA ÎMPOTRIVA POLITICILOR DE CONTINUARE A ÎNARMĂRILOR! SĂ FACEM TOTUL CA ÎN EUROPA SĂ NU SE AMPLASEZE NOILE RACHETE CU RAZĂ MEDIE DE ACȚIUNE, PENTRU A SE ASIGURA UN ECHILIBRU AL FORTELOR NU PRIN NOI ARMAMENTE, PRIN NOI RACHETE, CI PRIN REDUCEREA CELOR EXISTENTE LA UN NIVEL CÎT MAI SCĂZUT!

SĂ FACEM AUZIT GLASUL DE PACE AL POPORULUI NOSTRU

LA TRATATIVELE DE LA GENEVA ȘI SĂ CEREM REPREZENTANȚILOR UNIUNII SOVIETICE ȘI STATELOR UNITE ALE AMERICII LA ACESTE NEGOCIERI, CELORLALTE STATE CARE DEȚIN ARMA NUCLEARĂ SAU PE TERITORIUL CĂRORA AR URMA SĂ SE INSTALEZE NOI RACHETE NUCLEARE, SĂ FACĂ TOTUL PENTRU A SE AJUNGE LA ÎNȚELEGERI CORESPUNZĂTOARE ÎN VEDEREA NEAMPLASĂRII ȘI OPRIRII DESFAȘURĂRII NOILOR RACHETE PE CONTINENT!

SĂ NE ADRESĂM GUVERNELOR ȘI PARLAMENTELOR ȚĂRILOR PE TERITORIUL CĂRORA URMEAZĂ SĂ FIE INSTALATE RACHETE NUCLEARE, CARE, DACĂ AR ACCEPTA O ASEMENEA HOTĂRÎRE, ȘI-AR ASUMA O MARE RĂSPUNDERE ÎN FAȚA PROPRIILOR POPOARE, PENTRU PACEA ȘI LINIȘTEA EUROPEI, A ÎNTREGII LUMI!

SĂ ACȚIONĂM PENTRU REALIZAREA ÎN BALCANI ȘI ÎN ALTE REGIUNI ALE EUROPEI ȘI ALE LUMII, DE ZONE FĂRĂ ARME NUCLEARE, FĂRĂ BAZE MILITARE STRĂINE, CA O PARTE A ACTIVITĂȚII GENERALE PENTRU ELIMINAREA TOTALĂ A ARMELOR NUCLEARE DIN EUROPA, DIN ÎNTREAGA LUME, PENTRU DEZARMARE, PENTRU O LUME FĂRĂ ARME, FĂRĂ RĂZBOAIE!

Este convingerea noastră fermă că stă în puterea popoarelor ca, prin acțiuni unite, tot mai energice, să oprească evoluția periculoasă a evenimentelor, să impună adoptarea de măsuri concrete care să ducă la eliminarea pericolului războiului, la înlăturarea dezarmării, la salvarea păcii. Conclucrînd strîns, popoarele pot făuri cea mai puternică armă — arma unității, arma păcii și colaborării!

Poporul român este conștient că înlăturarea mărețelor sale aspirații de edificare a societății socialiste și comuniste pe pămîntul României, ca și realizarea năzuințelor tuturor popoarelor spre bunăstare și progres, sînt condiționate în mod vital de înlăturarea pericolului războiului, de instaurarea unei păci trainice pe planeta noastră. Cauza păcii și colaborării face parte inseparabilă din concepția de viață a poporului român și se identifică cu idealurile nobile ale socialismului și comunismului.

SĂ CEREM ÎN MODUL CEL MAI FERM OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DE PRETUTINDENI CA MINUNATELE CUCERIRI ALE GENIULUI UMAN, ALE ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII MODERNE SĂ FIE PUSE EXCLUSIV ÎN SLUJBA PĂCII ȘI PROGRESULUI — ȘI NŪ A DISTRUGERII ȘI RĂZBOIULUI!

SĂ CONLUCRĂM STRÎNS CU TOATE POPOARELE, CU FORȚELE PROGRESISTE, REALISTE DIN ÎNTREAGA LUME, CU TOȚI OAMENII DE BINE, INDIFERENT DE CONVINGERILE LOR POLITICE, FILOZOFICE ȘI RELIGIOASE, PENTRU A DETERMINA SĂ SE PUNĂ CAPĂT CU DESĂVÎRȘIRE POLITICII DE ÎNARMĂRI, FOLOSIRII FORȚEI ȘI AMENINȚĂRII CU FORȚA, ASTFEL CA TOATE PROBLEMELE LITIGIOASE SĂ FIE SOLUȚIONATE NUMAI ȘI NŪMAI PRIN TRATATIVE, PE CALE PAȘNICĂ!

SĂ ACȚIONĂM CA ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE, CELELALTE ORGANIZAȚII ȘI ORGANISME INTERNAȚIONALE SĂ JOACE UN ROL TOT MAI ACTIV ÎN UNIREA ȘI PARTICIPAREA TUTUROR NAȚIUNILOR LA EFORTURILE PENTRU PACE, PENTRU DEZARMARE ȘI COLABORARE ÎNTRE POPOARE!

Să ne unim forțele și să facem totul pentru triumful acestei nobile cauze!

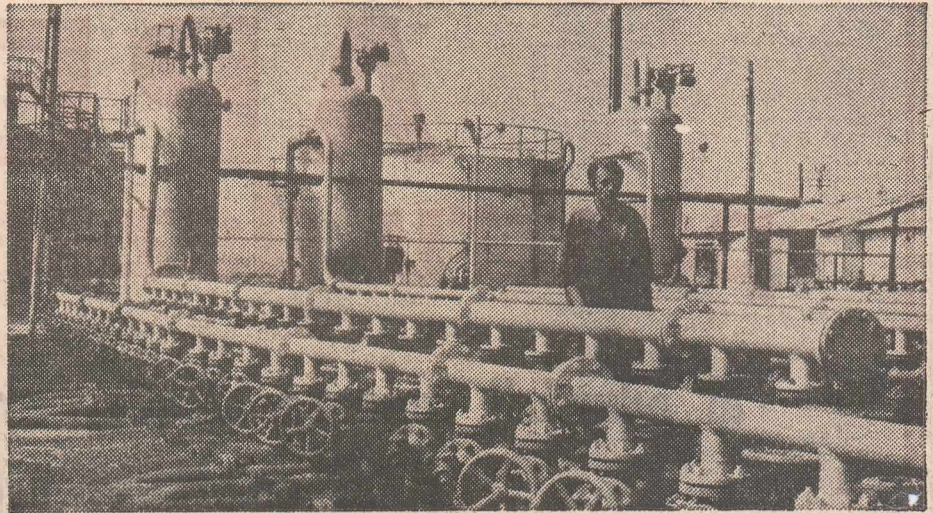
Fiecăruia răsplătit după cum și cit muncește

BĂRBAȚI DE NĂDEJDE AI PETROLULUI

Recentele Decrete ale Consiliului de Stat privind creșterea retribuției personalului muncitor, generalizarea acordului global ca și Decretul cu privire la calcularea, eliberarea și controlul utilizării fondului de retribuție, continuă, în aceste zile, să facă obiectul unor pasionate dezbateri, antrenând întreaga opinie publică a României. Înaltă expresie a grijii partidului a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de ridicarea calității muncii și vieții tuturor fiilor acestui pământ, față de fructificarea majoră a energiilor muncitoare și a resurselor țării, măsurile recent adoptate se constituie într-un redutabil stimulente de creștere a eficienței demersului creator în toate compartimentele de activitate. Mai limpede decât oricând până azi, munca se leagă de criterii sigure, științific determinate, la fel și răsplata ei, strins corelată de aportul concret, de rezultatul activității fiecăruia și al tuturor în planul sporirii forței economice a patriei. Prezentând, în reporiagele din aceste pagini, gândurile unor oameni aflați în prima linie a muncii — mineri și petroliști, printre cei dinții care beneficiază de prevederile acestor Decrete — descifrăm în ele satisfacția unui întreg popor, incredzător în ziua sa de azi și de mâine, ferm hotărât să le dea strălucire prin fapta brațelor și a minții lui.

Zilele trecute am stat preț de mai multe ore printre petroliștii Schelei de extracție Titu, brigada I, Corbii Mari. Se spărsese o țevă. Echipa de intervenție muncea din greu. Până să vină o mașină de săpat, oamenii au pus mina de cazmale și decopertau conducta la locul spăturii. Dedesubt se scurgea țiteiul. Pe sondori se scurgea transpirația. Ion D. Gheorghe săpa înainte. Cealți urmau îndeaproape această mașină vie, un petroliștii care a făcut școala în agricultură. În câteva ore totul a fost repus în normal și oamenii au plecat mai departe fără să-și îngăduie prea mult timp de odihnă. Extracția țiteiului e o muncă grea și Decretul Consiliului de Stat privind majorarea retribuției personalului muncitor era comentat cu satisfacție. Petroliștii discutau despre efortul lor apreciat cum se cuvine de conducerea partidului, de consecințele acestor măsuri atit în planul sporirii producției de țitei, cit și în cel al creșterii nivelului de trai. Hotărârea lor de a face totul pentru a extrage

lucrurilor frumoase și-a oamenilor îmbrăcați de sărbătoare? Chiar așa, ne miră atit de tare acest bun-simț aproape fărâncesc atunci cind îl mai întilnim încet sintem gata să-l socotim desuet, puțin comic și uneori chiar fals. Numai că bunul-simț al acestui om care stătuse cine mai știe cite ore sau zeci de ore la sediul brigăzii de extracție și la o sondă cu conducta avariata venea dintr-o dreaptă judecată a lucrurilor și mai ales dintr-un sentiment de jenă nu față de cealți, ci față de sine însuși. Ion Ciucă, inginer, șeful brigăzii de extracție a petrolului de la Corbii Mari, ne-a părăsit pentru un timp, tăind-o pe un drum de țară și pierzindu-se pe după porumbiștile foșnind molcom. Am rămas în baracă, un fel de vagon fără roți, și ne-am pierdut vremea cu harta fizică a lumii, cu niște tabele pe care erau inscise cantitățile zilnice de țitei extras de sonde, și-n dreptul fiecărei zile era trecut 203, adică tonele pe care trebuiau să le extragă și imediat dedesubt alt număr, tot-

rești și Titu s-a deschis prin 1962 o nouă platformă petrolieră. Cei plecați pe Valea Prahovei sau în alte bazine s-au întors pe locurile de bastină, dar ei au fost oricum puțini și lumea petrolului și-a adunat oamenii dintre țărani cimpiei. Și ei, bucușii că-și găsesc o slujbă mai aproape de casă, s-au îndreptat spre sonde și au devenit petroliști, rămânând în același timp și țărani, cu loturile lor de pământ, cu vite și grădini, muncind de dimineața până noaptea tîrziu pe două fronturi și stingîndu-se mai repede decit cealți. În cimpie petrolul se scoate parcă mai greu. Oamenii vin de pe sate, vin vara și iarna în nesfîrșite șiruri de bicicliști și vara și toamna e bine, dar iarna, cind Crivățul nivelează cimpia cu gheață e ca un război în plus. Și ei vin tot cu bicicletele pentru că s-a renunțat la autobuze și cineva a avut ideea să interzică și mersul cu bicicleta pe timp de iarnă și atunci vin pe jos, exceptîndu-l pe cei care o iau cu velocipedul pe drumuri lăturalnice, troienite, pe unde se și împotmolesc dar nu pazește nimeni nevinovatul și cruntul gest de a merge cu bicicleta împotriva Crivățului. Conductele se sparg adesea și, cind te aștepti mai puțin, te trezești că o pată neagră se întinde prin recolte. Dacă începe să plouă, apa ia țiteiul și-l întinde pe zeci de hectare că ajungi să crezi că un tanc petrolier a eșuat prin porumbiști și prin lanurile de griu. Și trebuie să sapi cu cazmaua, să sapi repede, să nu te ajungă din urmă nici un excavator și să sudezi conducta sau s-o înlocuiești. Noaptea trebuie să schimbi garnituri și să repari pompe, să te descurci pentru că nimeni nu vine să te întrebze la ce te gîndesti și ce n-ai și de ce ție e frică. „Cind vine tura lungă intru sîmbătă dimineața și mă întorc acasă abia marți după amiază. Atunci nu-mi trebuie nici muzică și nici fotografii” (Ion Ciucă). E greu să scoți petrolul în cimpie. Dar e spectaculos să-i vezi pe oamenii aceștia muncii și aspri cum tin și cimpia și cum o seacă și de țitei. Noua organizare a activității petroliere a însemnat la Corbii Mari cîteva trenuri cu țitei în plus. Și bani mai mulți pentru țărani care luptă pe două fronturi, cu verdele pămîntului și cu negrul lui din adîncuri. Oamenii aceștia sînt de bună-credință și trebuie admirați. Deviza lor este muncim și cîștigăm! Dar ca să poată munci și cîștiga, pe lîngă înțelegere, pe lîngă prevederile care le oferă un cadru proice, mai au nevoie de cite ceva. Întîi de toate de felurite piese de schimb pentru utilajele necesare diferitelor intervenții. Ba nu se găsește garnituri, ba lipsește piese pentru I.C.5 — niște mașini specifice, folosite în intervențiile la sondele fără turlă — și toate acestea se resimt în tonele de țitei și tonele de țitei se vor simți în pungă. Nicolae Săvescu, maistrul la această brigadă de extracție, are 32 de ani în petrol, 16 ani în apropiere de Moreni și 16 ani la schela Titu, fiind printre puținii lucrători în extracția țiteiului cu domiciliul în București și cu viața prin satele cimpiei, printre țărani care-l cunosc ca pe unul de-al lor. Adevărul este că lumea petrolului a intrat pe nesimțite în viața acestor sate. Fiecare familie are pe cineva care e le-

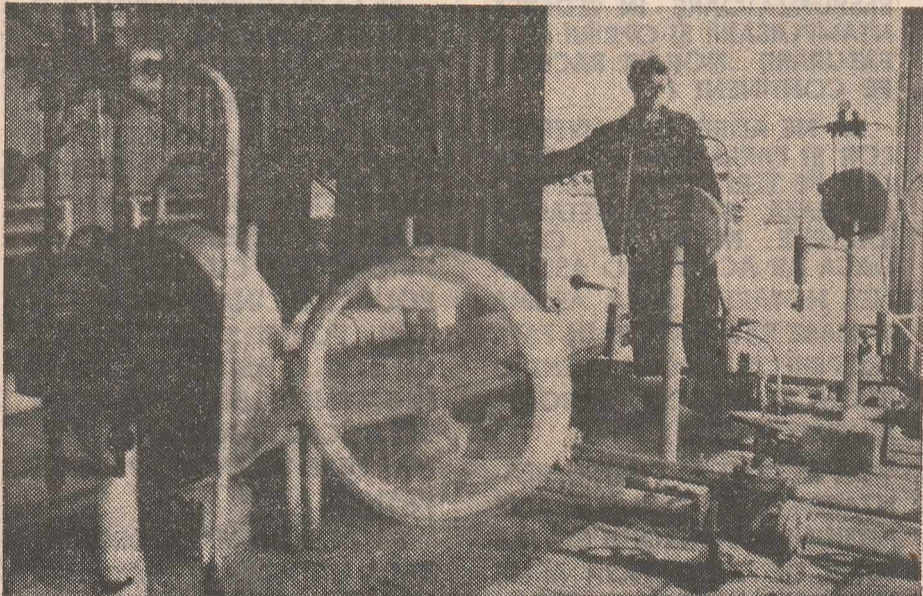
gat de țitei. Mulți își cîștigă piinea de pe urma petrolului. Mulți și-au făcut case. Au 10—20 de ani la sonde și cu toate acestea nimeni nu le zice sondorul cutare sau petroliștii cutare. Ei sînt tot Vasile, a' lu' alde Gruia, ăla de are copil la liceu, ăla cu casa verde de la colțul uliții. Ion Dinu din Petrești e mecanic de întreținere. Vara lucrează pe două schimburi. Schimbul întîi la pompe și la rezervoare, schimbul doi la sfeclă și la cartofi. Și-a ridicat și-o casă și banii în plus îi prind de minune. Vorba lui, „... de mulți și tot n-ajung”. Petre Gheorghe, operator din Bărănci, s-a legat de petrol ca de o slujbă apropiată de casă și cu vremea a devenit un specialist și pentru el asta poate însemna un rost și-un loc cîștigător. Adevărul este că-n cimpie țiteiul se scoate mai mult cu oameni în vîrstă și prea puțini tineri au investit în această meserie suficientă încredere și pasiune. Poate că și banii i-au c-am îndepărtat. „Acum, că se cîștigă mai bine, or vedea cei tineri că petrolul e o lume bine văzută și ori veni și ei acasă”. Noi sîntem primii care beneficiem de mărirea de retribuție și asta înseamnă și țitei mai mult și oameni mai mulți” zicea un alt fost țaran și tractorist, Ion D. Gheorghe din Uliești.

Am trecut pe la cîteva parcuri de țitei din apropierea Corbilor Mari. La petrol au început să lucreze și femei. Ca parcaii, ca operatoarele, femei care au descoperit că nu totdeauna culoarea țiteiului e și culoarea vieții celor care lucrează la extracția lui. Pentru Ioana Stănilă și Constantina Pătulea, de cîteva ani la parcurile de la Potlogi și Corbii Mari, meseria pe care o au nu înseamnă nimic altceva decit o meserie cu care trăiesc și-n care pun și puțină plăcere. Liceul de petrol din Bolintin a început să-și împrăstie absolvenții prin satele cimpiei. Cu ei începe o nouă generație de petroliști, însoțită de o nouă generație de utilaje și tehnologii și chiar de o nouă retribuție, care înseamnă o recunoaștere a muncii lor grele și este dovada grijii cu care conducerea partidului îi înconjoară pe petroliști.

Prin Corbii Mari și Potlogi casele ascunse sub verdețea nu mai au nimic comun cu negrul sondelor de petrol și cu duhoarea țiteiului. Celebrul tutun de Ghimoași, în șiruri agățate pe pereții umbriți, face din ele niște castele vegetale, captușite cu frunze mari. În lipsa autobuzelor toată lumea folosește bicicleta la cimp, cu bicicleta la școală, cu bicicleta la sonde. Mașinile sînt numai pentru mers la București și pentru vizite la rude. În afara copiilor care se învîrt în preajma școlii, satul era pustiu. Toată lumea era plecată la petrol și la porumb. Pămîntul deconta truda din primăvară și din vară și oamenii se întorceau cu căruțele încărcate spre magazinele C.A.P.-ului. Pe dedesubt, o complicată rețea de conducte purta singele negru al pămîntului spre rezervoarele din parcuri. În ele se decontează zilele și nopțile țăranelor sondori. Și toncele de țitei pot fi socotite din ce în ce mai corect intrînd în cîrțile lor ca să cери o cană cu apă rece.

CORNEL NISTORESCU ■

Fotografii de VICTOR RADULESCU ■

mai mult țitei și de a face totul pentru viața lor și a familiilor lor am citit-o în acel moment, care se repetă pentru ei zi de zi. Recunoașterea de care se bucură succesele și eforturile petroliștilor se regăsește acum și-n Decretul Consiliului de Stat privind majorarea retribuțiilor personalului muncitor. Situația lor în prima categorie de mărirea însemnat din partea acestora un angajament de a răspunde prin fapte de muncă grijii partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în a le crea o viață mai bună și de a stimula interesul fiecăruia la sporierea producției și implicit a veniturilor celor ce muncesc.

Toate încercările de a-l fotografia au dat greș. Își acoperea fața cu miinile mari și muncite și cind se azea la birou se scufunda între ele ca un om peste care a dat un necaz. De cîteva zile nu ajunsese pe acasă și barba care-i umbrea fața îl făcea să se simtă jenat. Cum să te lași fotografiat într-o asemenea stare, cum să reproduci hirtia fotografică o noapte de nesomn și-o zi fără odihnă, cind, în concepția lui aparatul de fotografiat nu trebuia așezat decit înaintea

deana mai mare decit 203, adică rezultatul în comparație cu planul. Ne-am întors apoi prin perimetrul brigăzii. Pămîntul iese de sub imperiul vegetației și trecut în lumea petrolului are alte culori și alte miresme. Pe alocuri dă în negru strălucitor ca, mai încolo, să fie întunecat sau roșcat, frămîntat de tot felul de roți, spintecat de tot felul de capete de țevă, acoperit cu bazine mari, ca niște dirijabile argintii care se pregătesc să se ridice. La bateria de cazane l-am găsit pe Dumitru Tanase din Petrești, comuna Corbii Mari. Un țaran bătrîn care a bătut cimpia ca sondor și care în fața alternativei de-a urma lucrările petrolului pe aiurea („vai, de-ați ști pe unde te poartă petrolul prin țară?”) a preferat să rămînă pe lîngă casă („ce să fac, acum nu mai sînt tînăr să dau piept cu lumea. A venit vremea să mă așez pe lîngă ai mei”), cîștigînd mai puțini bani, dar rămînînd cu liniștea. Omul își socotea pe degete sutele, ne povestea cum și le împarte și se bucura că acum, spre sfîrșitul modestei lui cariere de petroliștii a venit o vreme mai bună pentru „găzari”. În Bărăncău meseria de petroliștii e și veche și nouă. Între Bucu-

Așa cum se vedea atunci când era cu vreo zece ani mai tânăr și bea apă din damigeană la malul Mării Roșii, întrebându-se ce-o mai fi făcând nevastă-sa, Lucia, și cei trei băieți ai lui, Adrian, Lucian și Leonard, maestrul Mihail Comănoiu și-a început ziua ca de obicei, ocolind mai întâi cu gândul la 300 de metri sub dealurile de la Filipeștii de Pădure. Pentru asta nu era nevoie să poarte masca de gaze pe-un șold și acumulatorii lanternei de partea cealaltă. Mai târziu, pe la ora 8, când chiar a fost nevoie să le poarte în drumul său zilnic prin cea mai adâncă mină de lignit din țară, a trecut pe lângă lămpărie și sala de apel, și-a aruncat privirea pe situația la zi afișată pe un panou unde nu răzbat din truda oamenilor din adânc și din întrecerea celor trei sectoare ale minei decât vreo câteva cifre și vreo câteva nume. Sectorul Rosioara 408 puncte, Palanga Nord 357 puncte și Palanga Sud 293, și s-a lăsat să alunece cu trenulețul care cobora în galeria de coastă „1 Mai”, pe 1700 de metri, până în triajul Cervenia. De aici începe cimpul minier care se numește chiar așa, Cervenia, cum s-ar numi un cartier al unui oraș, iar Mihail Comănoiu ne spunea că minerilor le place să creadă că în orașul acesta aflat la câteva sute de metri sub pământ ei sînt primarii, căci ei dau nume tuturor orizonturilor minei și cine vine pe-aici vremelnic, doar câteva ore, vede ce vede, dar nu știe prea bine la urma urmei dincolo vine și unde se duce, hătuit de tot felul de sfaturi, care de care mai utile, și suoraveghet de însoțitori cu priviri grijulii ca de mamă care o să trebuiască să-și ducă de mină copilul în prima zi de școală. Adevărul fiind chiar acesta, că dacă n-ar fi fost pe-aproape și inginerul topograf Mircea Silvas, habar n-am fi avut încotro am pornit-o pe sub dealurile de la Filipeștii de Pădure.

Mihail Comănoiu este secretarul comitetului de partid al minei și lucrează aici din '55, de când împlinise 18 ani și abia terminase școala de electromecanici. Dacă stă și se gîndește bine, mai mult de jumătate dintre minerii de la Filipești îi sînt cunoscuți încă de de-atunci. Și este foarte ușor de înțeles de ce acest lucru îl bucură, după cum ne mărturisește. Recentul decret privind majorarea retribuției prevede, după cum se știe, și creșterea salariului de vechime neîntreruptă în aceeași unitate, de la 12 la 18 la sută, de exemplu, pentru cei ce-au lucrat timp de 20 de ani în subteran iar pentru cei ce-au lucrat la suprafață și au aceeași vechime creșterea fiind de la 10 la 15 la sută. Majorarea retribuțiilor minerilor, începînd de la 1 septembrie, cu mai bine de 5 la sută, va spori bunăstarea familiilor acestor oameni aflați în linia întâi a bătăliei pentru asigurarea independenței energetice a țării, iar generalizarea acordului global va face ca veniturile să crească nelimitat, în raport de muncă și ca rezultat al acesteia. La Filipeștii de Pădure, unitate cîștigătoare a titlului de fruntașă pe ramură în '78, în '80 și în '82— în fiecare lună a acestui an revenindu-i locul întâi în întrecerea socialistă — pînă acum au fost obținute mai bine de o jumătate de milion de tone de lignit, iar depășirea planului a atins, la 15 septembrie, 42 mii de tone. Cînd vorbește despre aceste rezultate remarcabile, Mihail Comănoiu știe bine că ele s-au clădit pe umerii unor mineri destoinici și cunoscuți ai tuturor secretelor meseriei, așa cum sînt cei din brigăzile lui Nicolae Moraru, Alexandru Hușan, Ion Pop sau Gheorghe Banu. Pe la brigada lui Nicolae Mocanu chiar vroia să treacă în această dimineață, dar apoi s-a răzgîndit, și-a dat seama că oamenii aceia nu au nevoie deo-camdată de vreun ajutor și s-au dezlănțuit, pur și simplu, lucrînd cu toată amoișla de-a rămîne pe primul loc între brigăzile unei mine fruntașe pe țară. Pînă în august înaintau cu spor, și-au depășit planul cu 24 la sută, însă după aceea au dît peste niște borchișuri, straturi de nisip imbibate cu apă și aflate sub presiune, și după ce le-au domolit și-au trecut de ele oamenii au început din nou să se grăbească, ajungînd să-și îndeplinească planul cu 130 la sută, ca și cum ar fi ieșit dintr-o strîmtoare la un cîmp deschis sau la un mal așteptat. Mihail Comănoiu înțelege de unde vine graba asta, este ca și atunci cînd se ședea la malul mării aceleia care chiar părea roșie, mai ales la anumite ore ale zilei, cînd scăpăta soarele, și într-un peisaj ca de pe lună, numai nisip și piatră, pe care l-a tot văzut trei ani și

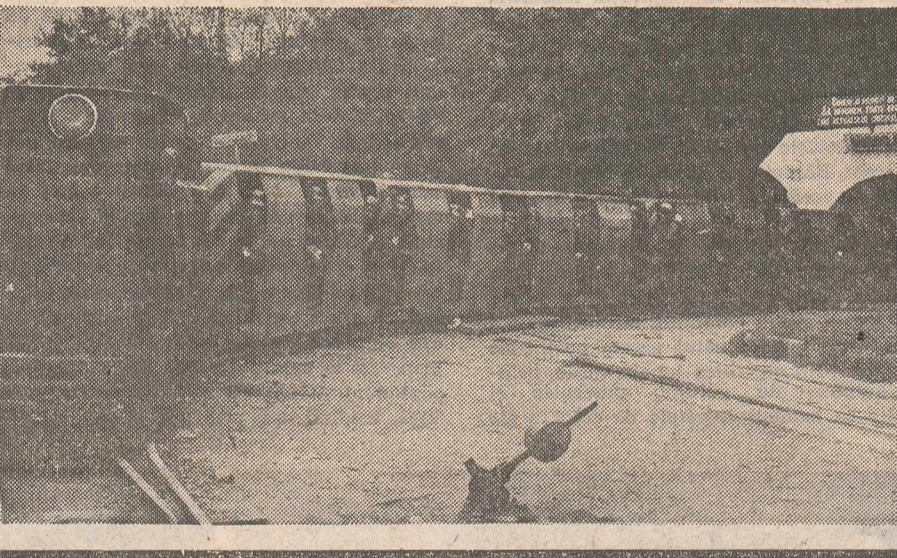
jumătate, cît a lucrat într-o mină de fosfați, tinjea cite șase luni după un petec de verdeață, iar cînd obținea cite o permisie de 3—4 zile mergea la Luxor, la 120 de kilometri, de unde le venea și apa de băut, doar o singură dată hotărîndu-se să meargă mai departe, pînă la Cairo și Alexandria.

Cît spune acestea, coborîm planul 1 540

plătite de stat copiilor lor care sînt elevi sau studenți. Altfel, ca toți minerii de la Filipești, oamenii din brigada lui Pirvu Nedelcu își pun mari nădejdi și în faptul că recentul decret prevede creșterea părții variabile din veniturile lor totale, ceea ce e un fel de a spune că ei își pun nădejdi în propria lor putere de muncă și de organizare a acestei munci, în creșterea produc-

Fiecăruia răsplată după cum și cît muncește

O zi bună la Filipeștii de Pădure

și-n galeria 57—102 întîlnim o parte din brigada lui Pirvu Nedelcu. Din prefabricate de beton, oamenii așază vatra unei lucrări miniere și nu trebuie să ne mirăm că, tot așa cum bucureștenii au strada Prașilei, acestei lucrări miniere îi spun G-513. E vorba de o investiție, se înțelege. Și această investiție a fost realizată pe primele opt luni ale anului în proporție de 127 la sută. Depășînd planul, oamenii au luat cîștiguri frumoase. În medie pe aceste luni un minier cu categoria a 6-a, cum e chiar Pirvu Nedelcu, a ridicat 6 080 lei lunar. Alții, precum Vasile Scarlat sau Mihail Căbălău, cu categoria a 5-a, au luat 5 478. La aceeași muncă, veniturile lor vor fi mai mari de-acum încolo și oamenii se bucură, după cum aflăm, că majorarea retribuției tarifare nu afectează drepturile de alocații pentru copii, chiriile, diversele compensații primite în urma creșterii unor prețuri sau bursele

sumării categorice a răspunderii. Sigur, pentru un om simplu, viața e mai simplă și nivelul asumării deciziei se desfășoară în conformitate cu nivelul în-

țării, reducerea costurilor de producție, în primul rînd a consumurilor materiale, și pe aceste căi în obținerea unor beneficii mai mari. Un lucru fiind sigur, spune și Mihail Comănoiu: pe oameni îi interesează să scoată cît mai mult cărbune, căci știu prea bine cît de mult este nevoie de el, dar sînt la fel de interesați și de prețul cu care-l aduc la lumina zilei după ce-l rup din somnul lui de citeva milioane de ani. Deși fusese planificat la 322,73 lei, costul de producție al tonei de cărbune extras a scăzut pe primele opt luni ale acestui an la 297,27 lei. Prin creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor, productivitatea a crescut cu 9,3 la sută peste nivelul stabilit prin plan. Bineînțeles, beneficiile au fost și ele mai mari decît cele planificate. Neîndoelnic, spune Mihail Comănoiu, 1983 a fost anul cel mai bun din istoria minei. Și asta s-a întîmplat pentru că oamenii au încercat să dea un

preț tot mai ridicat zilei și orei și minutului de lucru. Chiar așa, îl întreb pe însoțitorul meu: cît valorează aici minutul, ora? Le-am trecut și pe un panou, mi-a răspuns, ca să le știe toți: 1 500 lei minutul și 90 de mii ora. Dar sînt semne c-o să trebuiască să modificăm cifrele astea. Doar am destui ani în mină, 28, și nu-mi aduc aminte să-i fi văzut niciodată avînd o poftă de lucru cum îi văd că au de la o vreme. Între timp ei au învățat să nu treacă nepăsători pe lângă nici o cale de a-și mări cîștigurile. Lucruri care înainte păreau neînsemnate, acum li se par foarte importante. E o realitate că nu se mai risipește nicăieri materiale, că nu se mai risipește energie. Anul acesta am recondiționat mai bine de 4 000 de armături de susținere metalică, și asta înseamnă o valoare recuperată de vreo trei sferturi de milion. Am economisit lemn de mină, chereștea, mai multe tone de sîrmă. Fiecare vagonet de cărbune extras ne costă cu 0,1 kwh mai puțin, și asta înseamnă mult, oricît ar părea de neîncrezător cine nu se pricepe. Cu nimicul asta am adunat anul trecut 160 MWh pe care altfel ar fi trebuit să-i plătim și neplătindu-i au crescut, bineînțeles, cîștigurile pe care oamenii le-au dus acasă.

În drum către abatajul frontal 6 700 îl întîlnim pe artificierul Nicolae Cîrștea. Se duce să ia capsele și explozivul pe care le ține sub lacăt într-o firidă săpată pe-aproape, în peretele unei galerii laterale. Astăzi va pușca în abatajul unde lucrează brigada lui Gheorghe Banu. Va fi o zi ca oricare alta din ultimii 20 de ani de cînd face meseria asta tot aici, la Filipești. Cel care a săpat găurile de pușcare se numește Tudor Dinu și a strîns și el tot cam atîția ani de minier dar a pierdut într-o oarecare măsură dreptul la majorarea sporului de vechime neîntreruptă în aceeași unitate. Tudor Dinu e din Urlați, unde face naveta uneori la o săptămînă, alteori la o lună, și în urmă cu vreo șase ani s-a hotărît să mai scurteze drumurile astea și s-a transferat la Ceptura, tot la mină, acolo nu i-au plăcut lui anumite lucruri și-a cerut să se inapoieze la Filipești dar nu i s-a aprobat decît transfer la cerere, nu în interes de serviciu. Altfel, zice, pentru un minier cu categoria a cincea, treapta a doua, din mine de categoria B, cum este cea de la Filipești, retribuția tarifară va crește de la 3 710 la 3 907 lei. Îmbucurătoare mai este, spune, și hotărîrea de a se generaliza acordul global. Asta îi bucură, este convins Tudor Dinu, atît pe mineri cît și pe cei din personalul auxiliar. Pînă acum, minerii munceau în acord global dar mecanicii și electricienii erau plătiți în regie. De-acum încolo aceștia din urmă vor fi plătiți și ei după rezultatele brigăzii și asta înseamnă că minerii vor avea de lucru în plin și că veniturile lor vor crește, de bună seamă, iar pe de altă parte nimeni din personalul auxiliar nu va mai avea motive să spună așa cum spunea cite unul pînă mai deunăzi: lasă că voi luați cite 5 000 și 6 000 pe lună iar eu doar 3 000 sau 4 000.

După cum se vede, recente măsurile inițiate de conducerea partidului, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, materializate în decretul Consiliului de Stat privind majorarea retribuțiilor și generalizarea acordului global, au dus la așezarea muncii minerilor în rosturi care să fructifice toate inițiativele luptei pentru cărbune și să dea noi înlesniri vieții oamenilor, fiind primite și aici, ca pretutindeni, cu însuflețire și nădejde și vîndu-și eficacitatea încă din primele zile ale aplicării lor.

Minerii sînt hotărîți să beneficieze din plin de avantajele recentelor decrete, ne spunea și primarul din Filipeștii de Pădure, Ion Duțu, el însuși tehnician electromecanic și fost secretar de partid al minei. Și cum din bunăstarea fiecărei familii se alcătuiește, pînă la urmă, bunăstarea întregii comune, dincolo de o vorbă nevinovată, pe care am auzit-o ici și colo, din partea vreunui mai glumeț, cum că nevestele n-ar fi trebuit să afle de recente majorări, dar asta nu se poate, fiindcă au ascultat la televizor și-au citit și ele ziarele, în urma tuturor vorbelor rămîne fapta de-a scoate cărbune mai mult, cu fiecare vagon de cite 500 de kilograme și cu fiecare tren de cite 50 de vagoane, într-o zi bună din anul cel mai bun al minei.

DUMITRU ELIADE ■

Aud adesea, ca și dumneavoastră, formula, viața e complexă, a devenit complexă, pe timpuri, adică la începuturile socialismului, lucrurile se petreceau mai simplu, era mai simplu, cu da și cu nu rezolvai totul dintr-o răsufelare, acum e mai complicat, nu mai poți să despartî albul de negru atît de ușor, se cere mai mult discernămint, intră în joc nuanțele, e timp mai mult ca să tai firul în patru, o judecată nu mai e atît de la îndemină, cîteodată întorci lucrul pe toate fețele și încă nu poți să te pronunți cu mîna pe inimă, și așa mai departe. Observ însă că formula amestecă mai multe adevăruri iar din acest amestec unii își fac o pavăză destul de sigură pentru lipsa lor de răspundere și de decizie și de angajare, o pavăză pentru nepuțința lor dar și o artă a strecurării prin viață. Mai este apol, acest amestec, o bună metodă de scăpare de confruntarea deschisă cu adevărul realității și,

adeseori, argumentul cel mai la îndemină al fugii de implicarea directă. Nu voi nega, firește, că procesul dialectic al devenirii noastre socialiste

sumării categorice a răspunderii. Sigur, pentru un om simplu, viața e mai simplă și nivelul asumării deciziei se desfășoară în conformitate cu nivelul în-

Opinia unui alegător

Între complexitatea vieții și demnitatea condiției umane

e, azi, mult mai complex și că el presupune o conștiință înfinit mai complexă, la rîndul ei, dar o conștiință, iar ea, conștiința, oricît de complexă ar fi, oricît de savant îmbogățită ar fi rămîne expresia unei atitudini clare și a unei implicări lucide și a unei a-

telegerii realității, dar niciodată complexitatea înțelegerii realității nu va relativiza actul conștiinței ci dimpotrivă, va impune și mai limpede opțiunea, va face și mai sigură și mai judicioasă opțiunea. Complexitatea actului de conștiință nu va justifica, astfel, nicio-

dată oportunistul, cameleonismul, politicianismul mărunț, diplomația și strategia strecurării prin viață.

Complexitatea actului de conștiință mi se pare dimpotrivă șansa cea mai nobilă pentru afirmarea demnității condiției umane, pentru afirmarea unității, dintre conceperea intimă a unei judecăți și răspicarea ei publică, pentru angajarea lucidă în susținerea punctului de vedere, pentru acceptarea deschisă a confruntării opiniilor, în sfîrșit, dacă vrei, pentru cel care are mîndria de a pune, în fiecă clipă, un demn semn de egalitate între vorbe și fapte.

Iată de ce respingînd comoda justificare a liosei de opinie cu argumentul „complexității vieții” pledez pentru morala comunistă a angajării, iar ea, această morală e, cum bine se știe, spațiul cel mai propice pentru afirmarea demnității condiției umane.

DINU SARARU ■

Ceasul porumbului

După un an de secetă cruntă, și care încă persistă, nedestramată de multă vreme de nici o ploaie, toamna recoltei, aici, în Cîmpia Burnasului, are totuși o opulență exotică, de junglă. Mergi kilometri și kilometri, ceasuri și ceasuri, doar prin porumb, prin incintele fermelor specializate în această cultură, ca printr-un fel de păduri tropicale, cu miliarde de arbori care foșnesc metallic în adierile dimineților. Apoi păduri de pomi fructiferi, apoi vii. Risipă de miros de strugure strivit sub roata căruței, lut mirosind a tescovină. Apoi întinse grădini de legume, apoi clăi de lucernă și fin cu miresele subtile, care te mîngie, te leagă, te adorm, te urmăresc pînă departe. Drumurile Ceylonului nu vor fi mirosind altfel printre plantații de ceai, eucalipt sau ananas. Ici-colo, pe garduri sau sub streșinile caselor, se usucă în salbe amare foile de tutun. Sate pustii, cu case tăcute, cu magazinele și circumiile ferecate sub lacăte, cu șosele goale, frământate de pași doar în zori și sub umbra serilor, între drumul spre cîmp și înapoi. Toamna recoltei.

Peste toate, porumbul. Este mai ales ceasul lui, și acest ceas, în locurile unde ne aflăm, acoperă parcă timpul, nemai-lăsînd loc pentru nimic altceva.

Aici, pe moșia C.A.P. Moșteni-Voivoda, pămîntul e chiar pădure, cu plante-arbori șesute strîns, înalte cu mult peste creștet. Plante înalte de cîte 2,5—3 metri, sub care te pierzi ca sub un gigantic cort verde și parfumat. N-am mai încercat pînă acum senzația de a mă acoperi cu o pădure, proiectînd-o deasupra-mi, desfășurînd-o ca pe un baldachin. Mă uit în sus încercînd să descopăr o poiană, o spîrtură prin care să văd cerul. Țesătura e compactă, numai și numai pădure. Președintele C.A.P.-ului, Constantin Cătrună, zis și nea Vică, însoțitorul meu, e sigur pe o recoltă de peste 5 000 kg boabe la hectar.

O luăm spre punctul în care lucrează combinele. Sînt șase CARP-uri, iar mai încolo, pe alt orizont al cîmpiei, se văd niște „Glorii”. N-au intrat încă în lanuri, e încă devreme; roua încă nu s-a zbicit de pe frunze, mașinile așteaptă la capătul lanurilor desăvirșirea lucrării soarelui. Ceva din aburul nopții încă mai stăruie, amortizînd soarele mare și roșu prin mătasea lui transparentă, care face mai suportabilă lumina prea vie, prea tare a dimineții. Ciclu acestui septembrie e lucid și clar ca o dimineață. În citești toamnei destinul pînă la capăt și-l găsești rotund ca un fruct. Cele peste 7 400 kg știuleți la hectar, culese pînă acum, sînt o nădejde că fructul acesta va fi cu adevărat rotund.

Victor Floricel face ultimele reglaje la „Gloria” pe care o călărește de ani și ani și care, vopsită proaspăt, pare ca nouă. El, combinerul, nu prea pare chiar nou, are 59 de ani, de prin anii '60 tot călărește tractoarele și combinele, dar nu se lasă, n-o să coboare din șaua lor pînă la ceasul pensiei. Adică el, Victor Floricel, vrea să doboare un record la care prea puțini mecanizatori îndrăznesc să rivnească. Nu îndrăznesc, fiindcă ostenele urei munci acerbe, una din cele mai grele din cite se fac în această țară, îi trimit mai devreme la pensie (la cea medicală) sau îi retrag în spatele frontului, în atelierele unde trudesc mai mult miștile, nu și nervii, nu și ficatul, nu și sufletul, ca pe cîmp. El însă, Victor Floricel, va rezista, e vină bună, rasă de om al cîmpiei, dedat de mic la trîntă aprigă cu pămîntul. Numai să fie motorină, zice, nu pentru „Glorie”, pentru „Glorie” este, ci pentru camioanele și tractoarele cu remorci care trebuie să preia recolta. Șoferii acestora, cînd întîrzie sau lipsesc din cîmp, aruncă vina pe motorina sau pe benzina care nu ajung. (Ce păcat, mai zice nea Floricel, că nu s-au păstrat animalele de povară! C.A.P.-ul avea, prin '52, vreo 500 de boi, deci 250 de atelaje, cu care eliberai într-o zi o solă de cel puțin 100 de hectare. Dar, în sfîrșit, asta-i o altă poveste, ce-a fost a fost, morții cu morții, viii cu viii). Porumbul din buncărul „Gloriei” trebuie deșertat direct în mijloacele de transport, așa e legea, ca să se cruțe niște munci în plus, inclusiv posibilitatea ca bobul „să facă aripă”, nemaiajungînd la locurile de destinație. Iar dacă remorca ori camionul nu sînt prompte la întîlnirea cu „Gloria”, atunci combina, cu buncărul plin, așteaptă.

Combinerul, în astfel de clipe, simte cum nervii îi iau foc. Între timp i-a crescut și ficatul, suprasolicitat de șocurile mașinii. (Păcat, mai zice nea Floricel, că nimeni nu se gîndește și la scaunul pe care stă combinerul! Nu numai la „Glorii”, dar nici la modernele CARP-uri, scaunul acesta nu e treabă inginerescă, nu-i „ergonomic”, cum se zice, adică nu e mobil, nu preia șocurile denivelărilor de teren, drept care omul cocoțat pe el sare mereu din șaua, ca azvîrlit de-un cal nărușă, vai de fundul și de ficatul omului ăstuia! Așa cum nimeni nu s-a gîndit să monteze în fața cabinei combinei un ventilator de doi lei, care să spulbere colbul cîmpiei, să nu-l mai orbească pe cel de pe scaun! Dar și asta e o altă poveste).

Încă puțin, zice nea Vică, și combinele vor intra în lan, soarele arde în forță, roua nopții s-a șters de pe plante. Totul respiră febra asaltului care va începe, domnește cunoscuta atmosferă de front, imaginea luptei e militară, formațiile de combine sînt pregătite pentru atac și, la fel ca pe front, toți își cunosc precis misiunea, cu lecția de strategie și tactică învățată pe dinafară. Sînt și comandanți, mulți comandanți. Reprezentanți ai diferitelor foruri, organe și organisme, centrale, județene, comunale, zonale, foșesc în jurul mașinilor, e o rumoare surdă de glasuuri, care transformă incinta de porumb într-o gigantică sală de ședințe în aer liber. Nea Vică aleargă spre primul CARP care intră în lan, ca să-i ureze noroc, mină bună și rodnice omului din cabină (de data asta un tînăr, Gh. Floricel, nepotul lui nea Victor) ce, absorbit de cea dintîi clipea vie a muncii, nici măcar nu-l observă.

Cea mai mare parte a porumbului C.A.P.-ului se culege manual. Lingă tarlalele luate-n primire de combine, alte tarlale sînt în miinile celor ce le culeg ca în vechime, distribuții nu pe formații, ci pe familii și neamuri, după rînduiala țărănilor dintotdeauna. Familii rîspindite pe „porții” (pe loturile luate în acord global), înaintînd prin jungla verde în rînduri strînse, umăr la umăr, ca niște lanțuri ritmice de luptători, cu respirația măsurată de bătaia fierbinte a inimilor, ca de bătaia unor tobe numai de ei auzite. C.A.P.-ul are 320 de brațe de muncă, din care vreo 300 sînt cele ale femeilor. E un C.A.P. al femeilor, cele mai multe (peste 90 la sută, socotește nea Vică) trecute binișor de tinerete. Bărbații au plecat la orașe, la fabrici, de vreo două decenii încoace n-a mai rămas în C.A.P. nici un tînăr. Singurii tînari, pe-aici, sînt șoferii și (numărați pe degete) tractoriștii. Deci soarta pînii e în miinile femeilor, ele sînt astăzi și stîlpul caselor, și stîlpul cîmpului, ele țin dreaptă cumpăna vieții în satul acesta pustiu de bărbați. Prin gigantica junglă verde, printre tulpinile de porumb puternice și înalte ca bambusul, petele de culoare ale

basmaelor și prestelcilor femeiești scilpesc viu, unele mișcîndu-se de colo-colo, altele zăcînd inerte la rădăcinile plantelor. E cald, e înăbușitoare temperatura efortului, e mai comod să lepezi basmaua, chiar și prestelca, să rămii într-un maiou bărbătesc sau într-o fișie de pinză petrecută de-a latul pieptului. Maria Barbu are 54 de ani. Bărbatu-său e printre puținii rămași în sat, nu și fiu-său, care lucrează la Alexandria. Truda lotului în acord global ei îi rămîne, căci omul, bărbatul ei, e tractorist, în clipa de față călărește o „Glorie”. Geana Floricel e mai tînără, n-are decît 37 de ani, dar, ca și Maria Barbu, are doar două brațe pentru truda cîmpului, bărbatul fiindu-i muncitor la Alexandria, iar băiatul la o școală de șoferi din Roșiori. Cu ele, cu aceste femei, C.A.P.-ul se luptă să răzbată la limanul recoltelor și, zice nea Vică, răzbate. La floarea soarelui (unde n-au scos decît vreo 2 000 kg la hectar, atît le-a dat voie seceta) s-a început recoltatul, de la un cap al incintei, cu mașinile, dar de la celălalt cu culegătorii manuali, cu femeile. Femeile și mașinile s-au întîlnit, matematic, la jumătatea distanței dintre capetele incintei.

A fost un an greu, zice nea Vică. De cînd e el pe pămîntul ăsta, și e de 58 de ani, împlinînd la 12 septembrie, n-a mai văzut o astfel de secetă. Pămîntul C.A.P.-ului e irigat, dar apa n-a venit pe conducte decît tirziu, în aprilie, drept pentru care griul a rămas pitic (a dat doar 1 836 kg la hectar), au rămas pitice și alte plante, deși s-a trudit cu înversunare, cu disperare, s-a fertilizat, s-a erbicidat, s-au făcut fel de fel de complicate și costisitoare lucrări care să-i stimuleze pămîntului zelul de a produce. Oamenii locului așa sînt deprinși, să facă lucru cu cap, lucru intemeiat, și să-l facă la timp, „cînd cîntă cucul, nu cînd urlă lupul”, cînd cîmpul primește și răsplătește ofranda muncii. Cînd apa a năvălit, în sfîrșit, pe conducte, s-a trecut cu toată suflarea la salvarea porumbului, într-o bătaie cum cîmpul acesta nu mai văzuse. O bătaie deloc spectaculoasă, ci cumplită, penibilă, de uzură, extenuantă la culme, neînchipuit de simplă și de complicată, necerîndu-i omului decît efort, dar un efort al întregii lui ființe, efortul tuturor zilelor și al nopților. O parte din porumb (280 de hectare) este cuprinsă în sistemul de irigații Olt-Călmățui, sistem mai vechi, rodat, așezat bine în rosturi. Aici lucrurile au mers cum au mers, chiar dacă niște rețineri de tensiune electrică au mai dat peste cap niște munci și zile. Cel mai mult porumb (400 de hectare) e însă în sistemul Vișoara, care e nou și „neășezat”, ivind la tot pasul fel de fel de defecțiuni, ba demufări, ba hidranți rupți, ba coloane sparte, ba garnituri subterane închise prost, ce răbufneau în explozii de apă și noroi. Sutele de femei au trudit prin apă și prin noroi zile și săptămîni, săptămîni și luni. Să le fi văzut, zice nea Vică, trîndînd așa, prin apă și mil, de pe

la 4—5 dimineața, cînd abia se crăpa de ziua, și asta într-un aprilie friguros, cu temperaturi de 7—8 grade. Să le fi văzut trîndînd așa pînă noaptea, cu milul negru înghețat pe ele, mișcîndu-se peste cîmp într-o lungă procesiune neagră. Să le fi văzut și nopțile, la lumina focurilor, uscîndu-și prestelcile grele de apă, mîncînd în pripă, pregătindu-se să se avînte din nou. Să le fi văzut apoi în vară, cînd fierbea aerul la 34—35 de grade, prinzînd coloanele cele grele în furci de lemn și ridicîndu-le ca pe niște haltere deasupra capetelor, ca să le treacă peste glezne lăsuu coloanele jos, refuzau să le mute, căci asta însemna o udare a cîmpului slab, sub cei 700 mc de apă pe hectar prevăzuți în rețetele irigației. Dreptul lor! e de părere nea Vică. O aspră școală a trudei le-a făcut mina strînsă, nu dau de la ele decît pentru ceea ce li se dă.

Soarele s-a ridicat, cîmpul freamătă, combinele merg din plin (nu le-ar fi de deochi, chiar merg toate!), comandanții s-au tras la umbră femeile rup în forță știuleții grei. E ceasul recoltei, ceasul trudit, gîndit, plănuit, așteptat, rivnit de un an întreg. E un ceas-bucurie, un ceas-răsplată, e, în același timp, un ceas greu, încărcat de sudoare, de griji, de răspundere. Se muncește pe toată cîmpia, la arăturile pentru griu, orz și rapiță, la culeșul strugurilor, de la 3 dinspre zori oamenii ies la tăiat coceni, mecanizatorii rămîn în cîmp pînă la 12 din noapte. Comandamentele zilei în actuala campanie, stringente formulate de secretarul general al partidului la întîlnirea de lucru din 8 septembrie, primesc, iată, replica vie a faptelor.

Este, da, un ceas greu, un ceas greu și fierbinte, toropit de soare, toropit de temperatura efortului. Adie, e drept, de niște clipe, un pui de vînt, dar ce înseamnă un pui de vînt? Ce înseamnă „ușurelul vîntului”, din povestea bădicăi Traian? Înseamnă circumstanța, clipa fugară, fulgurea amăgitoare a vremii sau a istoriei. Iar între „greul pămîntului” și „ușurelul vîntului”, el, omul acestor locuri, l-a ales de cînd se știe pe primul. A ales „greul pămîntului”, a ales forța, truda, temeinicia, a ales acest „greu” pe care îl simte din veac pe umeri, pe piept, pe brațe, ducîndu-l cu el cit e anul, dar prin el împlinindu-se. Laoaltă cu obștea, laolaltă cu țara.

E ceasul recoltei, greu ca pămîntul, greu ca dragostea oamenilor pentru acest pămînt.

ILIE PURCARU ■

„Ceva din aburul nopții încă mai stăruie, amortizînd soarele mare și roșu prin mătasea lui transparentă, care face mai suportabilă lumina prea vie, prea tare a dimineții. Ciclu acestui septembrie e lucid și clar ca o dimineață. Ii citești toamnei destinul pînă la capăt și-l găsești rotund ca un fruct. Cele peste 7 400 kg știuleți la hectar, culese pînă acum, sînt o nădejde că fructul acesta va fi cu adevărat rotund”

Făuritorii piinii de Pecica

Fiindcă tot sîntem acum, la recoltarea porumbului, pînă anul acesta s-a realizat cu mult peste cantitățile anului de grație în care C.A.P.-ul „Ogorul” a fost decorat cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Altfel spus s-au obținut 8 500 de kilograme boabe la hectar. Dacă ar fi să anticipăm și să vorbim și despre acest an, după toate calculele, după cum se anunță, se va depăși 10 000 de kilograme. Porumbul cules pînă acum este frumos și bun și nu depășește 21 la umiditate. Așa stînd lucrurile rezultatele se răsfrîng asupra zootehniei. Cei de aici, la finele anului se vor închide la cifra de 4 300 de litri de lapte pe cap de vacă. Încă un record pe județ. Și fiindcă tot sîntem la capitolul cifrelor, să mai amintim

că la sfecla de zahăr s-a atins cantitatea de 40 000 de kilograme la hectar, 2 000 de kilograme la soia, iar griul a ajuns la 7 785 de kilograme. Și fiindcă vorbim de griu, piinea de Pecica este renumită în tot Ardealul. De ce? Fiindcă, spune lumea, pecicanii dacă se pricepe la modelarea pămîntului, la obținerea boabelor de griu, ei sînt mari artiști la frămîntarea aluatului și la coacerea piinii. Ea, făina, este cernută în site speciale, iar aluatul parcă este descîntat. Și se mai spune prin părțile locului că cine vine la Pecica și mîncă piinea, acolo, unde ea se naște nu mai pleacă de aici. Așa probabil s-a întîmplat și cu familia Vasilescu. Îi iubesc și îi consideră ca pe ai lor. Numai de cîțiva ani de cînd conduce bunul mers

al lucrurilor la C.A.P. „Ogorul” retribuția țărănilor cooperatori a crescut de la 33 lei pe ziua de muncă la 102 lei. Desigur, la acest capitol comentariile sînt de prisos. Și se mai poate face o paranteză. Dacă pînă nu demult țărăni plecau de la „Ogorul” către celelalte C.A.P.-uri fiindcă, evident, se cîștiga mai bine — în momentul de față fenomenul este invers. Foarte mulți vor să muncească la „Ogorul”.

Ne reîntorcem din nou la vorbele bătrînilor: „cine mîncă piinea de Pecica, aici la ea acasă, nu mai pleacă”. Se muncește pe rupte de dimineață pînă cînd întunericul pune stăpînire pe pămînt, într-un ritm înalt. Porumbul, ne spune inginerul Doina Vasilescu, este bun cum, parcă, n-a mai fost. Pînă acum, recoltarea lui a început pe 5 septembrie și s-au gătat aproape 100 de hectare. S-au băgat în bază peste 750 de tone! Am întîlnit-o pe cîmp și pe președinta Doina

Vasilescu. Ne-a arătat dealul Siriei. „Știi, dealul nu se vede totdeauna. Cînd se vede înseamnă că va ploua. Și avem mare nevoie de apă. Fiindcă, cum s-a spus la recenta întîlnire cu secretarul general al partidului, pe lângă recoltare trebuie să trecem de urgență la arat și însămînțări. Ce să vă mai spun? Tot ceea ce am înțeles din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu se aplică cu bune rezultate. Este, dacă vreți, o sinteză a practicii căpătate de cei mai buni. Fără să ne lăudăm, spunînd lucrurilor pe nume, noi aplicăm de mult și problema densității la plante. Și cea a însămînțărilor, și retribuția în acord global. Și, cum v-am spus azi dimineață: va fi o bătaie mare. Cine cîștigă anul acesta sînt adevărații și mari campioni. Nu trebuie să ne lășăm, fiindcă faima piinii de Pecica trebuie să continue”.

SORIN POSTOLACHE ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Edgar Papu:

O, ce frumoase
sînt clipele
în care trăiești
adevărul unui
îmalt sentiment!

— Dați-ne voie, stimate Edgar Papu, să spunem cititorilor noștri, în numele cărora, acum, cînd ați împlinit vîrsta de 75 de ani, vă adresăm un foarte călduros „La mulți ani!”, dați-ne voie să le spunem că, aici, acasă la dumneavoastră fiind, înconjurați de cărți, constatăm amîndoi, cu uimire și, citesc pe fața dumneavoastră, cu incintăre, că afară bate vîntul și plopii de pe strada Gh. Moceanu freamătă a neliniște și frunzele cad ca într-o ninsoare de aur, semn că a venit, pe deplin, toamna. Iubiți toamna?

— Da, iubesc toamna. O iubesc enorm. Acum citeva zile, chiar, plimbîndu-mă cu poetul Petre Ghețez pe aleile așeziselor păduri din jurul Bucureștiului, tocmai li vorbeam despre toamnă, despre frumusețea toamnei, despre care spuneam — pentru a cita oară, oare, în viața mea?! — că toamna este o încoronare aurie a anului. Tonuri calde, melancolice, o dulce căldură agonică... Pare-se că am vorbit cu mult patos, intrucît a doua zi poetul m-a invitat să citesc o pagină, în cadrul unei emisiuni radiofonice, în care să reiau toate acele spuse despre toamnă. De fapt, ca să fiu sincer, mie îmi plac toate anotimpurile, pentru că-mi place viața, dar toamna, toamna este expresia cea mai intensă a întregii mele vieți. Dar iată, ne-am luat cu vorba și am uitat să vă mulțumesc pentru urarea ce mi-ați adresat-o.

— Cum se vede acum, de la această frumoasă vîrstă, propria dumneavoastră viață?

— Pentru că tot am vorbit despre toamnă și anotimpuri, viața mea de pînă acum o văd ca pe o necontenită curgere de anotimpuri. Nu ca pe o linie dreaptă, ci adoma acelei permanente undulații despre care vorbea Lucian Blaga. Apusuri și răsărituri. Amurguri și zori de zi. Din asfințiturile mele am avut puterea să renasc, totuși, oricît de adînci și lungi vor fi fost ele, asfințiturile.

— Mărturisesc că această întrebare am mai pus-o și altor oameni care, ca și dumneavoastră, împlineau un frumos număr de ani. Cei mai mulți mi-a „decărat” că, adunîndu-se numărul anilor, tot mai mare, cu repeziune, simt nevoia să se grăbească, să o ia parcă înaintea timpului care urge mai repede ca niciodată. Nu trăiți un astfel de sentiment?

— Nu. Eu, de o bună bucată de vreme, nu mă mai grăbesc. Cînd eram tînr, foarte tînr, mă grăbeam, dar acum, nu.

— Și totuși, nu vă supărați, nu vreau să vă contrazic, dar dumneavoastră nu v-ați grăbit nici atunci, atunci cînd erati tînr. Ați debutat, editorial, cu Răspintii, forme de viață și cultură, în anul 1936. Peste alți trei ani veneați cu Artă și imagine. Au urmat, firește, alte și alte titluri, unul mai important decît celălalt și dacă ar fi să le transcriem pe toate ar trebui să consumăm un spațiu imens. Ei bine, chiar din prima carte, așa, cum afirma Constantin Sorescu într-un foarte recent studiu intitulat: Drumul spre un

concept, studiu avînd ca supratitlu Protocronism și sincronism, ați lansat o manieră proprie de comparatism, care manieră avea să devină definitivă, după exact 40 de ani, în eseu Protocronism și sinteză, apărut în numărul 6 al revistei Secolul XX din 1976 (număr care apare, însă, abia în 1977, odată cu volumul Din Clasicii noștri) conceptul de protocronism. Nu împliniserăți, deci, nici măcar 30 de ani cînd ați formulat sau, mai exact spus, ați intuit citeva din elementele viitorului concept ce-avea să se numească protocronism. Deși tînr, nu v-ați grăbit să-l expuneți decît în clipele în care aveai toate argumentele susținerii lui. Cu alte cuvinte, ceea ce spuneam: nici cînd ați fost tînr, foarte tînr, nu erati un om grăbit.

— Adevărul este că eu mă refream la două timpuri, la cel al vieții și la cel al creației. Timpul creației a fost pentru mine unul și același mereu, poate prea încet, din diverse motive, independente de voința mea, pe cită vreme cel al vieții, cu toate obstacolele sale, inerente de cele mai multe ori, specifice vîrstelor, a fost mai precipitat. Acum, de-o bună bucată de vreme, atît timpul creației, cit și cel al vieții curg uniform, fără grabă, ele suprapunîndu-se, cred eu, perfect.

— Pentru că am vorbit despre protocronism și pentru că întrebarea mea, mai exact spus argumentația mea a fost poate prea alambicată, dați-mi voie să reproduc un fel de definiție a conceptului, definiție pe care chiar dumneavoastră ați dat-o cu prilejul unui foarte

de demult interviu apărut în revista „Flacăra”.

— Să auzim.

— I-ați spus atunci, colegului meu, George Arion, următoarele: „Într-o carte care o să apară nu peste mult timp am urmărit fenomenul pe care l-am numit protocronismul românesc. Am pornit de la constatarea că multe realizări ale lumii au fost făcute mai înții la noi sau au fost spuse aici. Am observat că în alte țări există mari crize, forme goale de conținut, o sărăcie a creației. Spiritul românesc umple aceste formule cu substanță, ercîndu-se o sinteză românească. Este ca și cum am aduce din străinătate aparate pentru a extrage bogățiile care sînt ale noastre. Așa am putut spune că Alecsandri este primul poet impresionist, că Oda lui Eminescu — una din primele creații existențialiste, că teatrul lui Caragiale, a precedat comedia filmică americană. Ținînd seama de faptul că Neogoe Barzarab (perioada cultural-artistică a domnitorului, n.n.) manifestă acest caracter al culturii românești de a preceda atîtea creații culturale ivite mai tîrziu în altă parte, cred că astăzi fenomenul rămîne valabil, și încă la un grad mai mare de amplificare. Mă uit la Nichita Stănescu sau la mai tinerii Ioan Alexandru sau Adrian Păunescu sau la Mircea Dinescu, niște tipare pline de substanță. Nu-mi pot da seama ce fenomene pe plan european prevestesc acești poeți și mulți alții, dar sînt convins că fac o autentică sinteză, creată pentru prima dată pe pămîntul nostru.”

— N-a fost vorba, dacă bine îmi aduc aminte, de o definiție, cit mai exactă și deci, cit mai științifică a conceptului de protocronism, ci mai degrabă de o înșiruire de elemente și perspective ale protocronismului redactate într-un stil specific interviului, adică presei de largă circulație. Și, acestea fiind zise, să considerăm, la acest capitol, discuția ca și încheiată. Nu de altceva, dar, în general, nu sînt partizanul interviurilor în care unul dintre interlocutori, cel care răspunde, să-și susțină cu prea multă ardoare chiar eventualele sale merite.

— Aceasta era, dealtfel, și intenția mea. Să rămînem, totuși, cu voia dumneavoastră la același interviu în care ați făcut o afirmație care într-o oarecare măsură poate să surprindă: „Iubesc omul, spre deosebire de alții care se refugiază în natură sau în cultură pentru a nu lua contact cu semenii lor, pentru a se retrage în zone unde cred ei că nu poate să-i atingă nici o neliniște, unde nici o faptă atroce nu le poate tulbura calmul.” Să înțeleg că iubiți omul chiar mai mult decît natura și cultura, decît cărțile care vă înconjoară?

— Nu, să nu înțelegeți așa ceva. Cărțile sînt, cum bine știți, o chintesență a omului. Iubesc cărțile pentru că sînt făcute de om. Iubesc, deci, mai mult decît cărțile, chiar omul. Iubesc, firește, și natura, dar ea, natura, nu mi-a oferit niciodată satisfacția pe care mi-a dat-o prietenia.

— Este oare cazul să-i numiți pe cel

(Continuare în pagina 15)

VICTOR NIȚA ■

Noua frontieră a sufletului uman

Grigore Hagiu

Mă consider unul dintre cei mai norocoși iubitori ai poeziei. Colegii mei de vîrstă, de suflet și de inimă, cu toții am văzut același cer cu stele în același timp. N-a fost război în timpul tinereții noastre. Se așezau pe noi cărămizi, zidurile cu ferestre ale umanismului socialist. Unul era mai minunat ca altul! Acum mă opresc cu gîndul sensibil la Grigore Hagiu care, iată, aniversază 50 de ani de făptură sensibilă.

Grigore pentru noi toți este un blazon al eleganței poetului discret, al filigranului distins, al celei mai nobile făpturi a limbii române, sonetul, și în același timp unul dintre primii, dintre noi, care a sfîrșit letargia formelor fixe seducîndu-ne cu lumina istovitoare a înțelesului cuvintelor.

Bărbat de o eleganță interioară maximă, simpla apariție a lui Grigore printre noi a dat și da coif poeziei.

Mastodont din viitor, încă cerb, ne cutreleră metafora, iar prin inimă, cu precădere, auricoalele.

I-aș spune „La mulți ani!” dacă aș crede că poezia lui e pieritoare. Nu-l spun „La mulți ani!” ci îl spun „La multe secole!” întru cinstirea limbii române.

Om gingaș ce ești, Grigore al nostru ce ești, și al limbii române, îți cinstim aniversarea cu gîndul înălțător, mai răsărînd încă un luceafăr pe cerul lute, fugitiv și înalt al verbului unic rostit în limba română. Ave!

NICHITA STĂNESCU ■

Cuget, deci exist

Insemnări

despre Hyperion

„Setea” de repaos poate fi, pînă la un punct, considerată conștiința de sine a lui Hyperion. Aceasta îl ține ceea ce este prin natura sa. De aceea:

„În locul lui menit din cer
Hyperion se-ntoarce
Și, ca și-n ziua cea de ieri,
Lumina și-o revarsă.”

Continuitatea de esență este subliniată prin ultimele două versuri. Locul lui menit din cer este de a fi hyper-eon = pe deasupra mergător. Etimologia este doar o vagă explicație și în nici un caz nu se poate rămîne la ea. De ce este pe deasupra mergător? Răspunsul ni-l dă numai dialectica „Lucaefărului”. Hyperion rămîne Hyperion pentru că nu se pierde în lucruri, în substanțialitatea diversă, multiplă, pentru că nu cade în ele, ci coboară în ele cu esența sa; născut din ele (și din ele), dar depășindu-le, printr-o lege care-i a sa, printr-o lege căreia nu-i este conștientă, împietrirea, ci devenirea. Locul lui „menit din cer” era de a fi universalul care se intrupează din diversitatea particularului, care nu cedează particularului, care nu se pierde în el; de a fi universalul, devenirii. Eminescu, om al vremii, sale, pune accentul pe universalitatea lui Hyperion, iar nu pe aspectul static al acestuia. „Hyperion râmii”, spune Demiurgul. Adică, nu-ți modifici esența, legea. Dar Legea lui era făcută din contrarii, din opoziții determinate, particulare, însă supuse opozițiilor generale. Deci din opoziții care merg pînă la opoziția general-particular. Hyperion nu poate fi înțeles cu o gîndire care refuză dialectica generalului și particularului. Putem afirma că neînțelegerile, cite au fost, au venit din citirea cu ochi epistemologici neconstructivi, nedialectici, reducționisti.

Întoarcerea lui Hyperion în cer nu este una mecanică, ci dialectică. Vreau să spun că universalitatea lui nu se confundă cu anumite contrarii determinate din care își trage substanța ipostazelor diferite. Tocmai diferitele ipostaze ne conduc spre generalitatea sa. Universalitatea sa este opusă, dialectic, tuturor contrariilor specifice, deși apare prin ele, ele.

Afirmația Demiurgului: „Hyperion râmii”, are două înțelesuri: unul, obținut printr-o reducere, Hyperion este universalitatea statică absolută, și altul mai profund impus de desfășurarea esenței, Hyperion nu se stinge, nu se confundă nemijlocit cu nici o pereche de contrarii, nu se stinge în nici o polaritate, ci, dimpotrivă, se sporește cu ele. Căci dacă nu s-ar spori, atunci legea ar fi pur exterioară. Hyperion rămîne Hyperion prin contrariile specifice și prin contradicția nespecifică, generală.

„Iar tu, Hyperion râmii
Oriunde ai apune”,
deci indiferent de formele pe care le vei lua, tot pe deasupra vei merge, vei zbura. Eminescu a optat pentru universalul care transcende tot ce este îngust, strîmt, particular; pentru universalul care deshide calea devenirii întru ființă. Citirea filosofică nu reduce substanța poetică, ci, dimpotrivă, ne deschide căi noi spre înțelegerea ei.

Notă: Păstrarea virgulei după Hyperion reduce spusa Demiurgului doar la o formulă de adresare către Hyperion; cînd, în fapt, intenția lui majoră este de a-i aminti lui Hyperion de ce esență ține, ce esență are:

„Iar tu, Hyperion râmii
Oriunde ai apune...”

ION STROIE ■

Eveniment

Festivalul „Enescu — Orișul moldav“, sărbătoare a spiritualității românești

De patru ani, septembrie a devenit luna în care vraja Tescanilor și a muzicii genialului Enescu unește, în decolul de neasemuită frumusețe ce ascunde fostul conac al Rosetteștilor, inimile a sute de oameni. Ca și cu mai bine de un veac în urmă, casa dintre arborii seculari, devenită Așezământul de cultură și creație „George Enescu“, este la fel de primitoare încăperile ei încărcate de aura timpului și a evenimentelor petrecute aici fiind mai deschise ca oricând muzicii, culturii.

Inițiativa forurilor culturale locale și a Colegiului criticilor muzicali din cadrul A.T.M. de a organiza, sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Festivalul „Enescu — Orfeul moldav“, a fost excelent primită de iubitorii Euterpei încă din anul premergător Centenarului nașterii marelui muzician. Dorința tuturor ca muzica enesciană să fie și mai mult cunoscută, ca adevărata muzică să fie pretutindeni onorată așa cum visa autorul inegalabilei capodopere „Oedip“, participarea unor formații și interpreți de prestigiu, a unor compozitori și muzicologi de primă importanță ai vieții muzicale românești contemporane a sporit de la o ediție la alta, gradul de interes, manifestarea devenind o veritabilă sărbătoare a spiritualității.

Deci, cea de-a IV-a ediție, desfășurată în zilele de 9—11 septembrie, a culminat cu o afluență nemaîntâlnită de public, peste 1 000 de persoane făcând să fremete Valea Tazlăului și Curtea Veche, cîntate admirabile de compozitorul omagiat, de Mihail Jora și de alți muzicieni ce au găsit la Tescani nu numai locul în care „să se odihnească de Europa“, ci și climatul propice creației, înălțării spirituale.

Manifestarea a debutat cu interpretarea „Baladei pentru vioară“, o lucrare de tinerete a muzicianului nepereche, în aceeași zi Orchestra de cameră „Tescana“ din Bacău, dirijată de Ovidiu Bălan, mai oferind publicului „Concertul pentru violoncel și orchestră în Si minor“ de A. Vivaldi, „Adagietto“ din Simfonia nr. 5 în Do diez minor, de G. Mahler și „Simfonia nr. 11 în Mi bemol major“ de Haydn. Concertul inaugural a rămas în memoria auditoriului în special prin magistrala interpretare dată de violoncelistul Marin Cazacu, de șase ori laureat al unor concursuri internaționale, partiturii vivaldiene, executată pentru public în premieră de instrumentist și pentru prima oară pe scenele noastre în ultimele două decenii.

În absența compozitorului Nicolae Brînduș, anunțat pe afiș, prima întâlnire a publicului băcăuan cu Formația „Muzica Antiqua“ din Cluj-Napoca a fost înlesnită de mai tânărul său coleg, compozitorul Liviu Dănceanu. Efortul extraordinar și pasiunea cu care acești muzicieni complecși conduși de Majó Zoltan, au răscolit bibliotecile și au scos la iveală perle-document ale muzicii din Transilvania secolelor XIV—XVIII s-a materializat într-un concert de o excepțională valoare, cu atât mai mult cu cit el a fost întregit cu piese specifice întregului spațiu românesc și spațiului european din secolele XIII—XVIII.

Incununind strălucit memorabilele zile ale festivalului, ultimul concert a fost dedicat în întregime creației lui George Enescu și s-a bucurat de prezența, pentru prima oară în acest spațiu mirific, a Orchestrei simfonice și a corului Radioteleviziunii Române. Sub bagheta dirijorului Iosif Conta, artist emerit, splendidele acorduri ale Rapso-diilor s-au contopit cu freacăntul parcului secular. Cinci din cele „Șapte cîntece pe versuri de Clément Marot“, în orchestrația lui Theodor Grigoriu, au fost readuse, cu sensibilitate, în inima publicului de soliștii Georgeta Stoleru și Pompei Hărășteanu, acesta din urmă, împreună cu mezosoprana Adina Iurașcu, interpretînd excelent dificila scenă a Sfinxului din opera „Oedip“, ale cărei personaje s-au reîntors, după aproape o jumătate de veac, în locul unde Enescu le crease. La trăirea intensă provocată de inegalabila scenă, se adaugă cea nu mai puțin reușită a finalului poemului simfonic „Vox Maris“, realizat cu concursul corului renumitei orchestre (dirijor, Aurel Grigoras).

În tot, o manifestare de excepție, care, cum sublinia și muzicologul Eugen Pricope, prefațatorul ultimei serii, a făcut din Tescani o capitală a muzicii, iar din festival o sărbătoare a spiritualității românești.

CORNEL GALBEN

PLASTICA

Despre originalitate în pictură

Cunoaștem în pictura românească de astăzi cițiva artiști a căror creație arată atîta originalitate încît orice tentativă de deslușire a punctului de plecare, a cauzelor de început și a fireștilor îndatoriri de tinerete rămîne temerară, dacă nu cumva de-a dreptul improprie. E foarte probabil că pricinile adevărate ale originalității trebuie bătute, în cazul acestor — nu prea mulți — artiști, nu în afară, în lecțiile unor maeștri și ale tradiției, în stimulul vremii și al anurajului, în momentul cultural — cum se întîmplă destul de adesea — ci înăuntru în afundurile alcătuirii spiritului lor, în niște nevoi secrete de alt fel, de nou absolut, în dorinți tainice, dar puternice, mai bine zis puternice reprimite și care se răzbuună pe neașteptate, fără un motiv imediat. Opera dovedește o exemplară organicitate în absența unor etape preparatorii. E ca și cum ceva se naște din nimic. Mai mult: studierea anilor de debut descurajează toată încercarea de a găsi acolo simburii revoltei. Debutul e îndeobște neînterisat, suspectă putînd fi eventual doar cumințenia lui. Cu alte cuvinte, povestea bobindirii originalității are o tectonică atît de anarhică încît pare a nu avea nici una. Opera pare a se ivi peste noapte în circumstanțe ce sfidează rațiunea. Iar faptul este de două ori neliniștitor întrucît, în ciuda a tot ce conține ea original, necunoscut, nenormat, pictura (sau sculptura, sau grafica artiștilor în chestiune) e acceptată, cultivată, iubită. Am putea gîndi că nașterea acesteia are loc ca urmare (și în chip oarecum paradoxal) a unei chemări din epocă și din mulțime, că o anume trebuință spirituală publică a fost condiția ei primordială.

Un asemenea artist îmi pare Ștefan Pelmuș (n. 1949, la Valca Călugărească și studiat cu pictori ce-l puteau ajuta, evident, să îndrăznească). Urmăresc de niște ani pictura lui Ștefan Pelmuș și mă simt foarte intrigat de ea. Îmi place într-un mod oarecum vinovat, adică peste ce mi-ar îngădui unele învățături despre valoare și despre continuitate în cultură. Căutînd corespondențe cu creația unor bizari ori excentrici ai șevaletului de pe aiurea, tulburarea mea sporește deoarece corespondențele sînt greu de găsit. Unele cadențe în organizarea imaginii l-ar îndemna pe un critic tenace să afle filiații, dar sfîrtarea ar fi din capul locului lipsită de proprietate. Poate că o adiere din pinzele de tinerete ale lui Victor Brauner (cum ar fi, spre pildă, ciclul „Domnului K“) răzbate pînă la șevaletul lui Ștefan Pelmuș, poate o idee din pictura fantastă, arhaic sărbătorească a Georgetei Năpăruș se întrevede. Pe întreg însă, creația lui Ștefan Pelmuș e refractară la orice circumstanțiere. N-ar fi exclus ca plăcerea pentru verdele și roșul greu, intens mineralizat, plin parcă de umori rustice, și plăcerea pentru arabesc să-i vină lui Ștefan Pelmuș din pictura atît de savuroasă a căruțelor dobrogene și din vestul Munteniei. Cunoscut destul de bine arta naivă și fermecătoare a zugravilor populari din Moldova și gîndul mă duce, privind picturile pe temă ale lui Ștefan Pelmuș și la ei. În general, orice îndreptare că-

tre imageria sătească și a vechilor iarmaroace e profitabilă și parcă un pic din imaginația năzdrăvană a lui Ștefan Pelmuș se revendică și de aici, din humorul frust țărănesc, din decorativul picturii insitice. Cu toate acestea, cu toată prima impresie a unei arte spontane și instinctuale, tablourile lui Ștefan Pelmuș se arată foarte atent elaborate, cu structuri clare, frumos meșteșugite. Formele, deși invenție pură, sînt nu doar plauzibile, ci active, stîrnesc la privitor pofta de a imagina mai departe, de a se deda răsăfărilor unei lumi mirifice, cu simetrii ingenios estomate. O pictură care parcă ar pretinde să fie istorisită, dar care sfide efortul de a o analiza. Te întreb: „ce e oare asta?“ și realizezi curînd că întrebarea trebuie formulată altfel: „de ce interesează și de ce încîntă atît o pictură ce nu concurează nici un alt fel de a picta?“

TUDOR OCTAVIAN

TEATRU

Lectură regizorală

Pe un text dens, cu tensiuni subterane, placate strîns pe mecanismele severe ale teatrului absurdului — e vorba de piesa lui Harold Pinter „Serata neprevăzută“ (trad. Andrei Bantaș) — regizorul Mircea Marin construiește un foarte bun spectacol de studio, în care sensurile sînt clarificate, totuși fără simplificări vulgarizatoare, păstrînd intact evantaiul de semnificații general-umane, a spectacol bine articulată, cu crescendo-uri studiate și detente cathartice, un spectacol în al cărui beneficiu evoluează șase dintre cei mai buni actori ai Teatrului dramatic din Brașov: Maya Indrieș, Costache Babil, Nina Zăinescu, Radu Negoescu, George Ferra, Mircea Andreescu.

Scenografia austere a Doinei Antemir, care izbuteste să creeze impresia de sordid, de neliniștitor din citeva simple accesorii (vesela de zinc ordinar, de pildă), „condamnă“ în chip fericit replicile piesei la o claustrare a oglinzilor (singurele elemente de decor de altfel, în afara celui mai sumar mobilier) care preiau și înapoiază fără cruțare spectacolul crud al culpabilizării individului, al relativizării (și relativității) identității, jocul dureros al iluziilor. Schema piesei lui Pinter este — ca în general în teatrul absurdului — destul de simplă: un tinăr tarat psihic (Stanley) se încarcerează de bunăvoie în pensiunea doamnei Balls, în numele unei inovății obscure, eludată amnezic. În echilibrul fragil al triunghiului reprezentat de Meg, Petty (soțul ei) și Stanley, în care fiecare pare să depîndă de stereotipia, de absurdul gesturilor celui alt (Petty, care gustă în fiecare dimineață aceeași fulgi de porumb pe care-i detestă, Stanley, care se lasă trezit cu forța

zi de zi ca să nu întîrzie la un mic dejun de-a dreptul fantomatic, etc.), apar cei doi acuzatori — Goldberg și McCanne, a căror misiune pare să fie de a sonda conștiința traumatizată a lui Stanley pentru a scoate la lumină sentimentul vinovăției, punîndu-l astfel sub jurisdicția unei nevăzute instanțe.

Cu greu s-ar putea vorbi de roluri principale și secundare într-o piesă cum este „Serata neprevăzută“, în care actorii dezvoltă fiecare partitură de anvergură aproximativ egală (evident, prilejuite de text). Cu totul de excepție ni s-a părut însă a fi în acest spectacol contribuția lui Costache Babil, în rolul lui Goldberg. Net favorizat de jocul „sub lupă“, specific sălilor de tip studio, el atinge aici performanțe de-a dreptul cinematografice, grație unei mari expresivități a figurii. Alături de el, Mircea Andreescu întregeste, în Mc. Canne, dubletul malefic al piesei, rămînd convingător, în ciuda unor îngroșări în direcția grotescului. Tânărul actor Radu Negoescu are și de astă dată o evoluție excelentă în Stanley, configurînd o personalitate la limita disoluției, a dezagregării psihice, scena petrecerii, cînd Stanley ritmează la o tobă de jucărie dansul celorlalți, într-un crescendo aproape insuportabil, este, fără îndoială, unul din momentele de vîrf ale spectacolului. Maya Indrieș realizează un personaj delicat, apărîndu-și cu discreție castelul de iluzii. Gesturile ei sînt expresive, prin ele ni se transmite o anume febrilitate (cu accente shizoide) neagresivă, plauzibilă în raport cu textul. Lulu este, în interpretarea Ninei Zăinescu, o altă ipostază a lui Meg, un fel de doamnă Balls care nu și-a găsit încă iluziile, consumîndu-se în scenarii cvasierotice, susținute (actoricește) cu temperament (cu loare. În sfîrșit, George Ferra — uscat, absent, conviețuind pînă la un punct pasiv, abulic, cu absurdul — face din Petty o dureroasă imagine a alienării.

„Serata neprevăzută“ nu este un spectacol de efecte căutate. Viziunea regizorului Mircea Marin se bucură de acel echilibru pe care-l dă încrederea în propria lectură a textului. Rezultatul nu poate fi decît salutar atunci cînd această lectură este justă, coerentă, inteligentă.

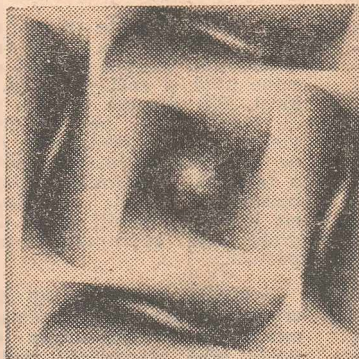
TANIA RADU

FILM

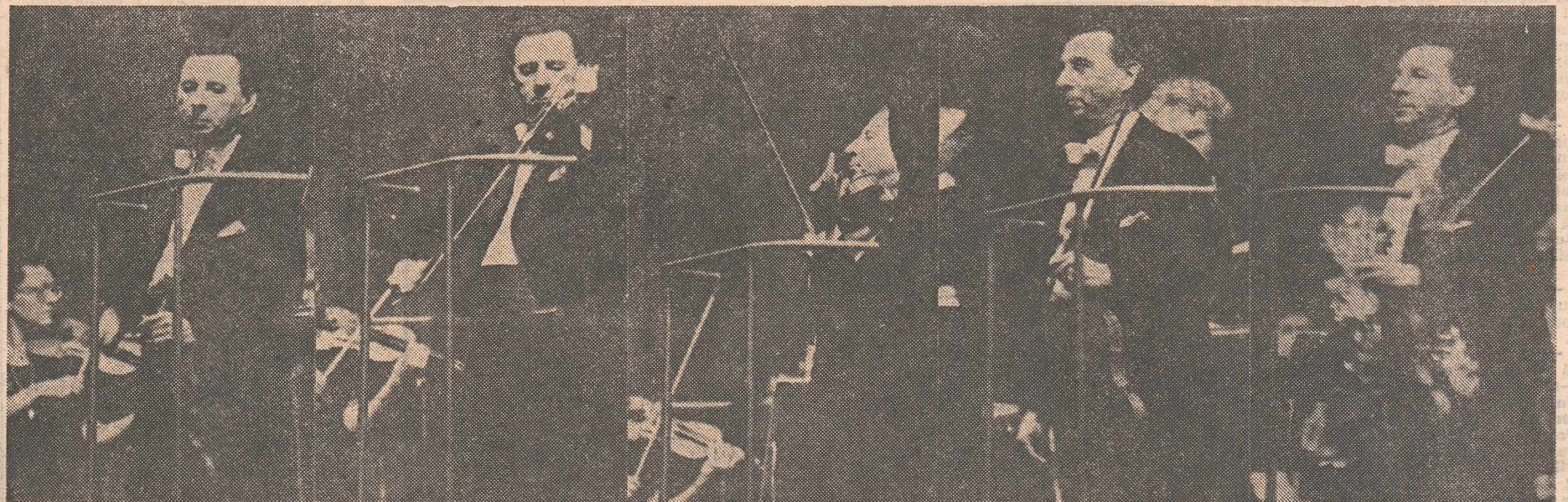
Misterele Bucureștilor

Intrepridul „Mărgelatu“ — omul cu manta neagră, pistol cu țevi multiple și care ronțăie semințe de floarea soarelui — revine în **MISTERELE BUCUREȘTILOR**, după **DRUMUL OASELOR** și **TRANDAFIRUL GALBEN**, în aceeași interpretare a lui Florin Piersic: mai reținut însă în mișcări, mai aspru, mai interiorizat.

Lucrul este explicabil: Eugen Barbu și Nicolae Paul Mihail, au accentuat de data asta, mult mai pregnant, mediul istoric, ambianța socială în care se desfășoară acțiunea, Mărgelatu începînd să opteze pentru poziția luptătorilor progresiști ai epocii (în film apar Bălcescu, Rosetti etc.). Asta însă nu împiedică autorii peliculei să ne ofere un film de acțiune, cu calvade și cascade nenumărate, în cea mai mare parte a lor bine executate, filmate cu nerv (imaginea: Ion Anton) și susținute de o linie melodică adecvată, chiar și dacă amintind pe alocuri de cea

CAP LIMPEDE

Filarmonica „Gheorghe Dima“ din Brașov și-a deschis stagiunea. Pe linia unui frumos obicei, orchestra simfonică condusă de Ilarion Ionescu-Galați a concertat în fața muncitorilor Intreprinderii poligrafice Brașov. Sărbătorește toamnei muzicale brașovene a fost onorată și de prezența artistului popular ION VOICU care, pe lângă Concertul nr. 1, în re major, de Paganini, a interpretat, la cererea publicului, și o lucrare proprie, intitulată „In memoriam“ Fotografii de PAUL AGARICI

Horia Lovinescu

Moartea lui Horia Lovinescu ne-a surprins și ne-a șocat. Știam că e bolnav dar nu-i presimțisem sfârșitul atât de aproape. Și sfârșitul a înfilit un om dezarmat, un om înfrânt, oșbit și mai ales singur. Triumful său peste moarte este însă extraordinar. A lăsat o operă densă, deasupra conjuncturilor de moment, deși a servit prompt comandamentele politice ale epocii, o dramaturgie reprezentativă pentru lumea în care trăim, departe de aerul vetust și provincial al teatrului de complement, o dramaturgie în dialog cu universalitatea.

Om de cultură rafinat și distins, pregătit pentru viață într-un climat intelectual de mare elevație, cu o privire amplă, circulară asupra existenței, nu îngustă, dogmatică, ferm în opinii, cedind în probleme de margine dar nu în principii, senior în viața de toate zilele, prinț al conversației savante, lucid și îngrozitor de crud cu sine, Horia Lovinescu a fost în cele din urmă un mare singuratic și un mare timid.

A scris teatru într-o vreme dramatică, de frământări și confruntări teribile, necruțătoare, de opțiuni

transante, de implicări riscante, de remuscări, reproșuri și nemulțumiri, de hecatombe și sechele, de împliniri viguroase, tirzii, de bucurii temperate, de entuziasma juvenil, de reconstrucție și speranță, de certitudini și melancolii. Teatrul său e un teatru esențial, un teatru de arhetipuri de oameni exponențiali, de conflicte și trăiri fundamentale, un teatru de idei.

Horia Lovinescu s-a aflat întotdeauna în confruntare cu destinul, s-a întrebat ce reprezintă omul în fața timpului care ne confiscă și ne devoră, cum e mai bine să trăim, ridicând din umeri sau implicându-ne (în genunchi sau în picioare?) pină la uitare de sine, nemulțumiri de noi înșine, neliniștiți, arși pe dinăuntru de teribile confruntări în planul ideilor, al eticii și esteticii existenței. A fost obsedat de moarte, de-a lungul întregii sale dramaturgii, și a știut că nu o poate înfrunta decit printr-o operă care să dureze.

A trăit și a scris, prin urmare, traversând acest mijloc de secol atât de cutremurat, a fost martorul unei lumi care se prăbușea, al unei lumi care se ridica dintr-o nedreaptă uitare a istoriei și a trăit evenimentele ca pe niște catastrofe și miracole geologice. În opera sa se simt într-adevăr furtunile și adie-

rile epocii, betiile de lumină ale maturității virile, pilpiirile crepusculare ale unui timp fără întoarcere, rătăcirile prin desertul de cenușă al fricii dar și iluziile și certitudinile visătorilor incurabili.

A făcut uncori impresia că privește spectacolul vieții din altă epocă. A făcut impresia că aparține mai ales trecutului. Avea în el ceva clasicizant. Pentru că nu s-a implicat niciodată direct, stradal în viltoarea evenimentelor, ci le-a trăit în esență, cu o anumită detașare, ca într-o evaluare continuă de perspectivă. Nu a iubit efemerul. Dimpotrivă, a încercat să oprească timpul și în opera sa se aude întotdeauna un ceas bătând adine undeva.

Sint oameni care se nasc cu secunde de viață lor numărate. Pentru Horia Lovinescu orologiile lumii continuă să bată.

ADRIAN DOHOTARU

Ceremonia colocviului

Cărțile lui Mircea Ivănescu se intitulează simplu: „Versuri”, „Poeme”, „Poesii”, „Alte versuri”, „Alte poeme”, „Poem”, iar mai recent „Poeme Nouă” (Editura Cartea Românească, 1983). Multe dintre poeme nu au titlu, alte cicluri sînt, pur și simplu, numerotate. Vroind să sugereze, probabil, că este vorba de un poem unic, amplu, desfășurat pe multiple planuri, regăsim însă într-un tot inseparabil. Asta este și impresia noastră: este un poem abia murmurat, un monolog sublim, pentru că poezia sa este una „de interior”. În același sens și demersul poetic este unul colocvial, iar „emisii poetice” este egală cu sine. Ii poartă amprenta și originalitatea. Cu un rafinament de giuvaergiu își „croiește” și gestica poetică, pe care o controlează altminteri pină la nuanță, la minutie.

În majoritate motivele poetice sînt de sorginte livrescă, comprimate fiind și acestea cel mai adesea pină la diluție. Motivul oglinzii, al ființei și al ființării, motivul timpului inexorabil scăpat printre minutare, motivul etern al femeii desprinsă din coasta adamică (vezi „Proprietățile Evei”), motivul călătoriei s.a. Să stăruim asupra acestui din urmă motiv. Nu este vorba de o călătorie oarecare, de agrement. Este o călătorie în sine, pentru sine și întru sine. Este o altfel de călătorie odiseică. Noul Ulise caută cu înfrigurare fărmiurile vâlătucite ale Ithacei lăuntricului său, într-un efort disperat și patetic. În sunori potolite, răzbate un tragic existențial abia instăpinit. Iar strigătul singular și deznădăjduit al poetului este unul de-o modernitate și sinceritate frapante, aducându-ne aminte de T. S. Eliot. Deși aparent livresc, demersul său poetic este

unul colocvial, ceremonios. Un adevărat colocviu despre suferință. Eugen Simion spunea pe bună dreptate undeva: „Poetul livresc nu este acela care șlefuește la infinit temele tratate de alții, ci acela pentru care lumea cărților este profundă și vie ca orice creație”.

Venind vorba de unelele poetului, — de tehnica și construcția poetică —, liniștit putem afirma că poetul dă mina din cînd în cînd prozatorului. În sensul că-i folosește cu sîrg mijloacele. Poemele apar deci prozodice, păstrîndu-și totuși aura de intimitate, de interioritate. Ne regăsim într-o lume a barocului. Unele scene aduc efectiv a secol XVIII. Altele sînt de noutate și modernitate relevante. În consens cu afirmațiile noastre, s-ar putea cita în întregime poema „Portret”. Poetul construiește. Construindu-se pe sine, exorcițează. Între marginile poemului, ca între rame, adună imagini și amintiri în care „nu te poți scutura ca un cîine”. Totul pare un joc și o inițiere. Un joc însă grav, cu accente de absurd urmuzian. De aici și impresia de ceremonial unei primivități, alteori fastuos, rembrandtian. Întru aceeași retortă sînt diluate elemente ale prozei moderne și altele ale celui mai fin și rafinat lirism.

Adecvat spus: „stranie neutralitate a vieții prin vers și a versului prin viață”. Titrate printr-al „treilea schimb sufletesc”. Așadar, contextul în care sînt plasate poemele lui Mircea Ivănescu, mai vechi și mai noi, polii între care sugerează Valeriu Cristea că s-ar „mișca” poezia acestuia sînt de „solicitare literară și refuz de literatură”. Pentru că, la urma urmei, „realitatea devine literatură sau pretext pentru a ordona evenimentele recurente prin literatură”.

Părți din poeme par impregnate parcă voit de uscăciune, de verbiage. Căci nu e mai puțin adevărat, „versurile sale sînt în maniera sa”. Fără echivoc însă, volumul „Poeme Nouă” de Mircea Ivănescu, alcătuit din 103 poeme în măsura în care și se relevă ca un singur poem, este în totul excepțional.

DORIN SALAJAN

a unor westernuri devenite clasice (absolut notabilă muzica lui George Grigoriu).

Acțiunea se desfășoară pe multiple planuri, de la curtea domnitorului și pină în speluncile cerșetorilor (cerșetorii fiind dealtfel caracteristici și „Misterelor Parisului”, celebrul roman-foleton la care filmul de care ne ocupăm face aluzie încă din titlu). Spre satisfacția noastră însă, Mărgelatu și lumea sa nu sînt o preluare, o copie simplistă a variantei franceze, ci exprimă date locale, ale românilor, în și despre vremea la care se referă.

Că uneori lucrurile se mai încurcă, că spectatorul se mai și întreabă „totuși, cine cu cine se bate și, mai ales, de ce?!” — că dublul personaj interpretat de Marga Barbu (Agatha Slătineanu și, în același timp, gripturoaica cu o-mină-cirilig de fier) poate uneori părea exagerat în intenții — totul se acceptă, în primul caz datorită unor anumite imperative ale genului de aventuri, în cel de-al doilea datorită talentului și forței expresive a actriței.

O notă bună, încă, semnatarilor realizării a două dintre cele mai dificile compartimente plastice ale unui astfel de film: Eugenia Bassa-Crișmaru (costume) și arh. Nicolae Drăgan (decoruri).

În sfîrșit — și nu întimplător lăsat la urmă, din nefericire fiind ultima oară cînd apare pe genetele — numele regizorului, regretatul Doru Năstase: filmul **MISTERELE BUCUREȘTILOI**, dincolo de unele neesențiale scăpări de ansamblu, demonstrează din plin — prin spectaculosul său de ținută, prin savanta alternare a ritmului de desfășurare a acțiunii — că el, Doru Năstase, ajunsese la o deplină maturitate artistică.

HORIA PĂTRAȘCU

Argument

Farmecul discret al coregrafiei

Un ansamblu de balet de pe litoral promite de cîțiva ani un reviriment în coregrafia noastră. Ansamblul „Fantasio” e tinăr. Media de vîrstă trece puțin peste douăzeci de ani. Un grup fermecător de tineri cu figuri și alcătuirii de adolescenți care pe scenă sînt neașteptat de maturi, de stăpîni pe mijloacele de expresie atât de sofisticate ale baletului. Senzația pe care ți-o lasă spectacolele lor este aceea de candoare, puritate și prosepime. Se dansează cu poftă, cu credință în artă și nu cu profesionalism plictisit și sclerozat. Am urmărit două din spectacolele lor din repertoriul clasic pe scenele în aer liber ale litoralului: **Giselle și Chopiniana** în cuplaj cu o reducere coregrafică strălucitoare a oerei Carmen. Decorul și atmosfera depășeau condiția de turneu deși se dansa în fiecare seară pe altă scenă. Ansamblul e pe deplin profesionist, nu dă impresia de imorvizație sau de amatorism fragil. Comunică o mare sinceritate prin fiecare detaliu. Nu se dansează stereotip și galopant, ci atent șlefuit, tehnic, subtil, filtrat în plan emotiv. Ansamblul „Fantasio” conferă grație și subtext, sensibilitate și vigoare unor pasi de dans vetusti și unor reguli calofile. Cele două spectacole reerezintă, în fond, două compromisuri abile și comerciale față de programul trupei. (Mai ales dacă avem în vedere faptul că seamănă prea mult cu spectacolele oerei din București!) Sint, mai ales, spectacole „de exnort”, de turneu prin intermediul unor impresari care vor să meargă la sigur pe gustul publicului eterogen și mai puțin avizat. Cele două spectacole reerezintă totuși o întoarcere, necesară pentru un repertoriu complex, la ducele stil clasic, la farmecul discret al basmului de poante sau în „oas de trois”. În aceste condiții de turneu am remarcat tineri balerini admirabili precum Bety Lux Manolache, sau Delia Buzoiescu Hantiu, Dumitru Manolache sau Călin Hantiu, Francisc Strnad, Liza Raicu, Doina Spînu sau Eva Molnar și alții, ca să-i pomenim pe cei lansați în atitudinile solistice. Nu e mai puțin adevărat însă că „linia de balet” a ansamblului de la „Fantasio”, cu exemplara sa disciplină și sincronizare arcută, „filmată” cu înecetivitorul „plutător” a mișcărilor poate confirma oricînd aprecierile unor croniciari străini care au numit-o „o nouă minune a lumii”.

Este evident că în peisajul spectacolelor de pe litoral, prezența ansamblului de balet „Fantasio” a reprezentat un moment de excepție prin respectul autentic, elevat pentru publicul de fiecare seară!

Dar... Dincolo de aprecierile noastre pentru maestra de studii Marilis Karda care șlefuește zi de zi acest sever profesionalism, această disciplină geometrică a baletului, dincolo de meritele spectaculoase și academice ale marelui maestru coregraf Oleg Danovski, părintele acestui ansamblu, credem că e necesar un reviriment fundamental în plan repertorial. Acest ansamblu care funcționează ca „secție de balet contemporan și clasic” a teatrului „Fantasio” din Constanta riscă să rămînă cantonat tot mai mult la trena baletului clasic și să aducă prea puțin în prim plan baletul „noi ordni de zi” de pe scenele lumii. E necesar un reviriment și la nivelul resiei de spectacol! Ar fi, desigur, extrem de util ca maestrul Oleg Danovski să lucreze mai intens cu trupa și să facă loc celor mai tineri și dotați coregrafi români în stare să exorcimenteze noi formule de dans cu acest grup de dansatori admirabili și receptivi, încă neplafonați de rutină. Din nefericire pentru acest ansamblu linia excepțională creată prin baletul Mandarinul miraculos a fost părăsită. Se așteaptă de la trupa de balet „Fantasio” invitată deja pe mai mult continent — unde a reprezentat cu strălucire dar și cu unele neîmpliniri școala noastră de balet — să și sincronizeze mai sensibil, mai ferm repertoriul după exigențele vieții moderne. Trăim alte vremuri decit cele în care s-a impus **Giselle** sau **Carmen**. Nu putem privi prea mult timp în urmă, chiar dacă privim cu duioșie și cu o lacrimă. Evenimentele noastre de fiecare zi, atitudinile noastre, gesturile noastre primesc alte semnificații și e păcat că maestrul coregrafi nu aprind mai des reflectoarele asupra corpului omenesc care se exprimă printr-o muzică mai apropiată de viața lumii de astăzi și de cotidianul încă timid transfigurat în arta coregrafică.

Să nu-i lăsăm pe fermecătorii balerini ai acestui ansamblu „Fantasio” să îmbătrîncască superflui.

ARON DOMIDE

CAP LIMPEDE

● O istorie a literaturii române contemporane peste hotare. Apariția, în noua și pretențioasă serie „Literatur sozialistischer Länder” — care se editează în Republica Democrată Germană — a volumului **Literatur Rumäniens 1944 bis 1980. Einzeldarstellungen** înseamnă nu numai o reafirmare teoretică a valorilor literare românești în lume, ci și un binevenit act de îndreptare și îmbogățire a viziunii unui public foarte larg, de limbă germană, cu privire la ipostazele reprezentative ale literaturii noastre de după 23 August 1944. Indubitabil, nu poate fi negat nici interesul anterior manifestat față de fenomenul literar românesc în genere, interes materializat atît prin numeroasele tălmăciri apărute în R.D.G. de-a lun-

gul anilor, cit și prin prezența, inevitabil sumară și incompletă, în lucrări masive, cu caracter de informare, a unor mari scriitori români în diverse dicționare. Prin editarea volumului **Literatur Rumäniens 1944 bis 1980. Einzeldarstellungen**, înreprimdere coordonată de Zoe Dumitrescu-Buşulenga și Marin Bucur și realizată de către cercetătorii Institutului de istorie și teorie literară „G. Călinescu”, în colaborare cu un grup de traducători și editori din R.D.G., se oferă publicului larg și exegeților, pentru prima dată în limba germană, un cuprinzător tablou al dezvoltării și împlinirilor literaturii române contemporane. Constituit dintr-un amplu și foarte necesar studiu introductiv (**Einleitung**), elaborat de Zoe Dumitrescu-Buşulenga și urmat de 38 de prezentări cu caracter monografic,

la care se adaugă un aparat critic ce se supune criteriilor unei ediții științifice, întregul material stă sub semnul singurei monografice și al considerațiilor de natură comparatistă. Tonul unificator este dat de studiul introductiv, care echivalează cu o excelentă introducere în istoria literaturii române, prin accentuarea originalității acestei literaturi, pentru care relația intimă cu folclorul, cu istoria patriei, cu marile mișcări sociale și naționale a marcat, în ultimele veacuri, cristalizarea unui spirit selectiv extrem de exigent față de tot ce este influență din afară.

Selecția celor mai reprezentativi scriitori (38 la număr) funcționează fiind seamă atît de valoarea lor în sine, cit și de poziția pe care o ocupă în cadrul unei generații și în cadrul formulei artistice adoptate.

Astfel, sînt prezente, în paginile cărții, toate generațiile care se succed de la 1944 încoace (generația lui Argezi, Sadoveanu și Blaga, cea a lui Beniuc, Jelebeanu, urmată și dublată de cea a lui Marin Preda și Titus Popovici, fiind consemnate apoi generația lui Nichita Stănescu și Alexandru Ivăsiuc, ca și cea a lui Ioan Alexandru și Adrian Păunescu), fiecare generație fiind reprezentată prin cîțiva creatori de certă valoare și împlinire — argumente, pentru un străin, în favoarea complexității și bogăției literaturii române contemporane. (Corneliu Nistor)

● A apărut „ARADUL LITERAR” (2), almanah literar al recent înființatului Cenaclu al Uniunii scriitorilor din Arad, aflat sub îndrumarea Asociației scriitorilor din Timișoara; colocviul de re-

dacție al almanahului, avîndu-l drept redactor responsabil pe Florin Bănescu, ne oferă un volum masiv și cu un cuprins variat, într-o atractivă formulă grafică (coperta: Iosif Stroia).

„Scriitori tribuniști din perioada arădeană” (Iulian Negrilă); „Personalități culturale în contact cu teatrul arădean” (prof. Sever Ageu); „Biblioteca județeană după 120 ani de activitate” (Alexandru Roz); „Octavian Goga și publicistica arădeană pină la unire” (M. Nica), sau „Perpessicius și Aradul” (Petru Bortos) sînt doar cîteva titluri sugestive ale unor studii ce dovedesc seriozitatea în diversificare a cuprinsului publicației. Mai semnalam marelui număr de poezii apărute, proză (printre care: Florin Bănescu, Ion M. Almăjan, Alex. Papilian, Alexandru

Deal, Gheorghe Schwartz, Horia Ungureanu ș.a.), texte S.F., critică, interviuri, traduceri din lirica universală și — un sumar (poate chiar prea sumar!) caiet de vacanță.

Almanahul publică și din lirica unor cunoscuți poeți din afara județului, precum Mihai Beniuc, Nichita Stănescu, Mircea Micu, Ștefan Aug. Doinaș, Anghel Dumbrăveanu, Nikolaus Berwanger ș.a.

Notăm, din prezentarea grafică, un grupaj de „ilustrate arădene”, fotografiile aflate în colecția arh. Milos Cristea; din păcate, și mai ales pentru un străin de locurile respective, se resimte lipsa unor explicații la aceste fotografii de certă valoare documentară. La fel cum se resimte și lipsa unui sumar al almanahului. (Horia Pătrașcu)

„Un rîu de ochi frumoși“

Localitatea : Orăştie, 14 septembrie 1983, stadionul din localitate.
 Număr de spectatori : 10 000.
 Calitatea spectacolului : în general bună, cu momente de incandescență dar și cu unele scăderi.
 Atmosfera : foarte bună nota receptivității, punctajul publicului a atins nota 80.
 Noutăți : a debutat grupul folk „Inter-son“.
 Aportul organizatorilor : foarte bun.

Ziua noastră liberă a fost din nou transformată, așa cum s-a întâmplat de atâtea ori atunci cînd am simțit că oame-nii au nevoie de noi, într-o zi plină. O nouă întâmplare, răspunzînd de această dată invitației oamenilor din Orăştie pe care programul nostru inițial îi ocolise, avea să umple tuturor sufletele cu nevoia bucuriei în care se împlinesc. Și, iată, chiar dacă nici aici nu se știa despre prezența noastră dinainte, tribuna a fost arhiplină, asta nemăimîrînd acum pe nimeni, căci pretutindeni unde am poposit în ultima vreme gazdele ne-au primit cu o aceeași afliuență. În prima parte a spectacolului notăm momente bune pe fondul unei participări care catalizează. Apariția lui Vali Șerban este și prima exprimare mai largă, iar calitatea ei, o garanție pentru ceea ce avea să urmeze. Atmosfera începe să se personalizeze lăsîndu-ne să descoperim în adîncul sufletelor oamenilor ca în nesecate fîntini izvorul din care să se ostioiască setea călătorilor ce sîntem. Tinăra Carmen Antal, împreună cu ceilalți membri ai cenaclului, reușește să creeze un impresionant moment, cîntînd „Doina lui Lucaci“ și apoi „Ordinea de zi“. Impresionant pe de o parte datorită prospețimii interpretării, iar pe de altă parte datorită înalțelor semnificații pe care aceste două cîntece le făceau punte între năzuințele oamenilor. Programăm în această seară mai devreme ca oricînd cîntecul lui Alexandru Zărnescu „Dor de Eminescu“ și asta pentru a-i permite să plece spre București pentru ca a doua zi să-și poată conduce de mină fetița în primul ei an de școală. Ni s-a părut un gest de o înfînită tandrețe din care puteam înțelege totodată că „dacă în artă mai poți fi înlocuit, în viață nici nu e bine“. Din nou viața își facea cu toată îndreptă-tirea loc în arta pe care Cenaclul Flacăra a înțeles-o întotdeauna subordonată celorlalte. Și poate că tot acest sentiment l-a împins pe Nicolae Adam, directorul muzeului din Orăştie, să ne scrie : „O frumoasă coincidență face ca acum exact 70 de ani aici, la Orăştie, să se desfășoare serbările Astrei. Voind să incununeze triumfal ideea emancipării naționale, Aurel Vlaicu voia să treacă peste Carpați și să aterizeze la serbările ce aveau să aibă loc în 13-14 septembrie 1913 dar... Aceste lucruri nu sînt departe de anul 1918 cînd, numai din Orăştie, merg peste 500 de oameni la Alba Iulia. Tot aici au debutat, printre alții, Liviu Rebreanu, Goga ș.a. Mă bucur pentru popularitatea dumneavoastră și mai ales pentru mesajele dumneavoastră poetice care își ating minunat ținta : nevoia de ideal.“ Un bilet situat în buna tradiție a gîndirii Școlii ardelenene, vorbind de la sine despre bogăția gîndurilor pe care o astfel de manifestare o descoperă oamenilor, incitîndu-le gîndirea. Grupul Totuși are o evoluție mult aplaudată antrenînd asistența la dans. Curînd însă avea să se creeze o situație ce amenința să transforme seara aceasta într-una dintre cele mai slabe din cariera cenaclului. Oamenii care nu mai încăpeau în tribună inundaseră pista și terenul de jur-impresurului scenei, stînd în picioare, creînd rumoare, deranjîndu-i pe ceilalți. Acordăm o întrerupere pentru a le permite să acționeze. Din păcate nimeni nu face nimic și reluăm programul într-o curgere fără relief, lipsită de motivația succesiunii numerelor ce par acum lipsite de sens. Și pe cînd totul părea pierdut, intervenția lui Adrian Păunescu redresează totul. Reparăm momentul în care s-a pierdut echilibrul acestei serii : „Iancu la Tebea“, „Trăiască România“ este acum un virf incandescent. Poezia lui Nicolae Labis, „Moartea căprioarei“, sună emoționant. „Totuși iubirea“ cu Majay Gözö este un liant ce ne face să sperăm din ce în ce mai mult în înche-garea unei manifestări la nivelul dorinței tuturor. Lucrurile au intrat acum pe făgașul lor normal și putem pluti din nou pe acest „riu de ochi frumoși“ cum mi se par oamenii Orăștiei. Cu o inspirație care ne-a uimit în atîtea rînduri, conducătorul cenaclului depășește în multime un grup omogen situat peste media implicării celorlalți și care va pune în stare de competiție întreaga tribună. Marile recitaluri ale lui Valeriu Penișoară, Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru vor găsi mediul care le potentează valoarea. A urcat de asemenea nota acestei serii înclinația spre profunzime mărturisită în felul în care a fost cerut și ascultat momentul de poezie de mare expresivitate oferit în final.

Un solist cu 15000 de piepturi

Localitatea : Hunedoara, 15 septembrie 1983, stadionul „Corvinul“.
 Număr de spectatori : 15 000.
 Calitatea spectacolului : foarte bună.
 Atmosfera : în general o bună participare, entuziastă și tinerească. A scăzut

Cînd tinerețea cîntă de dragoste de pace

nota acestui spectacol lipsa de profunzime la momentele de poezie ale serii : deci, 90 de puncte, cu drept de recurs pînă la sfîrșitul cronicii.

Noutăți : grupul Poesis a cîntat prima oară în public „Elegie III“ (versuri Zaharia Stancu). „Ecoul“ a cîntat în premieră piesa „Partaj“ (versuri Adrian Păunescu). Au debutat Carmen Bălțatu și copilul de 13 ani Teodorian Manolache. A mai fost prezent pe scena cenaclului în această seară, Gheorghe Ani din Bis-trița.

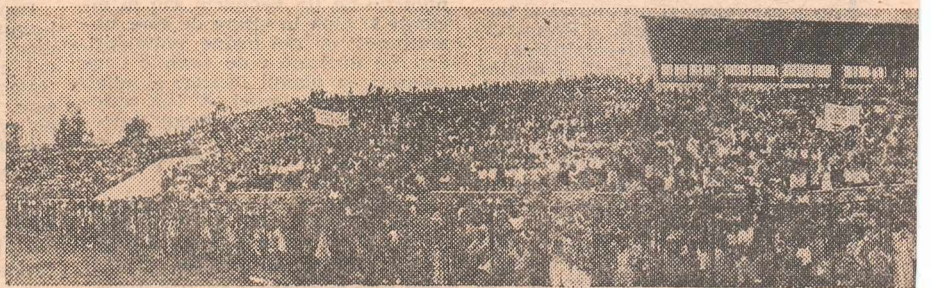
Aportul organizatorilor : foarte bun.

Start în trombă al acestui spectacol. Începem cu recitalul lui Valeriu Penișoară în care fiecare cîntec dezvoltă o temă de meditație din șirul de probleme ale contemporaneității. Virful acestui recital — „Poporul român, Opere complete“ accentuează ideea că „dimensiunea revoluționară dacă nu se sprijină pe ideea de țară nu-și are rostul“. Reacția publicului este cea așteptată. Adevărurile noii noastre vieți și-au făcut din ce în ce mai mult loc în sufletul oamenilor care le-au îmbrățișat cu toată ființa lor. Am continuat făcînd o incursiune între cele mai noi speranțe ale muzicii tinere pe care cenaclul le susține astăzi în virtutea talentului lor, dar și din convingerea că pentru a culege trebuie să cultivi : Dinu Olărașu, Raul Cârstea și Anca Heroiu. Depășim repede un moment de depresiune creat de neîn-cetata foială a citorva dintre cei prezenți aflați în căutarea unui loc mai avantajos într-o tribună și așa arhiplină. Cîntecele de mare sensibilitate ale Mihaelei Popescu preced momentele de umor pe-trecute în compania lui Nicolae Cenaj și a mai proaspătului venit Dorin Dumitru. În urma unui bilet primit din public în care se reproșa conducătorului cenaclului fermitatea în adoptarea unor soluții privind desfășurarea spectacolului, Adrian Păunescu face demonstrația că libertatea fără rigoare se reține-n sine ca-ntr-o pură abstracție. Publicul scade chiar și mai mult, sub medie, odată cu dovada că nu poate să asculte poezia. Cîntecul fraților Chiriac pe versurile lui Nicolae Labis va trebui întrerupt și apoi reluat pentru a putea fi receptat. După evoluția grupu-

Ordinea interpreților cenaclului stabilită de publicul din Hunedoara este următoarea :

1. Andrei Păunescu	701 puncte
2. Ștefan Hrușcă	465 "
3. Costas Caracostas	420 "
4. Totuși	385 "
5. Ecoul	312 "
6. Majay Gyözö	294 "
7. Vasile Șeicaru	258 "
8. Pro Musica	235 "
9. Vali Șerban	224 "
10. Frații Chiriac	204 "
11. Carmen Antal	184 "
12. Poesis	146 "
13. Tatiana Filipoiu	135 "
14. Iris	97 "
15. Ducu Bertzi	78 "
16. Valeriu Penișoară	70 "
17. Raul Cârstea	62 "
18. Constantin Dragomir	56 "
19. Mihaela Popescu	48 "
20. Dinu Olărașu	40 "
21. Valentin Gereia	29 "
22. Anca Heroiu	23 "

rilor de rock Pro Musica și Iris apariția tinerei Carmen Antal va face mare succes. Este rechemată frenetic de un public al cărui puls crește. Publicul scandează cald : încă o dată, încă o dată. Exprimarea actorului Mihail Stan transmite parcă și celorlalți întreaga ardere lăuntrică din care se rostogolește cuvîntul rostit. Se hotărăște și relansarea ideii de top al serii cu participarea publicului și spiritul competiției renaște colegial între membrii cenaclului. Ecoul lansează direct în concurs noua lor compoziție „Partaj“, dar va cîștiga Andrei Păunescu cu slagărul „Da, da, da“ printr-o interpretare dezinvoltă și ne-complexată. Cîntecele de țară sînt cerute din public și exprimarea lor dovedește întreaga capacitate participativă a oamenilor. „Dor de Eminescu“ este cîntat numai de tribune, arătîndu-ni-se astfel încă o variantă minunată a Hunedoarei comparabilă prin vitalitate și competență cu cele mai frumoase tablouri ale lumii. Se scandează „Hunedoara, Hunedoara“. Conducătorul cenaclului propune : „Toată țara, toată țara“. Așa este mai bine. La „Jurămînt la Putna“ stadionul întreg este un solist cu 15 000 de piepturi. Înregistrăm unele schimbări chiar și pe scenă. Eugen Baboi cîntă „Treceți batalioane române Carpații“, Vali Șerban, „Nu uita că ești român“, Costas Caracostas, „Să fie pace în lume“, „Trăiască România“ se cîntă cu o patimă tulburătoare. A fost unul din marile momente ale serii, învingînd inerția manifestată uneori. Și asta într-un loc unde ne simțim mai ancorați sufletește căci aici a renăscut cu doi ani în urmă cenaclul și tot aici am simțit că poate renaște acum din nou flacăra tinereții de

Doă locuri de referință din istoria poporului nostru unde vom reveni cu

care n-am vrea să ne despărțim parcă niciodată.
 P.S. Reflectînd asupra întregului spectacol, cîntîrînd toate faptele bune, puținele rele întimplite, poetul Adrian Păunescu acordă acestei manifestări nota maximă : 100 de puncte.

Suprema înălțime a adîncurilor

Localitatea : Petroșani, 16 septembrie, 1983, stadionul „Jiul“.
 Număr de spectatori : 25 000.
 Calitatea spectacolului : excepțională.
 Atmosfera : profundă și competentă, participarea oamenilor la această manifestare a însumat 100 de puncte.
 Aportul organizatorilor : foarte bun.

Trupa de hard rock Iris deschide. Imediat după aceasta, la propunerea cuiva din public, instituiem un nou top similar aceluia din seara precedentă de la Hunedoara. Cursul desfășurării sale va fi însă punctat de momente pe care nu le putem trece cu vederea. O scrisoare primită de la o femeie bolnavă, Irina Lăpuște, în vîrstă de 39 de ani, prin intermediul fiicei sale, Maria, mulțumea pentru ajutorul dat de revista „Flacăra“ și doctorul Iulică Voinea pentru a putea supraviețui, pentru a-și învinge drama. Cîntecul lui Vasile Șeicaru, „Memento“, pe versuri de Doina Sălăjan, este strigăt sfîșietor al dreptului nostru suprem, dreptul la viață. Reluăm totul, dar va fi întrerupt de scandările unui cuvînt neprețuit : „Pace, pace“. Cuvintelor calde pe care ni le adresează fără încetare oamenii le adaugă cite un semn al generozității lor : un măr, un pachet de ciocolată ne fac să apreciem dimensiunea deschiderii sufletesti cu care sînt înzestrați. Momentul de poezie susținut de actorul Mihail Stan, momentele de umor ce i-au urmat sînt primite cu adevărate. O probă din cursa pentru o sută de puncte fusese trecută cu brio. Sînt cerute din nou cîntecele „Să fie pace în lume“ și „O șansă păcii“ oferindu-ne prin aceasta o imagine asupra stării de spirit pe care se sprijină inițiativele de pace ale României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu. Se scandează „Ceaușescu — Pace“ ca o probă a faptului că masele pot și trebuie să facă politică și o fac în numele binelui lor. Conștiința apartenenței lor de clasă îi determină să scandeze cu aceeași admirabilă spontaneitate

„Ceaușescu și minerii“. Cîntecul dedicat oamenilor din adîncuri sună ad-vărat și cîntit și chiar în aceasta găsim forța pătrunderii sale în mase. Ne i-trebăm cu îndreptățire, ce-ar crede văzînd tabloul vibrant al acestor momente sau surile fără de țară care ignorînd real-tățile noastre și sensul dezvoltării lor i-jură aruncînd noroiul propriei existen-

Ordinea interpreților cenaclului stabilită de publicul din Petroșani este următoarea :

1. Andrei Păunescu	927 puncte
2. Ecoul	594 "
3. Ștefan Hrușcă	559 "
4. Costas Caracostas	528 "
5. Frații Chiriac	472 "
6. Vasile Șeicaru	457 "
7. Totuși	436 "
8. Alexandru Zărnescu	345 "
9. Majay Gyözö	278 "
10. Poesis	270 "
11. Tatiana Filipoiu	253 "
12. Pro Musica	246 "
13. Mihaela Popescu	239 "
14. Carmen Antal	198 "
15. Iris	162 "
16. Vali Șerban	135 "
17. Constantin Dragomir	127 "
18. Valeriu Penișoară	109 "
19. Ducu Bertzi	74 "
20. Raul Cârstea	70 "
21. Anca Heroiu	59 "
22. Vali Gereia	57 "

asupra atitor oameni cu suflete nobile curate. Riposta publicului a venit prompt, trăsător : „Hoții, hoții“, aici parcă n-am văzut nicăieri un puț care să prefere în locul unor cîntece aberate de corsetul tematicii, cîntece fără, cîntece de pace. Încercam să conuăm totul și oamenii aceia cîntau o forță uluitoare „Trăiască duhul lui I-cu / Trăiască moșul între moși“. Stea-riile tricolore prelungeau în fluturare d-gostea cu care ne copleșeau. Timp de minute neîntrerupte, fără exager-tribuna a dictat scenei ce avea de fă-Toate, numai lucruri profunde, care fac să situăm Petroșanii pe primul alături de Galați, alături de Cugir, C-stanța și Brăila. A fost o adevărată l-ție de dirigenție oferită artiștilor Cenac-lul Flacăra. Profesor : publicul petro-anean. A fost un spectacol pe care l-am prelungit oricît doar să fim pe placul menilor. De aceea am rămas exact cît au avut nevoie. S-a scandat „Trăia-Trăiască, Trăiască, să trăiască / Mol-

O expresivă imagine a tinereții — Brașovul feerie

Opera — un teatru modern?

Deschidem, cu acest număr, paginile revistei noastre unei dezbatere privind teatrul de operă și balet, spectacolul de operă și balet, Opera bucureșteană. Ancheta noastră se vrea în primul rând o privire analitică — și, evident, obiectiv-critică — asupra momentului actual al acestui gen muzical și al concretizării lui ca spectacol. Este opera bucureșteană (de

astă dată, căci vom reveni cu asemenea materiale și referitor la alte teatre și instituții culturale din țară) un factor cultural căutat, eficient, reprezentativ la ora actuală? Cum se manifestă aici receptivitatea la nou? Cum se sincronizează spectacolul de operă cu contextul modern al artei dramatice și muzicale? Ce facem

și ce ar mai fi de făcut pentru a menține și a educa, pentru a crea (uneori) un public adecvat acestui gen? Iată doar câteva din problemele abordate în dialogurile care urmează și care se constituie ca prim pas într-o amplă suită de reportaje, anchete, interviuri, comentarii despre și în sprijinul activității instituțiilor noastre culturale.

GRIGORE

CONSTANTINESCU:

„Opera Română ca „navă pilot“ a scenei lirice românești“

— Vă rugăm să ne spuneți, stimate Grigore Constantinescu, cum apreciați — în calitate de critic muzical, având o preocupare aparte pentru acest gen de operă — momentul actual al Operei bucureștene, în ceea ce privește echilibrul raportului între tradiție și modernitate în repertoriu?

— Cred că orice discuție privind Opera Română din București trebuie să pornească de la recunoașterea locului pe care îl ocupă această instituție în ansamblul vieții culturale actuale. Adică recunoașterea statutului său de teatru muzical național, reprezentativ din toate punctele de vedere pentru nivelul artei noastre lirice, atât ca interpretare, cât și în ce privește creația. În principiu, Opera Română trebuie să ruleze un repertoriu variat, să prezinte în mod echilibrat capodopere ale genului — universale și românești — propunând totodată incursiuni în contemporaneitate. La ora de față, discuția asupra repertoriului Operei bucureștene scoate la iveală atât împliniri cât și deficiențe. Dacă romanticismul italian este dominant, prin Verdi, regretăm că alți mari compozitori absentează de mult de pe afiș: Bellini, Donizetti, Rossini (cu excepția arhicantatului *Bărbier din Sevilla*). Și în celelalte compartimente ale muzicii secolului al XIX-lea titlurile sînt destul de rare, ceea ce ne face să salutăm cu entuziasm eforturile recente de a înscrie câteva partituri wagneriene în repertoriu, cu prilejul „centenarului“. Cît privește perioada marilor clasici, lucrurile stau încă și mai prost. Mozart este foarte puțin cîntat, Haydn lipsește cu desăvîrșire, despre alți autori ai primelor două secole de muzică de operă, nici vorba. Așadar, deși ponderea în repertoriu pare să o reprezinte partiturile tradiționale, iată

că și în acest sens se perpetuează de mai multă vreme existența unor regreteabile „pete albe“.

— Care este statutul muzicii românești de operă în orientarea repertorială a Operei din București?

— Da, singurele incursiuni în contemporaneitate aparțin muzicii românești, dar, din păcate, tocmai față de ele publicul se arată destul de puțin receptiv.

— De ce?

— Uneori pentru că montările sînt șterse, rutinier — cazul *Năpastei* lui Sabin Drăgoi. Alteori, pentru că spectatorul nu este pregătit să primească lucruri prea noi. Așa s-a întimplat cu recenta premieră cu opere de Doru Popovici și așa se va întimpla, probabil, și cu *Orestia II* de Aurel Stroe. Regretabil este și faptul că muzica românească din primele decenii ale secolului este ca și absentă, dînd impresia că nu avem, în genul liric, o tradiție. Iată un gol care s-ar putea lesne împlini, punînd în scenă operele lui Caudella, Zirra, Nottara.

— Ați vorbit despre „montări rutinier“ ale unor creații românești de valoare. Cred că problema este de proporții mai ample. Montările moderne, nu neapărat de avangardă, dar epurate de clișeele regizoral scenografice așa de bine „cimentate“ în spectacolul de operă, ar trebui să stea în mai mare măsură în atenția celor în drept de a le stimula, propune, aproba.

— Preocuparea există, să știți. În anumite privințe ea este chiar evidentă. Și un spectacol cum este cel recent cu *Aida* de Verdi dirijată de Cristian Mandea nu poate face să înțelegem mai bine cît de necesară este revalorizarea sectorului regiei și scenografiei. Dincolo de inițiativa remarcabilă de a atrage participarea unor personalități dirijorale la conducerea orchestrei Operei Române, în spectacolul lui George Teodorescu și Victor Crețulescu cu *Noaptea cea mai lungă și Interogatoriul din zori* de Doru Popovici, calitatea și viziunea innoitoare asupra limbajului scenic au produs o impresie remarcabilă. Cred că pe acest drum poate fi determinat acel curent de modernizare de care acest teatru are nevoie în momentul de față. A continua cu premiere care nu fac decît să reia un spectacol mai vechi, care a lipsit cîțiva ani de pe afiș, ar însemna, fără îndoială, a nu înțelege toate aceste deziderate ce decurg din modul în care Opera Română din București trebuie privită: ca „navă pilot“ a scenei lirice românești.

DAN IORDĂCHESCU:

„Se simte, fără îndoială, un suflu nou la Opera Română!“

— Stimate Dan Iordăchescu, din lunga discuție pe care am purtat-o aș vrea să consemnăm aici o secvență, în al cărei conținut cred că se atinge cel puțin unul din punctele nevralgice ale spectacolului de operă, azi. Așadar, în ce fel influențează calitatea publicului de operă, calitatea repertoriului?

— Problema este complicată — și nu de acum! Relația despre care vorbiți are implicații diverse — și iarăși, nu de acum! Pentru a avea un repertoriu judicios, diferențiat trebuie să avem, în același timp, și un public eclectic. Sau, cel puțin un public numeros, care să asigure în permanență un minimum de, hai să zicem, 400—500 de spectatori fie pentru opera de tradiție muzicală, fie pentru partitura modernă. Or, cinstit vorbind, acest public noi nu îl avem... Nu îl avem acum, pentru că ani de-a rîndul, conduceri succesive ale Operei nu s-au gândit să-l educe, să-l atragă către sala de spectacole. Opera se bucura, în urmă cu decenii, de săli pline, de o popularitate zdrobitoare. Ce s-a întîmplat oare? Pentru ce jucăm de multe ori spectacole cu sala mai mult goală? În privința tineretului, proporția de participare este îngrijorătoare, dacă nu chiar alarmantă. Nu putem să nu ne gîndim că una din cauze este și faptul că în școli, licee, muzica, atunci cînd se predă, este redusă la o schemă simplistă, rudimentară. Nu putem să nu ne gîndim că în școală ar trebui asigurată măcar sumarul unei educații muzicale, care ar fi pregătii tinerii și pentru spectacolul mare,

clasic, nu numai pentru muzica pop sau de divertisment.

— Deci socotiți că nu putem avea un repertoriu diferențiat cîtă vreme nu avem un public numeros și cu o minimă educație muzicală. Și atunci, ce este de făcut?

— O soluție am avansat deja, deși ea poate părea de minimă rezistență. Din păcate, lucrurile par inscrie într-un cerc vicios, pentru că, neofinder publicului un repertoriu diferențiat, nu-i putem pregăti pe spectatori, de-a lungul timpului, să înțeleagă diferențiat stilurile caracteristice, epocile, școlile care au existat și există și vor exista în performanța lirică.

— Opera bucureșteană are, nu de multă vreme, o nouă conducere. Credeți că aceste probleme au fost sesizate și se acționează pentru rezolvarea lor? Ce s-a schimbat, în ultimul timp, în activitatea acestei instituții?

— Nu invidiez deloc conducerea prezentă a Operei Române. Mostenirea pe care, vrînd-nevrînd, a primit-o nu este nici pe departe strălucită. Fiindcă, de la epocile „de aur“, cînd răspundeau de destinele ei George Georgescu, ori Pannai V. Cottescu, sau Mihai Brediceanu și pină la noua conducere — reprezentanță de tandemul Cornel Stavru — Petre Brîncuși — directorii și direcțiile care s-au perindat au încercat multe, dar au reușit puține înfăptuiri demne de remarcă. Ceea ce pot afirma însă cu mîna pe inimă este că știu, că simt că noua conducere merge pe un drum drept, chiar dacă nu este el neted deocamdată. Se simte, fără nici o îndoială, un suflu nou la Opera Română și aceasta este important. Se pare că și-au unit — în actuala formulă — gîndurile și competența, ambiția și menirea doi oameni în care și Opera și publicul trebuie să aibă încredere. Sigur că mai sînt încă montări prăfuite, mai sînt încă probleme de distribuție, mai este încă de discutat despre dirijori, despre artiști (și mai ales despre artiștii „de chenzină“), despre perspectivele acestui teatru, dar trebuie să înțelegem că este încă prematur să tratăm aceste neajunsuri în raport cu noua conducere a Operei de la București.

STELIAN OLARIU:

„Corul nostru poate da artiști valoroși“

— În eronica muzicală, locul aprecierilor privind evoluția ansamblului coral s-a încetățenit a fi undeva înaintea frazelor despre scenografie, costume, lumini etc., în ciuda faptului că în fapt acest compartiment al colectivului artistic are o cu totul altă pondere. Care ar fi această, stimate maestre Stelian Olariu?

— Consider că locul ansamblului coral în spectacolul de operă este imediat consecutiv celui al soliștilor. Coriștii se implică direct în ansamblul muzical scenic și în dramaturgia spectacolului, ca personaj colectiv. Or, dacă publicul pretinde să aibă soliști de calitate, soliști valoroși în primul rînd din punct de vedere vocal, la fel și corul, ca partener colectiv, trebuie să se ridice la un înalt nivel de exigență.

— Îndeplinește Corul Operei din București — pe care-l conduceți sub raportul pregătirii muzicale, de 22 de ani — aceste condiții de înaltă exigență?

— Tot ce pot spune este că, atît în spectacolele susținute pe scena Operei Române din București, ori în țară, cît și în aparițiile noastre pe scena din străinătate, Corul Operei s-a bucurat întotdeauna de aprecieri deosebite. Dar presupun că nu despre aceste lucruri este locul să vorbim. În ce mă privește, aș prefera să spun cîte ceva despre ce se ascunde în spatele acestor succese.

— Evident, multă muncă. Știm că acest ansamblu are un regim de lucru deosebit. Repetiții zilnice, un număr foarte mare de spectacole. Cum asigurați „protecția“ vocală a coriștilor, dezvoltarea calităților lor în aceste condiții?

— Nu numărul mare de repetiții și spectacole este de natură să greveze asupra calității interpretării (deși Corul Operei cîntă aproape seară de seară!) ci mai degrabă numărul său mic de membri. Dacă acum 22 de ani cînd am preluat pregătirea acestui ansamblu el număra 120 membri, cu părere de rău trebuie să spun că astăzi mai sînt abia 83.

Corul Operei, în condițiile în care repertoriul a crescut, pretențiile față de repertoriu au crescut și ele, un colectiv slăbit, mai ales pe linia ansamblului bărbătesc (dealtfel, cel mai solicitat compartiment în scriitura corală). La ora actuală, începe să se pună problema dificultății — dacă nu chiar a imposibilității — de a aborda anumite partituri, care necesită un număr mare de coriști (Gh. Dumitrescu, Paul Constantinescu, *Oedip-ul* lui Enescu).

— Înainte vreme exista o tradiție a recrutării atît a coriștilor cît și a soliștilor de operă, în special dintre amatori, care cu timpul își întregeau pregătirea muzicală. Acest procedeu a fost oare părăsit?

— Părăsit, nu. Dar îngreunat. Organizăm concursuri pentru completarea locurilor vacante în acest ansamblu și, de multe ori, n-avem ce alege. Se prezintă 4—5 candidați, de regulă fără calități deosebite. A scăzut enorm interesul pentru această profesie. Pe de altă parte, dacă noi furnizăm adesea Conservatorului studenți, dînspre Conservator spre noi nu vine nimeni. Absolvenții secției de canto, pregătii, teoretic, cel puțin pentru cariera solistică, sînt de fapt repartizați adesea pe posturi necorespunzătoare și care îi duc în scurt timp la diminuarea sau chiar pierderea abilităților vocale: îndrumători culturali, bibliotecari la secțiile muzicale ale bibliotecilor etc. Cred că, pentru continuarea pregătirii lor artistice (care e o lînză să ne închipuim că s-a desăvîrșit odată cu încheierea Conservatorului), le-ar prinde mult mai bine un stagiu într-un ansamblu coral cum este cel al Operei, ansamblu care a dat și ar da în continuare scenei numeroși soliști de valoare.

— Deși Corul Operei a fost, cum spuneți, foarte bine apreciat în diverse împrejurări, faptul că media de vîrstă a acestui colectiv este destul de ridicată poate genera, în scurt timp, o situație critică. Cum s-ar putea ieși din acest impas?

— În primul rînd creînd niște cadre legale, niște „canale“ legale, aș zice, pentru recrutarea de noi membri, fie reintroducînd clasele de canto în liceele de muzică, fie creînd alte forme de pregătire artistică, prin care să redeschidem gustul celor tineri pentru acest gen muzical. Prima scenă muzicală a țării are un ansamblu coral de 83 de oameni. Nu trebuie să ne facem nici o clipă iluzii că 83 de oameni vor putea însemna vreodată mai mult decît 83!

VALENTIN TEODORIAN:

„Nicăieri nu sînt permise experiențele cu publicul în sală“

— Pentru dumneavoastră, maestre Valentin Teodorian, momentul acestui dialog echivalează cu un bilanț. Profităm de aceste circumstanțe, rugîndu-vă să faceți cîteva aprecieri la adresa colectivului artistic în care ați lucrat vreme de peste 35 de ani.

— E bine să precizăm că bilanțul de care vorbiți nu este altceva decît retragerea din activitatea artistică. Din perspectiva acestui moment, mărturisesc că mă preocupă teribil o chestiune: aceea a schimbului meu și al altora, al schimbului de mîine în corpul solistic al Operei.

— În ceea ce spuneți se resimte o nuanță de îngrijorare. Care sînt temerile ei? După cîte știm, ultimii ani au adus pe afiș, în ritm destul de susținut, o serie de nume noi, despre care critica de specialitate s-a pronunțat nu o dată în termeni elogioși. Nu vi se par suficienți de convingătoare aceste debuturi?

— Îmi cereți un răspuns prea tranșant și la o astfel de chestiune nu se poate da un răspuns „în bloc“. Lucrurile sînt destul de complicate. Sigur că debuturi au existat în acești ani — ca întotdeauna, dealtfel. Ceea ce mă îngrijorează este însă felul cum intră în viața artistică acești tineri, „stilul“ în care se petrec lucrurile acestea azi. Departele de mine gîndul că debutul unui tînar nu trebuie consemnat și dezbătut imediat în rubricile de specialitate din presă; departele de mine gîndul că unii tînar debutant, mai puțin sigur încă pe mijloacele sale de exprimare artistică, trebuie să i se taie aripile de la prima încercare de zbor; departele de mine gîndul că politica de cadre a Operei Române nu trebuie să acorde permanent încredere și sprijin tineretului cu perspectivă. Nedumeririle mele devin însă din ce în ce mai mari atunci cînd, citînd cronicile muzicale ale acestor spectacole de debut, constat cu surprindere că toți, dar absolut toți s-au prezentat la un nivel de interpretare vocal-actoricească demn de scena de la

Metropolitan sau de la Covent Garden !!! Oare chiar așa să fie?... În respectivele seri „de gală“, în sală se aflau și colegi mai vîrstnici și cu experiență, veniți acolo cu dragoste și cu emoție, cu dorința sinceră de a-și vedea eventualii urmași pășînd cu dreptul în meserie. Or, aceștia au constatat nu o dată serioase carențe de frazare, de manieră de cînt, de „construire“ a personajelor. Nu sînt nihilist. Încerc doar să am simțul realității și să-mi exprim îngrijorarea că, în ultima vreme, argumente extra-artistice guvernează prea des acceptarea tinerilor cîntăreți pe afișele Operei, în colectivul Operei. Deși mi-e teamă și azi, ca și acum 35 de ani, cînd am început să clădesc pas cu pas drumul unei meserii oneste, să emit păreri cu nuanță de dogmă, mi-aș permite, dacă mi-e îngădui, să sugerez conducerii Operei Române să profeseze mai mult discernămint în programarea pe afiș a unor solistați, să se consulte în mod temeinic cu specialiștii asupra perspectivelor reale ale respectivilor. Pentru că în nici un teatru de operă din lume — cu adevărat serios — nu se permit experiențele cu publicul în sală.

— Există compartimente neacoperite în corpul de soliști ai Operei?

— Cred că da. Mă întreb, de pildă, cine va fi urmașul meu în rolul *Almaviva*, cine va fi tenorul lirico-lejer al Operei, tenorul pentru Mozart, Rossini, Donizetti, odată cu plecarea mea. Nu e înfăptuire ci, cred eu, luciditate. Nu este permis ca, ani de zile, spectacolele să depindă așa de strîns de sănătatea unor interpreți.

— Rugîndu-vă să vă adresați singur următoarea întrebare nu apelez la un clișeu reportericec demult demonefiziat, ci constat un preaplin de gînduri.

— Ce se întîmplă cu regia de operă? La ora de față, Opera bucureșteană are doar doi regizori: pe Hero Lupescu, deja consacrat, cu multă experiență, și pe tînarul Vasile Calomfirescu, care este încă în căutarea propriei sale personalități. E oare firesc? Nu avem o școală de regie de operă. Încă nu s-a înțeles faptul că regia spectacolului de operă necesită o pregătire specială. Regizorii se recrutează fie din foștii cîntăreți (și rezultatele au fost surprinzător de bune uneori), fie din regizori de teatru, ale căror cunoștințe despre rigorile spectacolului muzical îmi lasă unele îndoeli. Este o situație nefirească și care ar trebui să ne dea de gîndit.

Vînd soluții!

— Probleme ale „industrii inteligenței în stare pură” —

— La unul din cele mai mari târguri internaționale din lume, cel de la Hanovra — ne spune inginerul electronist Mihai Lupu de la întreprinderea de comerț exterior „Electronum” — am văzut de curind pentru prima dată imense panouri prin care un expozant anunță că nu vinde nici vapoare, nici locomotive, nici mașini de cusut — pe scurt, nici un obiect material — ci **inteligentă în stare pură**. Pe panou nu se aflau decât două cuvinte: „VIND SOLUȚII!”.

Este una din cele mai interesante dezvoltări recente, pe „piața” mondială și ne bucură să informăm că prin „Electronum”, care împlinește 15 ani de existență, se consfințește și alinierea inteligenței tehnice românești la această tendință: nu demult s-a vîndut în Republica Federală Germania, în premieră, o soluție „la cheie”, mai exact: un pachet de programe. Acesta îi permite utilizatorului să elaboreze singur, în funcție de necesitățile concrete și mereu schimbătoare ale întreprinderii, sute și mii de variante, dintre care va alege pe cea mai bună. Beneficiarul nu cumpără decât dreptul de folosire, el nu poate copia și revinde programul, care deci poate fi vîndut de mai multe ori: aceasta este regula jocului. Iată de ce spunem că, în fapt, se vînde **inteligentă în stare pură**.

În adevăr, dacă în 1960 80% din valoarea unui sistem o constituiau echipamentele, în 1980 acestea nu mai reprezentau decât 20%, iar programele 50%. Fabricanții plătesc cinci dolari pentru un microprocesor și 100.000 dolari pentru programele ce-i sînt necesare!

În cele ce urmează, nu vom opri asupra aspectelor de comerț exterior, ci asupra cercetării științifice românești și mai ales asupra implicațiilor și problemelor deschise. Este un domeniu extrem de nou, nefiind vorba de o oarecare invenție — aici nici nu se pun probleme de brevet, programele nu se brevetează — ci de un mod radical schimbat de a concepe activitatea inginerescă și alte activități de creație asistate de calculator. O fereastră spre secolul XXI.

„E mai ușor să fabrici decât să gîndești!”

Să exemplificăm, la început, cu programul PIX (firește, simplă asemănare de nume cu modestul creion de doi lei). Aflăm amănunte în laboratorul de prelucrare a datelor geometrice din Institutul de tehnică de calcul din București, specializat în elaborarea de sisteme la cheie pe mini și microcalculatoare românești.

— Circuitele imprimate — arată matematicienii Dan Costăchescu și Vladimir Bărbunțoiu — reprezintă azi pe plan mondial nodul gordian și, în același timp, locul strîmt unde nu arareori se gîtuie proiectarea, deci producția în industria electronică, în care aceste circuite ocupă un loc central. Gîtuirea rezultă din complexitatea și enormul volum de muncă extrem de calificată reclamat de proiectarea de circuite imprimate. Altfel spus, este mai ușor să fabrici circuitele decât să le gîndești și să adaptezi scheme generale unor cerințe concrete, specifice. Soluția ar consta în sporirea considerabilă a numărului proiectanților, dar aceasta... costă bani, mulți bani. Iesirea din impas o oferă înlocuirea, pe cit posibil, a modului de proiectare tradițional cu hirtie și creion, la planșetă, prin dialogul viu, permanent, interactiv — cum spun specialiștii — cu calculatorul electronic. Discuția se duce direct prin intermediul unui ecran de tip TV, denumit display.

PIX amplifică spectaculos capacitățile creatoare ale proiectantului, **diminuînd corespunzător cronofaga muncă de rutină**. Proiectantul care utilizează PIX introduce în calculator, printr-o tastatură similară cu cea de la o mașină de scris, datele preliminare, „explică” mașinii ce dorește să obțină de la circuitul respectiv, iar ea prelucurează fulgerător aceste date inițiale și afișează pe ecran schema gata desenată; apoi propune succesiv tot pe ecran alte variante. Proiectantul le analizează, respinge unele, aprobă altele, le completează direct pe ecran, trasînd noi linii cu un soi de creion electronic (evităm un limbaj prea tehnic). Așadar, planșeta și hirtia de calc se înlocuiesc cu un ecran, se dialoghează cu calculatorul, care execută desenele.

Utilizatorul unui asemenea program nu are nevoie de cunoștințe speciale de informatică, nu trebuie să stăpînească limbajele de programare și să manevreze nesfîrșitele coloane de cifre înscrise pe imprimantele de calculator, i se cere doar să se familiarizeze cu modul relativ simplu de funcționare a mașinii; deci orice proiectant poate dialoga și „scrie” cu acest PIX de factură deosebită după doar un minim de antrenament.

PIX a fost prezentat nu demult la Tîrgul de Informatică I.F.A.B.O. Viena și, cum spunem, a fost vîndut unei firme vest-germane în mai multe copii, fiecare avînd prețul originalului. Tratatul este cu alți parteneri sînt în curs.

Un desen care dialoghează cu desenatorul

Arhitectul în fața planșetei — imagine cu care ne-am obișnuit de milenii, fiindcă în esență cam tot așa s-au petrecut lucrurile din zorii civilizației, chiar dacă nu existau planșete în sensul actual. Arhitectul trasa pe nisip, pe papirus, pe hirtie conturul viitoarei locuințe (inclusiv al celor pentru eternitate: piramidele), al catedralei, al palatului, schița o variantă, două, trei. Datorită programului românesc ARTIS — elaborat tot în laboratorul sus-menționat de la I.T.C., ca și celelalte programe la care ne referim în articolul de față și care sînt oferite „spre vânzare” — el face un salt în viitor. Pentru arhitectii anului 1983 — să spunem, cei de la Institutul de sistematizare pentru locuințe și gospodărie comunală, unul din beneficiarii — hirtia nu mai e mută, pasivă, de fapt nu mai e hirtie, ci un ecran insuflețit care discută cu arhitectul. Literalmente, **desenul dialoghează cu desenatorul**.

Iată, acest arhitect gîndește la un apartament cu patru camere (din care două dormitoare), șase persoane (trei adulți, trei copii), un spațiu de locuit cu o anumită suprafață dată, supusă normelor normative de tipizare și standardizare în vigoare. În plus, se ține cont de restricțiile impuse de beneficiar, bunăoară ca dormitoarele să fie vecine, toate camerele să fie decornate, deci cu acces direct în vestibul, bucătăria situată lângă camera de zi, o anumită poziție pentru camera de baie etc. În rest, au cuvîntul imaginația și meșteșugul arhitectului!

Niciodată de-a lungul mileniilor cineva care lucra cu mijloace tradiționale nu și-a permis să schițeze în prealabil o mie de variante, fie pentru o biată locuință, fie pentru un castel. Pur și simplu, viața este prea scurtă pentru un asemenea joc al variantelor, „luxul” ar fi fost prea mare. Se schițau doar cîteva, maximum zece de variante, din care se opera selecția finală. Aceasta pînă la programul ARTIS și cele oarecum similare de peste hotare. Prin simplă apăsare pe buton, după introducerea în calculator a „problemei” și a restricțiilor dictate de materialele folosite, legislație, gustul clientului, considerente financiare etc., se obțin în **rîstimpul cîtorva minute pînă la o sută de variante ale apartamentului cu patru camere**. „Am fi putut programa și o mie, dar la ce bun?, la urma urmei este doar un apartament...”, explică autorii programului, analiștii Claudia Dumitrescu și Ion Visarinică. „Dealtfel, nici beneficiarul, Institutul de sistematizare pentru locuințe și gospodărie comunală, nu ne-a solicitat aceasta”.

Am asistat la un asemenea pasionant dialog între arhitect și „ecranul-planșetă” dirijat de calculator. Mașina prezintă succesiv variante, gata desenate și cotate, ba chiar își manifestă preferințele, anunțînd pe ecran: „Sugerez variantele 23,45,89”. Apoi, dialogul decurge altfel, omul apăsînd pe clape, „scriind la mașină” comenzile respective, iar calculatorul executîndu-le pe ecran, unde se prezintă schița respectivă.

— Selectez varianta 42, spune proiectantul. (Ea apare din nou pe ecran).

— Doriți modificări?, se interesează calculatorul.

— Da.

— Deplasez bucătăria, pentru ca să aibă acces la vestibul. Salonul vreau să aibă doi metri pătrați mai mult.

— S-a executat! (Pe ecran, desenul modificat).

Apoi, în funcție de exigențele proiectantului, se mai schimbă ceva pe ici, pe colo (asemenea modificări pe hirtie, calculele, cotările etc. ar fi luat ore de muncă) pînă cînd omul își anunță colaboratorul-computer:

— Acum sînt mulțumit cu amplasarea și dimensiunile camerelor. Trec la instalații.

Deci, un nou set de probleme: cum și unde se vor amplasa ușile, ferestrele, cada de baie, caloriferele, aragazul de la bucătărie etc. Mașina întrebă:

— Ce doriți să situați mai întii?

— Aragazul. (Pe ecran se ivește un aragaz simbolic, geometrizat).

— În ce poziție? Cu fața spre fereastră sau cu spatele? Lîngă ușă?

Se dau comenzile respective și calculatorul afișează pe ecran aragazul plasat după dorința arhitectului. Povestea se repetă cu caloriferele, al căror simbol ia locul aragazului în colțul de sus stînga al ecranului. Și operațiile continuă, de la simplu la complex, se studiază și se definește amplasarea apartamentelor la scară, în jurul așa-numitului nod de circulație. După ce computerul se dămierește dacă se dorește pe scară lumina zilei sau nu, și capătă alte amănunte relevante, oferă diverse alternative, gata calculate, cotate, pînă cînd omul (după intervențiile și modificările de rigoare) anunță: „Sînt mulțumit”.

Cum a ajuns matematicianul Corban pe genericul unui film de animație.

O aplicație neobișnuită pornește de la o temă aparent minoră și anume, desenele animate. Chiar așa se numește programul respectiv: ANIMA, realizat la I.T.C. Nu știm dacă telespectatorii care au vizionat acum cîteva vreme un recital Angela Similea știu că desenele animate însoțitoare înfățișînd-o pe Angela cîntînd au fost elaborate de un calculator electronic. Aceasta poate părea un simplu amuzament, dar problema în sine, prin implicațiile sale, este foarte serioasă.

„Să nu uităm — ne spune autorul programului, matematicianul Gabriel Corban — că desenele animate, în afara laturii pur artistice, reprezintă și o afacere, în sensul bun al cuvîntului. O statistică din Canada, bunăoară, anunța substanțiale beneficii ale cinematografului național de pe urma desenelor animate realizate cu asistența calculatorului. De ce la calculator? Minutul de desen de animație costă, în mod normal, multe mii de dolari. Or, ordinatorul ieftește considerabil această operație, astfel încît cam 80% din filmele canadiene de animație sînt azi realizate pe această cale. Este numai un exemplu. Cifrele sînt și ele aproximative, dau doar un ordin de mărime. Dar animația cu calculatorul își găsește și surprinzătoare aplicații industriale, de pildă la stimulatoarele pentru piloții de avion.

Programul ANIMA aruncă o lumină asupra relației computer-artă. Filmul de animație este și el, firește, o operă de artă și nici un calculator din lume nu-l va înlocui pe creator. Omulețul lui Gopo trebuie să aibă drept părinte un om adevărat. Dar substanța, noutatea unui asemenea film (subiectul, caracterul etc.) se concretizează și se rezumă în cîteva zece de desene izolate. Pentru a se înfățișa mișcarea, se știe prea bine, se recurge la „intermediarist”, fiecare realizînd zilnic cam 50 de desene. Grație programului ANIMA această muncă poate fi preluată de calculator cu un grad de acuratețe și uniformitate inaccessibil mîinii omului. Mașina primește desenele „de capăt” (momentele-cheie ale scenei respective) și le animează, mai întii pe ecran, apoi, dacă rezultatul satisface în întregime, pe hirtie.

Să presupunem că un desen-capăt înfățișează un iepuraș gonit de un vîntor, iar alt desen-capăt îl înfățișează pe urechea la sfîrșitul cursei odihnindu-se la umbra unui nuc după un înnebunitor și dramatic 10.000 m plat. Animația este executată de calculator.

Problema din punct de vedere matematic este complicată, or, tocmai într-un asemenea limbaj trebuie transpusă pentru a fi înțeleasă de mașină. Un om sau un iepure se apropie, mergînd sau fugînd, se „mărește” la apropiere, proporțiile se schimbă, apar noi detalii, expresia feței se modifică etc., etc. Sau iată un tip coleric care urlă, amenințîndu-l pe un amărit. Sînt necesare zece de desene pentru a reprezenta mișcarea buzelor, ochii rotîndu-se cumplit, culoarea obrazului trecînd gradual de la palid la roșu și stacojii. Marele volum de muncă efectuat de computer contribuie astfel la o operă de artă, degrevînd pe creatori de aspectele de rutină.

— Așa am ajuns și eu — exclamă matematicianul Gabriel Corban — pe genericul filmului de animație „Baladă pentru o mîrgică albastră”, viitoare producție „Animafilm”.

Cadix și Isolda

Tot un desen insuflețit, dar la alt nivel și cu o altă adresă, îl materializează programul CLARIS, autori: inginer Cristian Nașcu și matematician Gabriel Corban, care, neașteptat ne transportă și la Canalul Dunăre—Marea Neagră. CLARIS provine de la „Computerized Land Reclamation Integrated System”, adică Sistem integrat pentru îmbunătățiri funciare. Denumirea englezească este pur comercială, sistemul fiind oferit și la export; cercetarea este integral românească, iar aplicațiile depășesc considerabil aria îmbunătățirilor funciare și vizează, mai general, topografia aplicată. Iată și motivul pentru care a fost prezentat recent la al 17-lea Congres internațional al geometrilor. Amănuț curios dar semnificativ, pentru importanța și multitudinea aplicațiilor posibile: asociația topometrilor este cea mai veche asociație profesională din lume.

Alcătuirea de hărți pentru cartografiere propriu-zisă sau pentru îmbunătățiri funciare, drumuri, căi ferate, poduri, neteziri de teren în vederea redării în circuitul agricol reprezintă o operație complicată și costisitoare, datorită extremei precizii care se cere. Pornind de la o distribuție necesarmente săracă de puncte în teren (datele respective se culeg din avion sau la sol cu teodolitul) trebuie reconstituită imaginea întregii

suprafețe. Probleme de acest gen s-au ivit și la reconstituirea grafică a unor tronșoane ale Canalului Dunăre—Marea Neagră. Or, pe baza informațiilor inițiale, disparate, CLARIS, cu ajutorul unui calculator românesc, înfățișează pe un ecran configurația terenului vizat, volume în mișcare, observatorul le poate privi din diverse unghiuri, de parcă s-ar roti în jur. Aplicațiile de mare finețe și varietate explică și puternicul interes stîrnit de CLARIS la sus-pomenitul congres internațional.

Menționăm și programele ISOLDA și CADIX, care potențial interesează zece de mii de proiectanți, desenatori și tehnologi din țară în domeniul mecanic. Dar cîți din ei au aflat de existența acestei realizări românești care le poate ușura enorm munca de rutină și ajuta să se concentreze asupra laturii creative? Programele la care ne referim, realizate de inginerii Adrian Lustig, Valentin Ionescu și Valentin Cean, prelucrînd elemente tipizate depuse anterior în memoria calculatorului, execută singure complexe desene de fabricație.

Toate aceste programe I.T.C. se realizează în întregime pe echipamente românești: minicalculatorul Independent 102 F, Coral 4030, și display-ul (ecranul) 2030, creat de întreprinderea de echipamente periferice în colaborare cu poli-tehnica bucureșteană.

Programele de tip „Vînd soluția!” oferă o mare șansă și inteligenței tehnice românești. Am făcut un pas înainte, putem vînde inteligentă în stare pură, dar... cît de pură și de inteligentă ar fi, nu se vînde singură.

„Informatica frige pe cine nu știe umbla cu ea”

— Trebuie o viziune largă, îndrăzneță — opinează inginerul Alexandru Mustea — începînd cu lucruri elementare dar indispensabile: prospecte ample, participări sustinute la expoziții și târguri specializate. Concurenții noștri — și nu ne referim numai la giganții industriali — fac reclamă intensă produselor lor, pachetelor de programe, pe pagini întregi de ziar. Firește, posibilitățile noastre sînt mai mici, dar fără o publicitate energetică riscăm ca eforturile creatoare ale unui mare număr de specialiști să nu dea țării folosul cuvenit.

Tocmai datorită noutății absolute a acestei activități de vîrf în domeniul informaticii, cu importante implicații economice, există o serie de probleme deschise, evidențiate de doctorul inginer Dan Roman, șeful laboratorului de prelucrare a datelor geometrice:

● Nu se înțelege suficient că programarea pe calculator capătă caracterul unei industrii. „Dăm produse, ca orice uzină, numai că ele sînt de un fel deosebit, produse-program. Oricît ar părea de curios, la noi nu s-a conturat o apreciere valorică, de esență, a acestor programe, totul se calculează (pentru beneficiar) după numărul orelor lucrate la calculator. Or, evident, nu în asemenea număr de ore, mecanic, se poate cîntări o activitate la acest nivel. Astfel, nici nu există o fundamentare solidă a prețului de vânzare a produselor-program!”.

● Programarea (nu ne referim la cea curentă) ar trebui apreciată distinct de cea legată de realizarea fizică, electronică a echipamentelor. Este „altceva” și trebuie privită ca atare.

● În momentul de față, la noi (și în lume) problema-cheie este foamea de aplicații în informatică. „Avem suficiente calculatoare și tehnică de calcul românească pentru nevoile noastre — în general vorbind. Investițiile au dat roade, ceea ce lipsește sînt aplicațiile. Dealtfel, foamea de aplicații pentru calculator constituie un fenomen mondial. Consider necesară reorientarea, așa spune, masivă, a specialiștilor de la producția de calculatoare (nici ea nu trebuie neglijată) la elaborarea de programe”.

Iată noi argumente, din practica mondială. În toate țările dezvoltate economic se remarcă o creștere masivă a accentului asupra sistemelor aplicative, se naște o adevărată industrie de sisteme. Dezvoltarea rapidă a întreprinderilor producătoare de sisteme la cheie este puternic favorizată de lipsa unor competitori absoluți, ceea ce deschide și specialiștilor români mari perspective. În timp ce pe piața produselor industriale tradiționale există companii ce monopolizează 50—70% din piață, în domeniul sistemelor informatice la cheie cel mai mari competitori nu dețin nici 5% din piață! Totodată, ele au un grad înalt de exportabilitate. În condițiile concurenței acerbe pe piața echipamentelor de tehnică de calcul, oferirea de aplicații promise iesirea din impas. Or, industria românească de tehnică de calcul a intrat într-o fază de maturitate, se produc familii de mini și microcalculatoare, echipamente periferice specializate, se prestează servicii complexe. Este momentul în care unele se pot transforma în soluții la scară industrială!

Acum vreo 15 ani Grigore Moisil scria profetic: „Informatica frige pe cine nu știe umbla cu ea. Cît costă un calculator electronic? Foarte mult, dacă nu știi să umblî cu el... Mult mai mult decât un Rolls-Royce sau decît o hlamidă de hermină. Chiar decît amidouă. Dacă te uita la el, nu-i frumos. Dar dacă știi lucra cu el, își scoase prețul în doi ani. Care este investiția de capital care se amortizează în doi ani? Dar numai dacă știi lucra cu el...”

LIONEL NIȚESCU

■ **Nicolae Magda-Maria**, absolventă a Facultății de planificare, promoția 1953, domiciliată în București, str. Liviu Rebreanu, nr. 17, bl. 4, sc. 1, et. 2, sect. 3, s-a adresat revistei noastre solicitând sprijin în vederea încadrării într-un post corespunzător pregătirii sale. Forțele de muncă au înțeles că va fi încadrată la I.C.S. Loto Pronosport de unde i s-a spus că postul indicat nu există. Aceasta se întâmplă la 6 mai anul curent. Până în prezent, netenta noastră tot fără serviciu se află. Pe lângă precaritatea situației tovarășei Nicolae Magda-Maria, mai este de reținut și o lipsă de seriozitate din partea celor care fac astfel de recomandări fără acoperire. Poate că totuși lucrurile se mai pot aranja (în mod real).

■ **Direcția Generală Comercială a C.P.M. București** ne comunică efectuarea unor controale la unitatea alimentară din Soseaua Ștefan cel Mare bloc 43, de pe urma cărora a rezultat că, în ceea ce privește calculul valorii mărfurilor și cinstărea acestora nu s-au constatat nereguli. Pentru alte baterii de la regulile generale de comerț, șeful de unitate, Gheorghe Marin, a fost sancționat cu amendă.

■ **Consiliul popular municipal Pitești**, referindu-se la scrisoarea unui grup de oameni ai muncii de la Casa de ajutor reciproc a pensionarilor Pitești, răspunde ca această funcționează, potrivit regulamentului de organizare, pe principiile muncii obștești de grup și este autolanțată, deci personalul încadrat este încredințat să primească prânze calculate pentru anul 1964, deoarece se încadrează la prevederile art. 53, alin. 3, din legea nr. 5/1954 care se referă la unitățile autofinanțate.

■ **Locatarii imobilului din strada între Gârle nr. 9, sect. 4 București**, nu sînt mulțumiți (cine în locul lor ar fi?) de starea proastă a tencuielilor, a băncuțelor, a casei scuarilor și a instalațiilor sanitare etc. Soarele nu au tiraj, nu degea suferență caldura. Blocul necesită mari reparații (scările sînt înșurteate, ca și zidurile și cercurile de beton). Specialiștii de la I.C.R.A.L. Berceni au venit, au constatat și au dispărut. Rezi ce trece, imobilul se aştează. Locatarii cer de urgență: reparația (măcar!) a acoperișului, a igrănișurilor și burianelor. Semnează 15 locatari. Cu speranță și încreiere.

■ **Urtași Prahova** este o localitate vestită pentru vitile sale. Ceea ce nu înseamnă că cetățenii de aici nu au nevoie și de apă. Despre aceasta ne-a scris **Bragan Victoria** din str. 30 Decembrie nr. 6. Explicație potrivit căreia apa este necesară fotajelor, ploilor de etanșare a rezervoarelor etc. pot fi aevărate. Nu mai puțin aevărat este însă ca și locatarii au nevoie de apă la domiciliu. Ca se va lua printr-un acord de la Miza sau de la o altă localitate este o problema exclusiv tehnică. Cetățenii nu vor justifica-ri ci apa!

■ Un răspuns absolut nesatisfăcător am primit din partea conducerei **Cooperativei Metalo-Casnice** la reclamația semnată de **Cristescu Vasile** din București. Aceasta se plîngea că la aspiratorul pe care îl încredinșase unității nr. 18, pentru o reparație minoră, fuseseră înlocuite practic toate piesele cu altele vechi, uzate, ruginite, și deci refuzase să-l preia. Conducerea cooperativei ne informează că, în urma sesizării, aspiratorul a fost refăcut și predat, în stare de funcționare proprietarului. Nici un cuvînt însă despre lipsa de responsabilitate a unității 18 și nici despre măsurile luate ca astfel de practici să nu mai poată fi posibile în viitor!

■ **Cetățenii care locuiesc pe o stradă cu un nume minunat: strada Poeziei, din sectorul 2 al Capitalei**, nu duc deloc o viață acordată cu rezonanța onomastică citată. Motivul: li s-a închis ieșirea la... stradă prin înființarea unui depozit, pe strada Moroeni, aflat în subordinea Institutului hidroenergetic, ceea ce înseamnă un permanent trafic de autocamioane, buldozere și alte mașini grele, deci zgomot, trepidată și izgonirea vieții tihnite. Străzile vecine, Moroeni și Hortensiei, fiind asfaltate se pretează mai bine unui trafic intens decît modesta stradă a Poeziei.

■ **Consiliul popular al sectorului 5 București** a decis desființarea garajului construit fără aprobare de către Prada Vasile, din strada Doina nr. 13, bl. 1, sc. A, ap. 4.

Scrisoare necomentată

Mă numesc Ilieși Ionel: sînt medic cu domiciliul în Tg. Jiu, unde soția mea își are locul de muncă, fiind profesoară de biologie. Copiii urmează școala la Tg. Jiu.

Am absolvit Facultatea de medicină generală din Craiova în anul 1979 și am fost repartizat la Spitalul județean din Tg. Jiu. După efectuarea stagiaturii, am avut dreptul de a participa la un examen-concurs de secundariat pentru ocuparea unui post de medic specialist. În noiembrie 1982 am reușit la acest examen și în prezent sînt la cursurile de specializare în cadrul Spitalului Brincovenesc din București. Conform procedurii a trebuit să aleg un post pe care, după efectuarea stagiului, să-l ocup. Și l-am ales pe cel de la Spitalul municipal Roman, județul Neamț, pentru că în momentul alegerii nu figura nici un post liber în cadrul Direcției sanitare Gorj.

În anul 1983, în perioada iunie-iulie, a avut loc sesiunea de transferări a cadrelor medicale din toată țara. Am încercat și eu să aflu, încă din februarie, dacă nu există un post în orașul meu de reședință, sau măcar în județul Gorj. În urma insistențelor mele, directorul Direcției sanitare din Tg. Jiu, tovarășul dr. Ion Adam, mi-a spus că într-adevăr există un post liber și m-a invitat să-mi depun dosarul pentru ocuparea lui. O săptămîină mai tîrziu, însă, tot tovarășul dr. Ion Adam m-a anunțat că cererea mea nu a fost aprobată de către Biroul executiv al C.O.M.-ului deoarece nu pot veni dintr-un spital municipal într-un spital județean?! M-am interesat la Ministerul Sănătății dacă este posibil și legal un astfel de transfer. Răspunsul a fost prompt: este perfect legal. Ce să înțeleg atunci?

Ulterior, tot la Direcția sanitară a județului Gorj, mi s-a comunicat că postul respectiv va fi scos la concurs. Declarație care, la prima vedere, pare normală. Dar atît prin concursul de atestare, prin care un stagiar, după cîștigarea lui, ar trebui să meargă la specializare la București sau în alt centru metodologic din țară, cit și prin concursul de secundariat, ocuparea postului respectiv s-ar face abia după efectuarea cursului de specializare, deci abia la începutul anului 1985. Ceea ce ar prejudicia Spitalul județean Gorj, unde e nevoie urgentă de un medic ortoped, adică tocmai specialitatea mea. Repet, eu chiar urmez aceste cursuri și, în plus, am domiciliul și familia în Tîrgu Jiu. Față de această situație solicit, în numele omeniei și al legalității, să mi se acorde sprijin, interesul meu coincidînd cu cel al Spitalului județean Gorj, unde se resimte lipsa unui specialist în ortopedie.

■ **Mocanu Anisoara din Constanța, str. Valul lui Traian nr. 51**, ne semnaleză faptul că din librăriile și chiar din bibliotecile orașenești Constanța, Medgidia și Mangalia lipsesc de foarte multă vreme manualele de stomatologie pentru liceele cu profil sanitar. Chiar și încercarea de a le obține prin librăria „Cartea prin poștă” nu a dat nici un rezultat. Poate că ar fi necesar ca, în măsura posibilităților, aceste atît de solicitate manuale de specialitate să fie reeditate.

■ „Din toate economiile mele am cumpărat o mașină Fiat 1300, pe care am predat-o în anul 1981 la auto-service-ul Buda-Argeș pentru executarea reparației capitale. De aproape 2 ani, mașina stă răsturnată în curtea unității, fără ca cineva să lucreze la ea. Pînă cînd oare va trebui să mai aștept?” (**Stoica Dumitru din București, str. Barajul Bistriței nr. 4, bl. G. 3, sc. 1, et. 10, ap. 43**)

■ **Consiliul popular al sectorului 1** privitor la sesizarea Anastasiei Eftimescu și a celorlalți locatari ai imobilului din Calea Dorobanți nr. 155, prin care acești a solicitat desființarea unor magazii și cotele executate de locatarul Dobrotă Ioan, ne face cunoscut că s-a dispus I.C.R.A.L. Herăstrău să execute demolarea. Întrucît cel în culpă a nesocotit toate somațiile emise, demolarea a fost efectuată și în prezent S.G.L. 4 urmărește ca Dobrotă Ion să ridice diversele obiecte ce-i aparțin și care sînt încă depozitate în curte.

■ În urma apariției unui condens foarte puternic în toate camerele apartamentului 84 din str. Radu Boiangiu nr. 8, bl. 38, sc. B, et. 9, București, în care locuiește, **Davidenco Ion** s-a adresat Centralei de construcții montaj și Institutului Proiect București. Cele două instituții au dat soluția plăcării pereților în exterior. Executantul, Grupul 1 de sanțiere, a refuzat să realizeze lucrarea abordată de C.C.M.B. Față de acest refuz a fost emisă în august o nouă adresă (nr. 10/108) prin care C.C.M.B. dispune din nou începerea remediilor. A trecut și prima jumătate a lui septembrie și pe schelele ridicate nu lucrează încă nimeni. „Oare trebuie să aștept vara viitoare — se întreabă în încheierea memoriului său Davidenco Ion — ca Grupul 1 de sanțiere să se hotărască, în sfîrșit, să dea curs dispozițiilor primite de la forul său superior?”

■ **Procuratura Generală** ne informează că, examinîndu-se cele sesizate de Teja Hristu din comuna Cobadin, s-a constatat că sînt întemeiate, drept pentru care s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem spre judecare.

■ **Consiliul popular al muni-**

cipiului Cluj-Napoca ne răspunde în legătură cu nota apărută în numărul din 19 august al revistei privind starea necorespunzătoare a statuii lui Liviu Rebreanu din parcul public: „În luna iunie o furtună puternică a doborât un arbore din parc care, în cădere, a provocat răsturnarea statuii. Ea a fost imediat remontată pe soclu la care s-au făcut reparații vizibile. În viitorul apropiat se vor executa lucrările de reparații definitive.”

■ „Acum 13 ani în satul nostru a fost construit un cîmin cultural. La ridicarea lui a contribuit și tineretul, însă nu știm pentru ce l-am construit, deoarece aici nu se desfășoară nici un fel de activitate. Cu 4 ani în urmă, se mai făcea cîte o adunare generală sau o serbare școlară. Acum scaunele sînt rupte, geamurile sparte, ferestrele distruse, așa încît arată mai mult a casă pustie decît a cîmin cultural”. (**Pițigoi Nicolae din comuna Bălești, satul Stolojeni, județul Gorj**)

■ O idee interesantă a avut pensionarul **Remus Pofinteu din orașul Brad, str. Lenin nr. 25, bl. 1, ap. 6, județul Hunedoara**. A organizat o grupă de elevi care locuiau în blocurile din împrejurimi și a început împreună cu ei să strîngă materialele refolosibile: fier vechi, textile și hirtie. Cu banii strînși din predarea acestora la centrele de colectare a organizat excursii cu copiii pe Transfăgărășan, la Peștera Urșilor și la Moneasa. Acum au în proiect să viziteze ghețarul de la Scărișoara. Poate că această atît de utilă idee îi va inspira și pe alții.

■ „Aș fi foarte bucuros (și o dată cu mine multe mii de iubitori ai tenisului de masă) dacă ași putea să-mi spuneli unde se pot găsi mingi pentru tenis de masă, deoarece, de un an de zile, tot întreb la raioanele cu articole sportive din magazinele universale fără nici un rezultat. Ce putem face cu mesele și paletele dacă ne lipsesc mingile?” (**Paraschiv Nicolae din comuna Alexandru Odobescu, județul Călărași**)

■ **Casa de asigurări sociale și pensii din cooperativa meșteșugărească** ne informează că, analizînd memoriul trimis de Costică Ionache din Iași, aleea Mircea cel Bătrîn nr. 20, bl. T1, sc. E, ap. 2, și examinînd dosarul lui de pensionare medicală, a apreciat că, față de perpetuarea stării de boală, de gravitatea acesteia și de situația socială a petentului este legal justificată repunerea în drepturi a acestuia, cu efect retroactiv, de la data depunerii.

■ „În urmă cu un an — ne scrie **Petre Petre, președintele Asociației civile a proprietarilor Blocului 4 Livada din București, intrarea Tg. Frumos nr. 1, sec-**

tor 4 — mai mulți locatari din blocul nr. 1 str. Alunișului nr. 180, învecinat cu al nostru, au primit aprobare pentru amenajarea unui loc de parcare. Condiția pusă în aprobare, de a nu fi tăiați arborii și arbuștii, nu a fost respectată. Mai mult, a fost desființat și terenul de joacă al copiilor. Situația creată a încurajat și pe alți posesori de autoturisme să intre în fostul parculeț să-și parcheze acolo mașinile. Și așa treptat, treptat spațiul verde a început să dispară, transformîndu-se în loc de parcare. Credem că este necesară intervenția Consiliului popular al sectorului 4 pentru ca parculețul să-și recapete menirea inițială: loc de joacă pentru copii.

■ Așa cum procedăm foarte mulți dintre noi, **Maria Matei din București, Aleea Nișei, nr. 7, bl. R 17, sc. 2, et. 2, ap. 52**, își duce rufe pentru soală la „Nufărul”. În cazul ei, la unitatea din Piața Berceni în ultima vreme însă, a avut în legătură cu această prestare de servicii, motive de nemulțumire. În citeva rînduri, i-au fost returnate alte rufe decît cele pe care le preda. Cînd a protestat, i s-a reproșat pe un ton ridicat că „nu-și cunoaște lucrurile”. Cum e posibil să crezi că se poate confunda un așternut de pat simplu cu unul brodat pe care l-ai dus în urmă cu 3 zile la „Nufărul”?

■ **Consiliul popular al județului Prahova** ne informează că, în urma faptului că cele sesizate de Marinescu Ilie, din Băicoi, s-au confirmat, Comisia județeană pentru ocrotirea minorilor a hotărît: fetița **Marinescu Gabriela**, în vîrstă de cinci ani, orfană de mamă și îngrijită pînă acum în mod necorespunzător de tatăl său, va fi încredințată, pentru creștere și educare, bunicii din partea mamei, care are condiții bune și atamentare față de minoră.

■ **19 locuitori ai satului Cristur din județul Hunedoara** ne scriu despre necazurile pe care le au cu difuzoarele instalate în casele lor. Deși oamenii își plătesc cu regularitate abonamentele, stația de radioficare nu funcționează decît din cînd în cînd, ba, mai mult, sînt zile și chiar săptămîni cînd difuzoarele tac. Toate apelurile sătenilor au rămas fără nici un rezultat. Oficiul P.T.T.R. Deva, care răspunde de buna funcționare a stației de radioficare, ar trebui ca în locul explicațiilor să găsească o soluție de remediere a situației.

■ **I.C.R.A.L. Pajura**: „Ca urmare a sesizării apărute în revista Flacăra din 5 august a.c., vă comunicăm că a fost înlocuit gardul din strada Mator Alexandru Cimpeanu nr. 6.”

■ În urmă cu citeva săptămîni, Asociația de locatari a blocului A 45 din Aleea Lunca Siretului nr. 1 — București, apela la sprijinul nostru pentru recuperarea, de la I.C.R.A.L. Giulești, a unei sume de bani avansate în vederea unor lucrări, care nu au mai fost însă executate. Zilele acestea, **I.C.R.A.L. Giulești** ne-a informat că suma de 3 000 de lei a fost virată în contul asociației, cu dispoziția de plată nr. 731.

■ **Drăgănoiu Jana din București, strada Mătăsari, nr. 6, sect. 2**, a fost pensionată de boală pe data de 1 iunie a.c., în urma unei operații. Cu toate că au trecut de atunci peste trei luni, ea nu a putut beneficia de pensie, fiind purtată pe drumuri între oficiile de pensii ale sectoarelor 2 și 3. „Medicii de la Spitalul „23 August” au luptat ore în șir ca să mă readucă la viață. Nu cer altceva de la lucrătorii celor două oficii de pensii decît puțină înțelegere față de starea sănătății mele” — ne scrie **Jana Drăgănoiu**. Sperăm ca apelul ei să nu rămînă fără ecou.

■ La 6 km de orașul Tîrgu Lăpuș se află unul din cele mai bogate izvoare de apă minerală din județul Maramureș. Locul este cunoscut de localnici sub denumirea de „Băile Stoiceni”. Apele minerale de aici, recomandate în afecțiuni hepatobiliare, gastrointestinale, și stări alergice, erau captate și imbuteliate. Cu anii însă vechile instalații s-au degradat și astăzi izvorul nu mai poate fi folosit. În încheierea scrisorii sale, **Valentin Biț din Tîrgu Lăpuș, Piața Eroilor nr. 3, județul Maramureș** își exprimă speranța

că organele locale vor lua măsuri de reamenajare a băilor Stoiceni, pentru a fi readuse în circuitul de tratament al afecțiunilor enumerate mai sus.

■ **Consiliul popular al județului Constanța**, analizînd faptele cuprinse în memoriul lui **Dima Ștefan** de la Asociația economică intercooperativă Topalu, ne trimite următorul răspuns: „Întrucît Rădoi Nicolae, în calitate de director al A.E.I. Topalu, a încălcat prevederile statutare și reglementările lezale privind gestionarea averii obștești a asociației, Biroul executiv al U.J.C.A.P. și D.G.A.I.A. au hotărît schimbarea lui din funcție și au stabilit recuperarea prejudiciului pe cale judecătorească.”

■ „În iunie anul acesta am trăit un moment de mare bucurie: soția mea a născut un băiețel. La numai trei zile după naștere fiul meu s-a îmbolnăvit însă grav. Vă închipuiți ce a fost în sufletul nostru la auzul cuvintelor „Nu mai există nici o șansă”. Au urmat zile și nopți de veghe, de zăbucium, de luptă cu boala. Omul care a reușit să ne redea liniștea și bucuria este doctorul **Alexandru Pemasosca**, de la Spitalul „Gri-gore Alexandrescu” din București. Datorită acestui om băiatul este astăzi sănătos. Ce cuvinte de mulțumire pot găsi pentru salvarea vieții primului tău copil?” (**Marian Iordache, din Rimnicu Vilcea, strada Brîndușelor nr. 7**).

■ „În urma unei recepții făcute superficial și în lipsa delegatului asociației, blocul nostru a fost dat în folosință avînd încă foarte multe defecțiuni. Inspectoratul general de stat pentru investiții-construcții a dispus repetarea recepției preliminare. Au urmat promisiuni, termene, noi sesizări din partea noastră, noi termene, o corespondență care depășește astăzi 150 de pagini. Rezultatul: se produc în continuare inundații (ca să ne referim numai la o singură defecțiune) care produc pagube atît locatarilor cit și magazinelor aflate la parterul blocului”. (**Asociația de locatari Blocul 1 B din Bulevardul Banu Manta nr. 1**).

Pagină realizată de
ALEXANDRU ȘERBAN

Poșta redacției

■ **Eugeniu Encu** — București: Actele de studii pentru învățămîntul primar, gimnazial, liceal, profesional și de maistri pot fi reconstituite la cererea titularilor numai dacă se dovedește că arhiva școlii care a eliberat actul original este distrusă sau pierdută.

■ **Paraschiv Chiru** — București: Pentru cazul exemplificat în scrisoare, numai pe unele date, fără examinarea tuturor factorilor ce ar putea influența capacitatea de muncă a respectivului nu se poate stabili o corectă încadrare în grad de invaliditate.

■ **Elena Chiriță** — Topanu (Olt): Răspunsul a fost corect. Aveți dreptul după 11 luni de la încadrare.

■ **Alexandru Caproș** — București: Din cele scrise nu reiese în ce dată ați semnat procesul verbal de primire. Reveniți.

■ **Aurel Motofeala** — Moieru (Bistrița-Năsăud): Nu mai trimiteți acte originale. Certificatul de naștere îl găsiți la redacție.

■ **Eva Farcas** — București: Reveniți cu completări: domiciliul și locul de muncă.

■ **P. Dumitru** — Brașov: Vă trebuie 24 de ani muncii efectiv în grupa a II-a de muncă.

■ **Victor Nichituș** — Bacău: Puteți veni în orice zi.

■ **Florea Nuțulescu** — București: Data cînd s-a efectuat modificarea nu a fost momentul cînd venitul mediu pe membru de familie nu a depășit 1500 lei.

■ **Emilia Verdă** — Brașov: La Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă (str. Romulus, nr. 62, Buc.).

■ **S. Valentina** — Călărași: Adresați-vă serviciului de ortopedie al spitalului Călărași care va aprecia oportunitatea unui consult într-un spital din municipiul București.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește arte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Explicațiile curg, lifturile stau!?

La ora actuală, cel mai frumos hotel din Deva se numește ca orașul: HOTELUL DEVA. Dat în folosință de peste două luni — la 16 iulie — el atrage nu doar prin arhitectură, dar și prin calitatea dotărilor și prin confort. Această superbă construcție este proiectată de arhitectul localnic Cornel Florea, cel care a semnat și proiectele casei de cultură și ansamblului central din municipiul Deva. Proaspătul hotel are toate atribuțiile unei clădiri date de curind în folosință: nu numai mobilă nouă, flori în holuri și pe scări, dar și lucrări de zidărie încă, în holul de la parter și la etajul cinci, sau uși care nu se închid la baie, țevi pe care apa curge ruginit, un telefon automat întrerburan care nu funcționează zile și săptămâni întregi, robinete care nu funcționează. În legătură cu acestea, o precizare pentru cei ce le produc. Au apărut nu tocmăi de mult robinete de plastic. Ele aveau doar o mică parte din metal care îmbuca pe ghinturile subțiri ale piesei ce trebuia mișcată prin răsucire ca să deschizi ori să închizi apa. Ei bine, mai nou, aceste robinete se fac fără acel miez metalic. Dimensiunile ghinturilor fine au rămas aceleași, doar că sint din plastic și se șterg la câteva răsuciri. Efectul: robinetul rămâne blocat. Și ca și când asta n-ar fi fost de ajuns, mai aflăm că nenorocitele de rozete din plastic nici nu se găsesc pentru a fi schimbate. Cât privește șansele ca hotelul să beneficieze de apă curentă — rece! — și noaptea între orele 22 și 5, s-a propus aducerea unui bazin care stă nefolosit la altă centrală din oraș. Administratorul hotelului știe că propunerea a fost chiar aprobată, numai că nimic nu se mișcă din loc.

Dar să revenim la imaginea de ansamblu a splendidului hotel Deva. Dincolo de firmă și de adresele O.J.T.-ului, localnicii îi spun, mai mult cu alint decit cu maliție casa doljeană. Asta pentru că șefii de aici sint „sudisti”, cum li se zice la Deva. Dacă Nicolae Teau, șeful restaurantului, este din Goicea-Dolj, apoi Corabia natală a Argentinei Danciu — administratorul hotelului Deva — în-

seamnă ușor tot Dolj, mai ales pentru supporterii în mințea cărora singurele puncte de reper pe harta țării par a fi toponimele legate de marile echipe de fotbal. Iată un efect neașteptat, tocmai la Deva, al gloriei pe care și-a câștigat-o Universitatea Craiova. Dar, de la echipa care a parcurs cel mai înalt urcuș în competiții europene, să ne întoarcem la casa doljeană de la Deva, atinsă parcă și ea de un blestem al înălțimilor. La hotelul nou, în care și-e mai mare dragul să inchi și să rămii, și se atrage atenția de la început că lifturile nu funcționează. Și acesta este adevărul. Adevăr în numele căruia trebuie să mai spunem câteva lucruri. Nici unul din cele 4 lifturi nu funcționează datorită lucrului de mintuală făcut de doi muncitori. Ei sint încadrați la întreprinderea de fabricare și montare a ascensoarelor București. Cei doi se numesc Panait Petrache și Arpad Litași. După ce au lucrat, cum ne spunea administratorul hotelului, vreo 12 luni la montarea acestor ascensoare, au încercat să scape de ele. Dar, cind să fie date în folosință, nu s-a putut obține autorizația de funcționare, necesară pentru cele de persoane, „datorită unor defecțiuni de instalare și montaj”, așa cum s-a și scris într-un proces-verbal încheiat la 29 august. Un exemplar din acest document s-a trimis la I.F.M.A., în Calea Giulești nr. 8. Miercuri, 14 septembrie a.c. telefonăm din Deva și tovarășul Mihai Iacomi, inginer șef al acestei întreprinderi, ne-a precizat următoarele: „Lifturile de materiale pot fi puse în funcțiune. Sint absolut gata. Ele n-au nevoie de autorizație de la I.S.C.I.R. Cele de persoane sint și ele gata. Observațiile le-am primit. Cele privind trolile le-am transmis cu telexul nr. 196, din 13 august 1983 (Cum, cind observațiile respective datează din 29 august? Poate la 13 septembrie, adică după ce am telefonat noi la I.F.M.A. prima oară — n.n.) le-am transmis, zice tovarășul Mihai Iacomi, întreprinderii „Neptun” din Cimpina care produce acele troluri. Service-ul lor urmează să facă remedierile la Deva, după care se va convoca din nou comisia de

autorizare de la I.S.C.I.R. Pină atunci vom face și noi remedierile ce intră numai în sarcina I.F.M.A. Ieri nu i-am prins la telefon pe cei de la Cimpina, dar o să mai telefonez, să urgentăm”. Nici pomeneală de vreun termen de finalizare a lucrării! Iar în contractul cu O.J.T. Hunedoara se spunea așa: „Data terminării lucrărilor de montaj este data recepției C.T.C. I.F.M.A.”. Or, această recepție s-a făcut la 29 aprilie 1983!?! La O.J.T., tovarășul Ion Goiciu, șeful compartimentului tehnic, ne-a spus: „Lifturile de materiale au nevoie doar de autorizarea responsabilului I.S.C.I.R. al întreprinderii. La noi, eu dau sau nu această autorizație. N-am putut-o da fiindcă nici cele două lifturi de materiale nu corespund condițiilor tehnice de funcționare. La I.F.M.A. se află documente în acest sens”. Iată deci cum stau lucrurile, în realitate, nu cum se știe (sau doar se spune?) la I.F.M.A.

Dincolo de tot ce se va face pentru a se scurta întârzierea dării în folosință a lifturilor, un lucru este clar și nu se poate trece peste el: această întârziere se datorează notei de lasă-mă să te las care a caracterizat munca necontrolată a celor doi instalatori timp de 12 luni. Tovarășea Argentinei Danciu ne-a spus clar: „Lucrau cind și cind, numai dacă aveau chef, nimeni nu-i întreba cum muncesc. Rezultatul se vede. Cit au putut, au făcut mai mult plajă decit au lucrat. Stăteau o jumătate de oră și plecau. Intrau în hotel clandestin. Unul a fost și amendat cu 2000 de lei pentru asta. Ii amenințase pe un recepționar, care îl evacua, că-l bate, că-l omoară. Ei stăteau la alt hotel în oraș. A plătit amenda. S-a supărat tot el pe noi. Iar noi stăm cu lifturile înțepenite și trebuie să ne cerem scuze de la cei pe care îi găzduim și le arătăm scara”. Nu este drept ca gazdele călătorilor care poposesc la hotelul Deva să-și ceară scuze pentru incompetența și necuviința altora. Dacă e să se jeneze cineva, măcar să atingă rușinea obrazului cui se cuvine. N-are nevoie să urce la acest loc potrivit cu lifturile I.F.M.A., montate ca vai de lume de Arpad Litași susținut de Panait Petrache. Totuși, cind vor funcționa aceste lifturi, netulburăți tovarăși de la I.F.M.A.?

DORIN GHERGHINESCU

Locațiunea tolerată

În strada Dr. Capșa nr. 15, sector 5 din Capitală, există o casă cu demisol, parter și etaj, compusă din 12 încăperi, căreia-i putem spune liniștit vilă, în toată accepțiunea cuvintului. Istoria acestei case-vile străvechi, dintr-o zonă liniștită și pitorească a Bucureștiului, a fost tulburată în vremea din urmă nu atât de seisme exterioare, ci de unele interioare, dacă le putem numi așa. Pentru că, la drept vorbind, o casă este frumoasă numai atunci cind este locuită de oameni frumoși.

Pentru a intra în datele problemei, un succint periplu „testamentar” al imobilului se impune, cu deosebire. În anul 1933 — sint 50 de ani de-atunci! — el a constituit „darul” de nuntă al generalului Gheorghe Iorgulescu. Consistent și onorabilă dotă. Din conviețuirea pasnică a soților Ioan Pașa și Alexandrina Pașa (fostă Iorgulescu) a rezultat fiul lor, Gabriel Alexandru. În anul 1979, Alexandrina Pașa decedază. Conform uzanțelor, 3/4 din imobil revine, prin succesiune, fiului lor, iar 1/4 revine tatălui. Gabriel A. Pașa se căsătorește cu Maria Cornean, fostă Elefterie. Din conviețuirea lor rezultă mica Isabella, acum în vîrstă de 8 ani. Pare derularea unei vieți pasnice, aproape patriarhale. Casa a rezistat vremii, dar oamenii s-au mai împuținat. Asta este soarta omului, asta este a clădirilor, să-i supraviețuiască omului.

Într-o criză de dragoste și afinitate paternă, Ioan Pașa comite cea mai gravă greșală a vieții sale. Donează și partea de 1/4 din imobil pe numele fiului său, Gabriel. Așadar, avînd deplină încredere în dragostea filială, comite acest gest de noblețe, care avea să-l coste scump peste ani. Iși dă seama de toate astea abia acum, la cei 78 de ani ai săi. Lucrurile încep să se complice vizibil. Maria Cornean, fostă Elefterie, insistă pe lingă soțul său să fie aduși în imobil și părinții săi. Vasilica și Constantin Elefterie. Acestia își vind imobilul din strada Gazelei nr. 28 și devin proprietari — cu acte în toată regula — al parterului casei-vile. Să reținem că din vinzarea casei din strada Gazelei, Gabriel Alexandru Pașa nu a beneficiat de nici 1 leu! Să mai reținem că G. A. Pașa suferea de o boală incurabilă, de care tatăl său nu avea habar. El decedază în 25 aprilie 1982.

Starea de conviețuire în acest imobil spațios, cu care Ioan Pașa și-a gratulat fiul într-un moment de slăbiciune, devine insuportabilă. Scandalurile se iveau din te miri ce. Cu frecvență cu care s-au întetit în vremea din urmă, nu e de mirare că ele mai sint în plină desfășurare. Să ne întoarcem la litera legii și să observăm concret că, după moartea lui G. A. Pașa, exceptînd parterul care intrase în „patrimoniul” familiei Elefterie, 3/4 din imobil revine, prin succesiune, micuței Isabella, iar 1/4 mamei sale, Maria Pașa. Ioan Pașa ne mărturisește că în ultimele săptămîni ale existenței zbuciumate ale fiului său Gabriel, acesta nu numai că

era influențabil, dar că greu au reprimat și unele scandaluri în familie. Mergem cu derularea cazului mai departe.

Între familiile Elefterie și Pașa scandaluri au fost mai multe, dar citeva au îmbrăcat haina legii. În data de 6 septembrie 1982, izbucnește un astfel de scandal în toată legea. El a fost pe rol la comisia de judecată a sectorului 5 și, de asemenea, la Judecătoria sectorului 5. Frapant este cum cele două scandaluri sint povestite de martorii în două chipuri: în primul caz, numai Ioan Pașa o bate pe Vasilica Elefterie, iar în al doilea, Natalia Pașa, soția a doua a lui I. P., o tine pe Vasilica E. iar acesta o bate. Soții Pașa primesc o amendă de 2500 lei, care însă este redusă la 500 lei, intrucît bătaia nu s-a putut dovedi, ci doar insultările și injuriile. Cauzele celor două părți sint găsbile în dosarele 1158/1982, 67467/14512/1982, 6807/1982 și, respectiv, 1643/1983 și 64/C/1094/1983. Iar amenziile acordate pină acum soților Pașa se ridică la 18000 lei.

Martorii sint Ana Lung (Drumul Taberei nr. 95, bloc ED 11, ap. 40, sector 6), iar al doilea martor este chiar fiul soților Elefterie, și fratele Mariei Pașa, locuitor tot în Drumul Taberei. Cele două declarații se aseamă ca două picături de rouă. Sint scrise, parcă, de aceeași mină. Cu aceleași greșeli de ortografie. Într-o criză de sinceritate, Ana Lung spune că trăiește în concubinaj cu Ștefan Elefterie. Al treilea martor este tot din „familie”, dacă putem spune așa. Este Atanasie Cornean (str. Veronica Micu nr. 22) fostul socru al Mariei Pașa. Un paragraf al declarației lui C. A. îmbracă haina ilarității: „Precizez că nu am văzut-o pe martora Ana Lung în locuința părinților, cu acea ocazie”. Noi precizăm suplimentar că la auzul celor spuse, Ana Lung părăsește sala de judecată ca picurată cu ceară, în hohotele de ris ale asistenței. Regăsim, albastru pe alb, și declarația lui Ștefan Elefterie: „Am ieșit afară și am văzut pe pîrit cum o bate pe mama”. Să fim serioși. Șt. Elefterie este măcelar de profesie și este cit se poate de bine clădit. Soții Pașa, cind îl văd, se ascund în casă. Iată ce confirmă și A. C.: „s-a blocat yala, iar pîriții s-au blocat în casă pină la venirea miliției”.

Ultimul dintre scandaluri a fost înregistrat în 7 iunie curent. Comisia de judecată respinge acțiunea Elefterie V. împotriva pîriților Ioan și Natalia Pașa ca netemeinică și scoate pe pîriți din cauză. Este greu de crezut că scandalurile vor sfîrși aici. La data prezentei noastre în imobil, Vasilica E., greu a fost potolită — de trei ori la rînd — să nu se încalce cu Ioan P. Care este totuși mobilul acestor scandaluri interminabile? Este cert că Maria Pașa, precum și soții Elefterie doresc să scoată familia Pașa din imobil. Este adevărat că Ioan Pașa și-a pierdut titlul locativilor. Dar el beneficiază de prerogativele paragrafului 14, din Legea nr. 5/1973. Este membru al familiei fiului său, Gabriel Pașa, în timpul vieții lui nu a făcut niciodată vreun act, din care să se tragă concluzia că nu ar recunoaște tată-

lui său calitatea de membru al familiei și nici nu și-a exprimat în vreun fel dorința ca acesta să fie evacuat! Maria Pașa, fostă Elefterie, declară însă: „...mă împiedică pe mine și pe fiica mea să ne bucurăm de prerogativele dreptului nostru”. Familia Elefterie ar trebui să rotească din cind în cind un mulțam pentru acest „dar” oferit, ca pe tavă, de familia Pașa. I-a pricopsit cu o vilă pe care oricine o poate învidia.

Dar lucrurile nu se opresc nici aici. Judecătoria sectorului 5 emite sentința de evacuare a familiei Pașa din imobil! Tribunalul municipiului București respinge sentința 793/24 februarie 1982. Admite recursul familiei Pașa și respinge acțiunea de evacuare ca nefondată. Consiliul popular al municipiului București, în consens, comunică soților Pașa: „Din verificările efectuate reiese că aveți suficient spațiu la adresa de mai sus unde aveți domiciliul stabil”. Domiciliul stabil fixat inclusiv în buletinele de identitate. Dar autoritățile administrative și judecătorești sint puse în grea cumpănă cu aceste scandaluri care nu se mai termină. Este din cale afară de greu să stabilești cu exactitate cine anume a provocat scandalul la ora 23 din noapte sau chiar mai tîrziu?! Pentru aceasta ar necesita transferat un lucrător de ordine în acest imobil, lucru imposibil de realizat.

Consiliul popular municipal a sesizat bine aspectul: există spațiu suficient! Din cele 12 încăperi, doar 1 (una) este deținută de familia Pașa. Ioan Pașa are și dreptul moral de-a locui în imobilul de pe strada Dr. Capșa nr. 15; unde locuiește de peste 50 de ani. Tocmai din aceste considerente acțiunea de evacuare, care mai poate interveni dintr-un moment în altul, în urma provocării scandalurilor, ni se pare nelegală și netemeinică. Acest bătrîn de 78 de ani nu poate fi lăsat pe drumuri, el neavînd alte posibilități să-și cumpere altă locuință. Să nu uităm nici un moment că este membru al familiei regretatului său fiu și locațiunea sa în imobil, chiar dacă și-a pierdut titlul, este tolerată.

Ambiția celor două părți, respectiv Elefterie și Pașa ar trebui să conveargă spre creșterea și educarea în pace și bună înțelegere a Isabellei. Bulgării vorbeilor rău famante debusolează și dijmulesc educația unui copil de 8 ani, în plină formare. Blămăriile, injuriile, admonestările, bruftululele, ațîțările oferă un prost și mizerabil spectacol civic. Acești oameni aflați la vîrstă senectuții ar trebui să-și cheltuie ultimii ani ai vieții în liniște și bună înțelegere, iar nu în scandaluri incalificabile. Iar dacă totuși și totuși, nu se va face liniște și ordine în acest tirziu al existenței lor, vom fi nevoiți să solicităm sprijinul organelor procuraturii, să reinstaureze liniștea și ordinea acolo unde bunul simț și buna cuviință, regulile de conduită și conviețuire sociale și-au pierdut din caratele lor umanitare și civilizatorii.

DORIN SĂLĂJAN

Avertismentul

muntelui

De la Vasile Brumar, șeful Oficiului județean de turism Sibiu, poți afla, ca într-o recitare, totul despre craseele și cabanele din Făgăraș, dar mai poți afla, înfiorat, și despre viciumele pe care, anual, le face muntele. Subiectul e, firește, dramatic, dar el merită cu atît mai mult să fie dezbătut cu cit astfel de accidente, chiar dacă mai puține decit altădată (înainte de înființarea Salvamontului, de pildă), continuă să se petreacă, cu o tristă periodicitate, în toate zonele muntoase ale țării. Iar o viață de om, se știe, nu poate fi plătită nicicum.

În majoritatea zdrobitoare a cazurilor, lipsa de prevedere, împinsă pină la inconștiență, reprezintă principala cauză. Neștiutor sau, și mai grav, prea sigur de sine, turistul judecă virful muntelui după condițiile atmosferice de jos, crezînd bunăoară că dacă la Sibiu, în oraș, sint 30 de grade, tot atitea vor fi și, să zicem, la cabana Podragu, situată la 2136 de metri altitudine! Judecata e, de cele mai multe ori, falsă. Chiar dacă la poale e cald, pe munte vremea se schimbă de la o oră la alta, ploaia se stirnește într-o clipă, ceața la fel și nu o dată, ninge în plină vară. În 1982, ne spunea Vasile Brumar, prima zăpadă a căzut, în Făgăraș, la 22 august, zi în care la Sibiu termometrele arătau 27 de grade! Chiar anul acesta, doi tineri bucureșteni, soț și soție, și-a-n propus să străbată, în 25 iulie, dificilul drum de la Valea Simbetel la Podragu. Le-ar fi fost necesare, la o cit de puțină experiență și în condiții meteorologice favorabile, 9 ceasuri. Dar ei n-aveau știința muntelui și, în plus, nici timpul nu i-a ajutat. Vîntul, grindina și ploaia le-au creat mari dificultăți, bărbatul a rămas pe traseu, iar femeia a ajuns într-un tirziu, mai mult moartă decit vie, la cabana. Intervenția de salvare a inginerului R.B., în vîrstă de numai 34 de ani, inițiată cu promptitudine de cabanierul Gerhard Reimar, n-a dat, vai, nici un rezultat. În urma lui R.B. au rămas doi copii și întrebarea e cum își vor explica ei, mai tîrziu, dispariția prematură a tatălui?!

Încă și mai grav: s-au înregistrat accidente și în cadrul unor grupuri organizate, conduse de ghizi. Din cei 12 turiști conduși (în 1982) de ghidul Ion Vranța pe aceeași Vale a Simbetel, 3 n-au mai ajuns niciodată la Podragu. Problema devine, în acest punct, și mai complicată, obligîndu-ne să fim rezervați în ceea ce privește pregătirea unora dintre cei însărcinați cu orientarea turiștilor. E drept, cei mai mulți dintre ghizi știu traseele, dar ajunge să le știu din cărți?! Au ei, cu adevărat, experiența practică absolut obligatorie unei astfel de indeletniciri? Normal ar fi ca oamenii de munte, de preferință foști sportivi, alpinisti schiori etc., să fie atrași către profesia de ghid (ca și spre aceea de cabanier), dar acest lucru se petrece foarte rar. Mai dese sint însă intimplările cu turiști ce asaltează munții cu sacoșele pline de sticle, incingîndu-le chefuri de pomină sub ochii binevoitori ai ghizilor?! Cum, de citeva ani, desfacerea băuturilor alcoolice e interzisă la altitudine, oamenii vin „pregătiți”? Un exemplu recent, provenit din aceeași sursă: a fost nevoie de intervenția organelor de miliție, care au dat amenzi de 5000 de lei, sure a potoli scandalul declanșat, la cabana Bileu Cascadă, de un grup al O.J.T. Hunedoara, condus de ghidul Florian Șaptelei?!

S-ar impune, după opinia interlocutorului nostru, o serie de măsuri. Intîi și intîi, un control mai riguros al celor ce, individual sau în grup, se aventurează la mare altitudine, ciți sint?, cind pleacă?, ce traseu au ales? etc. etc. Apoi, ghizii însoțitori (a căror desemnare ar trebui mai atent chibzuită) s-ar cuveni să fie însoții de o „călăuză” din zonă, care să știe drumurile (și refugiiile) ca pe propriile buzunare. Am îndrăzni chiar mai mult: nimănui să nu-i fie permis accesul pe munte, spre culmi, pină nu i se va fi verificat, la una din cabanele de plecare, starea echipamentului. A urca pe munte în pantofi cu toc sau într-o bluziță, chiar și vara, dicea Vasile Brumar, aduce din multe puncte de vedere cu o tentativă de sinucidere. Sau, în orice caz, implică un risc foarte mare.

Sigur, muntele e un loc minunat pentru destindere și pentru sport. Dar el are, dintotdeauna, legi aspre, a căror încălcare se plătește foarte scump. Fără a fi epuizat toate problemele (vom reveni), sperăm ca rîndurile de față să se constituie într-un serios avertisment.

OVIDIU IOANIȚOIA

Cum a fost la Lahti

La mai bine de o săptămână de la meciul de fotbal Kuusysi Lahti — Dinamo București (0—1), din prima mână a Cupei Campionilor Europeni, cind comentariile de specialitate v-au informat despre rezultat, desfășurarea meciului, raportul de cornere și de șuturi pe poartă și chiar pe lângă ea, dorim să vă împărtășim mai degrabă câteva impresii de spectator decît de comentator sportiv.

Lahti este un oraș tinăr — construcția lui a început în urmă cu 60 de ani — cu 95 mii de locuitori, care lucrează, în marea lor majoritate în cele 60 de fabrici de mobilă. I se mai spune din cauza asta și „orașul timpurilor”. Lahti este modern, aerat, cu spații largi între case și de o curățenie exemplară. Doar frunzele care cad din copaci între două ronduri ale echipelor de curățenie sînt singurele resturi care pot fi văzute pe străzi și în parcuri. Sînt și blocuri de locuințe și cartiere de vile. Nimic strident în acest oraș liniștit în care proporția între tradiție și modern este probabil principala preocupare a edililor. În timpul liber se pare că toată lumea face sport sau cel puțin se preocupă îndeaproape de el.

Lahti este centrul sportiv de iarnă al Finlandei. Aici au loc din cînd în cînd campionate mondiale de schi și, mai tot timpul, concursuri de schi fond, alpin și sărituri de la trambulină. Spunem mai tot timpul pentru că și acum, cînd încă n-a căzut nici un fulg de nea, au loc concursuri de sărituri la una din cele trei trambuline, dotată cu pistă de material plastic. În chiar ziua meciului, pe această trambulină se sărise peste 70 metri. Vara, finlandezii fac atletism. Specialitatea lor este semifondul și aruncarea suliței, dar și în alte probe au un cuvînt de spus. Orelle de sport se țin pe stadion sau pe piste de schi. Fac sport cu seriozitate și ambiție și copiii care n-au sanse de a atinge marea performanță. Doar de dragul mișcării și pentru frumusețea luptei sportive.

În fotbal, finlandezii au intrat mai tîrziu și nu foarte decisi. Cînd spunem asta, ne gîndim că pînă acum fotbalul finlandez n-a reușit vreo ispravă demnă de reținut. Noii veniți în fotbal s-au hoțărît, cum este și firesc, să învețe de la cei mai buni, fără să mai treacă prin căutările și ezitățile inerente perioadei de început. În consecință, Kuusysi Lahti joacă un fotbal englezesc, la minge, direct, simplu, cu pase lungi, pe suprafețe mari, bazat pe acțiuni rapide. Jucătorii au o excelentă pregătire fizică și se angajează total în joc.

Înainte de a trece la unele amănunte, să facem o scurtă prezentare a clubului și a echipei. Clubul a fost fondat în 1934 și este, ca vechime, cel de-al doilea club din Lahti. Remarcăm, vă rog, că orașul nici nu începuse bine să prindă contur și cluburile se și înființaseră. Este un club de amatori finanțat de patru companii din localitate. Kuusysi, întemeiat în 1969 prin fuziunea a două echipe, s-a zbatut într-un anonim local pînă în 1981, cînd a promovat în divizia A. În anul următor cîștiga campionatul! Aceste succese se datorează în mare parte

condițiilor create. Centrul sportiv din Lahti (Urheilukeskus) este o bijuterie din toate punctele de vedere. Stadionul Kisapuisto, deși poate adăposti doar 10 mii de spectatori, este dotat cu cele mai moderne instalații. La meciurile de fotbal din campionat plătește biletul de intrare doar 1000—2000 de spectatori, din care o sută urmăresc meciul de la bufetul instalat deasupra tribunei principale. De curînd, pe lângă sala de hochei, mai veche, s-a construit o modernă sală acoperită, cu 7000 locuri, care are un teren de fotbal regulamentar, cu gazon artificial, care permite echipei să se antreneze și să joace pe toată durata lunii ierni finlandeze. Succesul rapid al echipei se explică și prin existența acestui gazon. Anul acesta, Kuusysi a terminat prima fază a campionatului, cea pe etape, pe locul 4, la 4 puncte de echipa din Turku. Este finalistă a cupei și va disputa finala la începutul lunii viitoare. Media de vîrstă a formației este de 23 ani, însă ea este ridicată de fundasul Timo Kautonen, care este născut în 1945. În echipă joacă 7 internaționali: portarul Korhonen, fundașii Pekonen, Remes și Kautonen, mijlocașii Annunen și Talvio și înaintașul Kousa.

La conferința de presă din preziua meciului, finlandezii au manifestat un entuziasm reținut. Antrenorul principal Voutilainen a pronosticat victoria echipei sale cu 2—0, neuitînd să adauge că indiferent de rezultatul primului meci, Kuusysi va juca la victorie și la București. În tabăra dinamovistă nu domnea îngrijorarea, ci seriozitatea. Meciul nu era atît de ușor pe cît părea după calculul hirtiei. După părerea noastră, în campionatul nostru de divizia A, Kuusysi s-ar clasa în primele 6—7 locuri. Meciul nu se anunța a fi ușor pentru ai noștri, mai ales că finlandezii erau decisi ca prin joc și rezultat să facă totul pentru ca fotbalul să se bucure de mai multă atenție din partea spectatorilor (am înțeles că, dacă la fiecare meci de campionat al echipei ar fi 4000 de spectatori, problemele financiare ale echipei ar fi pe deplin rezolvate și n-ar mai fi necesare subvenții). Finlandezii consideră că în fotbal ne asemănăm cu suedeii, numai că noi, șintem ceva mai buni.

Vasile Anghel, vicepreședintele clubului Dinamo, și antrenorul secund Cornel Dinu, care au răspuns ziarștilor finlandezi la conferința de presă, au declarat că meciul este deschis oricărui rezultat, că au o bună impresie despre Kuusysi, echipă tină și ambițioasă, și că Dinamo București va face un joc deschis, frumos, care va fi o bună propagandă pentru fotbal.

Meciul de a doua zi a început la ora 19, în fața a 1811 spectatori și el s-a desfășurat după previziunile specialiștilor dinamoviști. Antrenorii Dumitru Nicolae-Nicușor și Cornel Dinu au trimis în teren formația: Moraru — Rednic, Ion Marin, Andone, Stănescu — Mulescu, Movilă, Custov — Augustin, Nemțeanu, Iamandi.

A fost un meci frumos, de luptă, fără

Dinamo ei paljasta korttejaan

Englängrörelse ja varo-
vasta alustettiin meci-
Dinamo București joko-
mies paljas amon Lahti-
den viera: "Vamma-
vähän, mutta ei pelin
tasa" — jalkapalloilija
Anghel vastasi kysymyk-
siksi: "Kokonaan kunnian-
käsittävällä tavalla pelattiin
mestaruusottelu".
Kun Lahti ja Dinamo pelas-
ivat, "Kokonaan kunnian-
käsittävällä tavalla pelattiin
mestaruusottelu".
Kun Lahti ja Dinamo pelas-
ivat, "Kokonaan kunnian-
käsittävällä tavalla pelattiin
mestaruusottelu".

Maalivahti
Kousa

"Olen tyytyväinen
pelikokemukseen".

Englängrörelse ja varo-
vasta alustettiin meci-
Dinamo București joko-
mies paljas amon Lahti-
den viera: "Vamma-
vähän, mutta ei pelin
tasa" — jalkapalloilija
Anghel vastasi kysymyk-
siksi: "Kokonaan kunnian-
käsittävällä tavalla pelattiin
mestaruusottelu".
Kun Lahti ja Dinamo pelas-
ivat, "Kokonaan kunnian-
käsittävällä tavalla pelattiin
mestaruusottelu".

Opiskelijoiden
seura

"Olen tyytyväinen
pelikokemukseen".

Unul dintre cei mai buni jucători dinamoviști în meciul cu Kuusysi a fost portarul Moraru. Presa finlandeză s-a întrecut în a-i aduce elogi

perioade de acalmie, finlandezii neimpăcîndu-se pînă în ultimul minut de joc cu infringementa. N-a fost pentru dinamoviști o plimbare de sănătate, cum erau poate unii dintre noi tentați să creadă. Să vă reamintim sutul la vinclu din minutul 10 al lui Kaivonurmi, acțiunea lui Kallio, scăpat singur spre poartă, lovitura de cap plasată și din apropiere a lui Törnvall din minutul 83 și sutul plasat și puternic din ultimele minute ale meciului. Dealtfel, gazdele l-au considerat pe Moraru cel mai bun jucător dinamovist, oferindu-i după meci o frumoasă statueta, reprezentînd un jucător de cîmp?! Asta e soarta portarilor.

Finlandezii au stat mai tot timpul în atac, la minge, bărbătește. Meciul a fost cursiv și frumos și pentru că finlandezilor le sînt străine trucurile la care apelează uneori chiar marile echipe: nu sînt cabotini, nu obstrucționează la neșfîrșit, se ridică de pe jos cînd cad și nu cer lovituri de pedeapsă imaginare. Poate și din cauza asta Kuusysi a lăsat impresia că practică un fotbal naiv-romantic. Uneori, e drept, deposedările prin alunecare, frontale, cu crampoanele înainte ni s-au părut periculoase pentru adversari.

Și acum, cu gîndul la meciurile care vor urma, cite ceva despre Dinamo. Deși s-a întors acasă doar cu 1—0, scorul putea fi mai mare. Nemțeanu, neînșiriat, a ratat două ocazii clare, Andone a tras în bară și două șuturi năprasnice ale lui Augustin l-au întîlnit pe traiectoria lor pe portarul Korhonen. Dar victoria la scor mic nu supără pe nimeni și Dinamo

a obținut o serioasă opțiune pentru calificarea în turul doi al competiției.

Dinamo a lăsat impresia unei echipe mature, solid așezată pe teren, care a reușit să joace conform schemei tactice stabilite, nu s-a lăsat angrenată în jocul total al finlandezilor, rupînd ritmul rapid și atacul insistent al adversarilor cu pricepere. Ce ni se pare mai important a fost că Dinamo a jucat într-un ritm constant toată durata meciului, dovedind o pregătire fizică excelentă. Spre sfîrșitul meciului, finlandezii au fost aceia care aveau semne de oboseală. Dacă le-am reproșat ceva, deși nu acesta e termenul cel mai potrivit, ar fi trecerea din apărare în atac, care nu s-a făcut întotdeauna rapid și simplu, prin 3—4 pase lungi și în adîncime. Deși nu era nevoie, în anumite perioade Dinamo a „croșetat” la mijlocul terenului. Fără greșeală au jucat Moraru și Andone, acesta din urmă o repriză și jumătate cu arcada spartă. În minutul 38, Movilă a părăsit terenul în urma unui fault. În avion, în drum spre țară, doctorul Dumitru Tomescu i-a pus glezna în ghips și probabil talentatul jucător dinamovist va sta un timp pe banca rezervelor. S-au mai remarcat Rednic și Augustin. Să nu-l uităm pe Dragnea, autorul golului. Stănescu, în revenire de formă.

În încheiere să spunem că Dinamo a făcut în Finlanda o frumoasă propagandă fotbalului românesc și să-i dorim viață cît mai lungă în Cupa Campionilor Europeni.

OPREA GEORGESCU ■

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Te așteptăm, Ilie Balaci!

E sigur că lumea fotbalului, care are atîtea și atîtea urechi, a și auzit: Ilie Balaci a reapărut, simbat, pe gazon, în echipa de tîneret a Universității Craiova! O veste, firește, îmbucurătoare, chiar dacă, în meciul amintit, cel mai bun jucător al anului 1982 n-a prea fost în apele sale („încă n-am putere în picior”), ratînd și o lovitură de la 11 metri. Dar ce contează un penalty irosit, și încă în partida cadefilor, pe lângă speranța că Ilie Balaci își va recăpăta, cit de curînd, locul în formația sa de club și în reprezentativa țării?

Am discutat, luni, cu Balaci, și l-am găsit optimist, decis să facă totul în slujba unei recuperări cît mai rapide. A parcurs, ne-a zis, o perioadă critică, datorată în primul rînd accidentării. A fost lovit serios, deși fără intenție, în meciul de campionat cu F. C. Olt, în 24 aprilie. Cînd se părea că toate merg bine (reîntrase în partidele din Cupă), în 16 iulie, în cursul întîlnirii dintre echipa națională și Paris Saint Germain, genunchiul sting i-a cedat din nou! A urmat ghipsul și, din cauza acestuia, o vacanță mai degrabă tristă. Vanitos, grăbit, n-a dat ascultare medicilor, nici lui Vasile Frînculescu, nici lui Nicolae Andreescu, care descoperiseră semnele unei artroze, și s-a aventurat într-un test pretențios: confruntarea cu R.D.G. din 24 august. N-a jucat, e adevărat, decît cîteva minute, dar imprudența l-a costat. Azi, după ce mușchiul se va fi subțiat cu 4 centimetri, are mult de tras, dar e conștient că depinde numai de el. După atîta bicicletă ergonomică, l-am auzit glumind, aș fi putut alerga Turul României!

Dar perioada n-a fost critică, doar din cauza indisponibilității. Cîteva din doleanțele sale (unele, după cum recunoaște acum, exagerate) au fost interpretate drept „pretenții”. Între el și club s-a produs o ruptură, agravată de faptul că, în vară, Universitatea a decis (ceva, ceva a fost, dar s-a și bătut mult toba) să-l transfere la Sportul studențesc, în schimbul lui Hagi?! Fără măcar să-l fi întrebât?! Asta l-a mîhnit și, intrînd în func-

țiune temperamentul său vulcanic, l-a crispat. L-a deranjat mai ales atmosfera creată în jurul său de cîteva „binevoitori”. S-a mers pînă acolo încît unul dintre aceștia, ne-a relatat, s-a întîlnit cu soția sa și, de față cu mai multe persoane, i-a fîpat: am dezlegarea lui Ilie în buzunar, de mine depinde, spune-i să-și bage mințile-n cap?! Dar ce-a fost a fost, deși problema nu e decît aparent simplă. Are voie chiar origine să tragă de urechi, cu și, mai ales, fără motiv, un jucător de talia lui Balaci, ajuns în vîrfurile ierarhiei (cel mai bun fotbalist al anilor 1981 și 1982) prin talent și sudoare? Dar asta e, veți fi de acord cu noi, o altă poveste. Cert e că, pînă la urmă, conflictul (cit a fost) s-a stins, însuși Balaci acceptînd c-a greșit. Mai multă maturitate, mai multă judecată nu i-ar fi stricat.

Dar totul e bine, a mai zis cineva, cînd se termină cu bine. Luerurile, la Craiova, au reintrat pe făgaș normal, atît organele locale cît și C.N.E.F.S. dînd o mîna de ajutor în acest sens. Balaci e de-acum din nou pe gazon, dar drumul pînă la completa refacere a genunchiului bolnav mai durează. Va fi, o știe și el în cauză, un drum încă anevoios, dar el e hotărît să-l parcurgă într-un ritm accelerat. Și-a reluat antrenamentele cu echipa mare, iar antrenorul principal al Universității, Constantin Oțet, a exprimat cel mai bine actuala stare de spirit: „toți șintem, ca unul, alături de Ilie!”

E frumoasă și e normală această atitudine, care servește intereselor clubului Universitatea Craiova și, în general, fotbalului românesc. Am pledat totdeauna, din această pagină, ca fotbalistii să joace. Cu atît mai mult pledăm acum, dincolo de refînerea unora, pentru Ilie Balaci, pe care, alături de întreaga tribună, îl așteptăm cît mai grabnie pe teren. Pentru că el are încă să ne dăruiască multe bucurii.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Turneul

„Mephisto” — 1983

Turneul internațional de mari maestri, organizat în sala Congreselor din Hanovra, a debutat cu o surpriză neașteptată: campionul mondial Anatoli E. Karpov (ELO: 2710), cu piesele albe, a suferit o înfrângere în fața maestrului din Bamberg, juristul Wolfram Hartmann (ELO: 2290). S-a jucat Apărarea siciliană, varianta Keres. Karpov a obținut avantaj de spațiu din deschidere, apoi situația s-a complicat. Hartmann a intrat în criză de timp. Rutinatul șahist sovietic, încercând să rezolve tactic dificultățile poziției, a consumat prea mult timp de gândire. Hartmann a exploatat avantajul pionului liber, care, la mutarea 41 s-a transformat în damă, obligându-l pe campionul mondial să cedeze. Iată desfășurarea partidei:

I.G.M. KARPOV — M. HARTMANN

1. e4 c5 2. Cf3 d6 3. d4 cxd4 4. Cxd4 Cf6 5. Ce3 e6 6. g4 a6 7. g5 Cf7 8. Ng2 Ce 9. a4 Ne7 10. h4 g6 12. Cf3 Cde5 13. Cg5 f6 14. Ch3 Nf8 15. f4 Cf7 16. Ne3 Da5 17. Dd2 Cxh6 18. Cf2 Nd7 19. Nf3 000 20. 000 Ne8 21. h5 d5 22. exd5 Cf5 23. De1 Cb4 24. dxe6 Txd1 25. Nxd1 Ne6 26. Tg1 gxh5 27. Rb1 Cxe3 28. De3 Ne5 29. De1 Db6 30. Tf1 f5 31. Cd3 Cxd3 32. Cxd3 Ng2 33. a5 Dd6 34. Tf2 Nxf2 35. Dxf2 Ne6 36. Nb3 h4 37. Da7 h3 38. e7 h2 39. Ne6 Dxe6 40. Da8 Rd7 41. Dxb8 hld 0—1. După partida Hartmann, eroul tuturor interviurilor zilei, nevenindu-i încă să creadă că a câștigat, a murmurat: „Este comic, tocmai eu să câștig cînd pe hirtie sint al 16-lea din 16 la ELO!”

Din primele patru partide, Karpov a acumulat doar 50%, pentru că a apoi după opt runde s-a reușească să-l egaleze pe marele maestru gruzin Gheorgadze (ELO: 2495), realizând 6 puncte.

Turneul este cotat în categoria a IX-a, pentru norma de mare maestru fiind necesare 10,5 puncte (din 15 posibile), iar pentru norma de maestru internațional 7,5 puncte. La turneu au luat parte 9 mari maestri, 3 maestri internaționali și 4 maestri naționali. Atracția turneului a

fost prezența a doi jucători chinezi foarte combativi: Qi Jingxuan (ELO: 2430 și Chen De (ELO: 2320).

În ziua liberă a turneului, pe stadionul Eilerie din localitate, cei 15 jucători (Karpov lipsea) au alcătuit o echipă de fotbal, care a provocat la un schimb de pase selecționata ziaristilor sahiști din redacția ziarului „Haz”. La fel ca și pe tabla de șah (D=dama, piesă forte) elementul feminin a fost majoritar și pe stadion în rîndul spectatorilor. Cel mai periculos jucător al echipei marilor maestri a fost jucătorul chinez Qi Jingxuan, care cîntărește doar jumătate (80 kg) din statura celui mai activ jucător din echipa ziaristilor. Cel mai arlaudat a fost marele maestru argentinian Quinteros (ELO: 2500), care, purtînd tricoul primit de la fotbalistul Ardiles, cunoscut unei lumi întregi, a marcat două goluri. Victima reacțiilor active pe contraatac ale ziaristilor a fost marele maestru american Kavalek (ELO: 2560), puternic accidentat și scos din joc pe targă. Meciu s-a încheiat cu scorul de 8—1 pentru jucătorii de șah, care s-au dovedit cu mult superiori comentatorilor de presă.

În turneul de șah importantă pentru conformația finală a clasamentului a fost întîlnirea din runda a 14-a dintre marii maestri Karpov și Gheorgadze. După ce în runda a 13-a Karpov a câștigat cu ușurință în Apărarea siciliană, cu negrele, în fața lui Qi Jingxuan, parcă epuizat după meciul de fotbal, și după victoria lui Gheorgadze în partida cu Bastian, Gheorgadze păstra un avantaj de o jumătate de punct față de campionul mondial. Cu multă nerăbdare a fost așteptată întîlnirea dintre cei doi primi clasai, mai ales că în memoria sahiștilor a rămas proaspătă victoria lui Karpov în Apărarea siciliană de la cea de-a VIII-a Spartachiadă a U.R.S.S.-ului. Tot cu piesele albe și de această dată, Karpov a jucat singur realizînd în jocul de mijloc un avantaj pozițional decisiv.

Gambitul damei

I.G.M. KARPOV — I.G.M. GHEORGADZE

1. d4 Cf6 2. c4 e6 3. Ce3 d5 4. Cf3 Ne7 5. Ng5 00 6. e3 h6 7. Nxf6 Nxf6 8. Dd2 Ce6 9. Tel a3 10. Ne2 dxc4 11. Nxc4 e5 12. d5 Ce7 13. Ce4 Cf5 14. Ne2 Cd6 15. Cxf6 Dxf6 16. 00 e4 17. Cd4 Te8 18. Txc 7 Dg5 19. Tfel Nh3 20. Nf1 Ng4 21. Db4 Tad8 22. Db6 h5 23. a4 h4 24. T7c5 Df6 25. b4 Te5 26. h3 Nc8 27. b5 axb5 28. Cxb5 Rh7 29. Cd4 Tde8 30. Tlc2 Tg5 31. Ce6 Nxe6 32. dxe6 Txe6 33. Tgx5 Dgx5 34. Db4 e6 35. Ne2 De7 36. Ng4 Cf6 37. Db5 Cd6 38. Db6 Cf5 39. Db5 Cd6 40. Dd5 Te5 41. Dd4 Ce8 42. Db2 f5 43. Ne2 Cg7 44. Te8 Dd7 45. Dxe5 Dxc8 46. De7 De1 47. Nf1 Dal 48. Dh4 Rg8 49. Dd8 Rh7 50. Dd7 Db1 51. g3 b6 52. Rg2 Db4 53. Nb5 Dc5 54. Nc6

Bravo, Margareta!

Faptul că Margareta Mureșan e colega noastră de redacție, avînd și o activitate permanentă, ne-a reținut să relatăm mai pe larg despre izbînzile ei sahiște. Acum însă spargem tăcerea, notînd că la prestigiosul turneu internațional de la Playa de Aro (Spania), Margareta Mureșan s-a comportat excelent, ocupînd locul 2, după fosta campioană mondială Nona Gaprindasvili, deținătoarea Oscarului sahișt 1982. Într-o companie dintre cele mai selecte (Pia Cramling, al doilea E.L.O. feminin, Nieves Garcia etc.), a obținut 7 puncte (din 9 posibile) la primul concurs de anvergură disputat după „interzonal”, confirmîndu-și norma de mare maestru internațional.

Rh8 55. Dd8 Rh7 56. Nd5 1—0 (3ho3: 1h32).

Turneul a fost câștigat de către campionul mondial Karpov, care în ultima rundă a remizat cu Bouaziz (ELO: 2390). Clasamentul turneului este următorul: 1. Karpov 11p., 2. Gheorgadze 10,5 p., 3. Balasov 10 p., 4. Torre 9 p., 5. dr. Ostermeyer 8,5p., 6. Kavalek 8p., 7. dr. Pflieger 7,5p., 8—9. Bastian, Sosonko 7p., 10—11. Lobron, Quinteros 6,5 p., 12—13. Che De, Qi Jingxuan 6p., 14—16 Bouaziz, Hartmann, Glienke 5,5p.

Turneul de la Hanovra a fost organizat de către cei care au produs mașina de jucat șah „MEPHISTO”, computerul ajuns deja la cel de al treilea prototip. Partidele turneului au fost prezentate numeroșilor spectatori prin sistemul de televiziune interioară pe computere de șah „Mephisto II” și au fost comentate în amănunt de marele maestru cehoslovac Vlastimir Hort. Computerul de șah „Mephisto III” va lua parte la campionatul mondial de șah pentru computere, care va avea loc în luna octombrie, la Budapesta. Aparatul a fost prezentat în standul materialelor sahiște de la Olimpiada de șah de la Lucerna (1982) și se remarcă prin faptul că este capabil să calculeze pînă la 8 mutări în cazul problemelor de șah cu tematica mat. Altfel mașina tinde să rivalizeze cu omul și calculează cu rapiditate pînă la 16 mutări în timpul unei partide. Computerul are o memorie selectivă fișată pentru deschiderile de șah cu peste 350 de variante. „Mephisto” are șanse în lupta pentru cîștigarea titlului suprem de șah, dar nu are nici o șansă, cel puțin decumdata, în fața unui jucător de mare performanță...

MARGARETA MUREȘAN

La peluză

Pudibonderie

Punem pe seama avantajului terenului tot ceea ce nu înțelegem, în sensul că pricepem înimaginabil de puțin din ce se alcătuiește o victorie în fotbal. Ce este de fapt avantajul terenului propriu? În ce constă el? Ce-l susține? Din ce fel de elemente se intruzează el? Dacă cel mai adesea avantajul terenului este hotărîtor, valoarea, ea ce rol joacă? Nici în fotbal valoarea nu este precumpănitoare? Anul trecut, Hajduk Split învinge acasă pe Bordeaux cu 4 la 1 și este bătută măr la Bordeaux cu 4 la 0. Adică ce s-a întîmplat? Care echipă este mai bună? Sau sint amîndouă de valori apropiate? Dar ce fel de apropiere de valoare poate fi vorba la 4 la 1? — pentru ea apoi să fii învins cu 4 la 0. Mai înțelege cineva ceva? Sigur, prezentîndu-se astfel, lucrurile au hazul lor. Șarmul lor. Cu o condiție: să nu te întrebă ce se întîmplă cu

adevărat fiindcă te ia cu frig. Cu alte cuvinte, avantajul terenului te ajută să bați la scor și dezavantajul terenului te face să măninci bătaie la scor. Nu se poate! Chiar așa? Italia bate Brazilia, bate Argentina, bate totul în Spania și la Nicosia face meci nul. Să se fi speriat timidul de Gentile într-atît de incurajările celor cîțiva spectatori ciprioți încît să uite de la mină pînă la gură?

În sfîrșit, cu sau fără justificare explicită, lucrurile stau așa și nu altfel, iar excepțiile nu numai că nu infirmă regula, ci o complică și mai abitir. Echipele mari, paradoxal — tocmai ele care s-ar putea bizui pe valoare — își organizează avantajul terenului pînă la încălcarea legii morale, în orice caz a fair-play-ului. Vreau să spun că ce s-a întîmplat la meciul Sportul Studentesc cu Sturm Graz nu este firesc. După opinia mea, Sturm Graz nu a fost atît de evident superioră încît să învingă în deplasare. Studentii bucureșteni n-au jucat împotriva unei echipe mai tehnice sau mai judicioasă organizate. Miercurea trecută, ei s-au aflat în situația săritorului de trapez care acceptă saltul mortal fără plasă. Plasa îl ajută pe artist să reia mereu încercarea magnifică pînă ce reușește. Căderea nu-i

imperfecțiune. Nici lipsa sistemului de amortizare nu înseamnă nimic. Dacă săritura reușește această lipsă nici nu se face observată. Dacă saltul este ratat, a doua oară nu va mai fi repetat niciodată. Studenții au ratat săritura. Plasa pe care o formează iradiția voinței și dorinței zecilor de mii de spectatori a lipsit miercuri. După golul egalizator, întîmplător, bucureștenii n-au mai avut forța de a renaște. Cineva, nu știu cine, dintr-o bună întîmpe, asta e culmea! — a mutat meciul din Regie pe Ghencea. Și la meci n-au venit nici trei mii de oameni. Terenul din Regie nu este destul de aspectuos. Acest moft de falsă pudoare ce poate să însemne?

Că ne scumpim la țărițe și ne leftinim la mălai. Ce-am câștigat? Nimic. Ce-am pierdut? — Nu se știe dacă într-un alt an de-acum înainte studenții din Regie vor mai porni atît de hotărîți să întoarcă pe dos continentul într-o carieră europeană și nici ce s-ar fi întîmplat dacă ei ar fi trecut cu bine de primul tur. Cu lipsa lor de complexe și prejudecăți! Există o artă de a învinge, dar ea începe cu meseria de a nu pierde nimic din ce nu e de pierdut.

NICOLAE CRISTACHE

Rugby

Noua formulă de campionat

De la începerea noului campionat republican de rugby, spectatorii atașați bărbătescului sport au avut ocazia să aprecieze favorabil noua formulă de campionat, alcătuită din două grupe de cîte zece echipe, pe principiul apropierei valorice. Bineînțeles că departajarea valorică se va defini și în cadrul seriilor respective prin întîlniri nelipșite adesea de surprize și „scoruri rugbystice”, dar vom asista mai întotdeauna la întreceri echilibrate și deci cu atît mai pasionante.

După cele cinci etape divizionare de es-șurate pînă în prezent, echipele bucureștene Steaua și Dinamo s-au situat autoritar în fruntea clasamentului seriei prime, fiind neînvînșe pînă în prezent. Steaua învinge pe C.S.M. Sibiu (38—3) și Dinamo pe Știința Cemin Baia Mare

(24—3), clarificînd astfel situația plutonului fruntas, precum și veleitățile provinciei, dar trebuie să ținem cont și de asaltul Farului Constanța asupra Stelei, ce se va produce în duminica următoare. În ultima etapă, Farul dispune de R. C. Grivița Roșie cu 24—6 (18—3) indicînd o formă ascendentă, după ce a cedat cu un scor surprinzător la C.S.M. Sibiu (8—17) în etapa anterioară. În schimb, redutabila echipă a R.C. Griviței Roșii, care, în recentul turneu din Parcul Copilului învînșese echipa franceză R.C. Toulon (16—3) și pe cea sovietică Aviator — Kiev (22—4), nu se regăsește în actualul campionat, fiind la a doua înfringere din partea fruntașelor, cedînd și la Dinamo cu 9—16. În seria secundă, echipa bucureșteană Vulcan — București, antrenată competent de vechii internaționali Leonte și Dragomirescu, confirmă speranțele sale, ocupînd primul loc.

Campionatul se așază, astfel, pe făgașul valoric firesc, sub semnul ponderatei tehnice și al echilibrului spectacular. Mai avem, totuși, de sesizat în rîndurile noastre o problemă pe care o considerăm rezolvată și depășită pînă în momentul de față, aceea a transferărilor pe care Federația de Rugby era chemată să le rezolve la timp și util în toate cazu-

rile, lucru pe care încă nu l-a făcut! Notăm cazul jucătorului Dumitru, jucător de bază al echipei naționale, apărut în formația Griviței Roșii, la jocul amical cu francezii de la R.C. Toulon, dar care nu joacă în formația echipei Dinamo, unde îi era anunțat transferul. În discuție cu marele nostru jucător, aflăm că și-a făcut mutația în Capitală cu familia și transferul profesional, dar că fostul lui club, Farul Constanța, i-ar refuza dezlegarea. Este necesară intervenția promptă și judicioasă a Federației, pentru permanentizarea jucătorului în cauză la noul său club, Dinamo, ținîndu-se cont atît de interesele personale, cît și de cele majore ale pregătirii sale competiționale, în vederea apropiatelor confruntări ce ne așteaptă cu Tara Galilor, Franța și U.R.S.S. O nedumerire în plus avem și în legătură cu jucătorii Capmare (cu transfer cerut legal de la Rapid București la Rapid Buzău) și Scarlat (de la Grivița Roșie la Vulcan) cărora, tot în mod irațional, nu li se acordă drept de joc. Oare avem atîți jucători buni, încît ne putem permite luxul excluderilor formale?

TUDOR GEORGE

Cronica șoselei

Cu Fulger nu i-a mers

O secundă de neatenție și mașina condusă de tînărul inginer își lasă amprenta pe bara de protecție a autoturismului din față.

Bineînțeles că nu sari în sus de bucurie atunci cînd cineva îți lovește mașina, dar rezolvarea unor asemenea conflicte se fac, în covîrșitoarea majoritate a cazurilor, politicos, civilizat.

Inginerul și-a cerut scuze, iar cel cu bara de protecție îndoită și semnalizatoarele sparte, cu fruntea încruntată, a dat din umeri rostînd, totuși cu destulă înțelegere: „Ce să-i faci, se întîmplă. Să mergem să facem forme”. Cele două mașini se pun în mișcare și nu peste mult timp cei doi șoferi își așteaptă rîndul în fața ghișeului cu pricina.

„Tovarășe, nu vrei să faci reparația asta în cîteva ore, în loc de 4—5 zile?” „Bineînțeles că vreau” îi răspunde inginerul tînărului care cu atîta bunăvoință își oferă serviciile. „Simpatic băiat, uite tipul de om care îți inspiră încredere imediat cum îl vezi. De ce să-i resping oferta?” „Am relații la multe ateliere auto, unde lucrează colegi și prieteni de-ai mei. Dar o să mergem la „CICLOP”. De acord?” „Bineînțeles”.

Mașina a intrat pe „flux” imediat cum a fost adusă la service. Doi băieți s-au apucat imediat de treabă. „Miine dimineață veniți s-o luați”. Ingerul oleacă mulțumit spre casă împreună cu tînărul pe care îl invită la un pahar în apartamentul lui de bur!

„Mașina dumneavoastră a ieșit splendidă. Să te uiti cu lîmba și să nu reușești să vezi unde a fost lovită O să v-o arate vărul dv.” „Care văr?” „Pai cel cu care ați vorbit ieri. A zis că dumneavoastră sinteți ocupat cu pregătirile pentru plecarea în străinătate și că l-ați trimis pe el să v-o aducă acasă”. Ingerul se face alb al față. Abia reușește să vorbească. „Dv. dați așa mașinile oricui?” „V-am văzut ieri aci împreună, îi spuneți pe nume, „Paulică”, apoi atî plecat vorbind cu el, de parcă îl cunoșteți de ani de zile. De unde să știu noi că...”. „Măcar dv. îl cunoșteți cine e?” „A mai fost pe aci, de cîteva ori, dar mai mult despre el decît că e Paulică nu știu”.

Mașina e dată în urmărire și nu peste mult timp e semnalată o coliziune între Dacia cu numărul respectiv și o altă mașină.

„Dom-le, m-a izbit atît de puternic încît m-a proiectat la vreo 10 metri, exact în autobuzul care așteapta la „roșu”. Uitați-vă și dv., partea din spate a mașinii e făcută praf. Noroc că am scăpat doar cu zgîrieturile astea. Șoferul, un tînăr simpatic, dealtfel, a venit la mine fugînd. „Vai, tovarășe, vă rog să mă iertați. Am pe mama în soital, pe moarte, mă gîndeam la ea”. „Imi erau pe lîmbă niște cuvîne de reproș, dar imi zice: să mă războiesc cu băiatul ăsta? Are și el, săracu, necazuri. Te-am iertat, dar eu sint ăla care rămîn cu umbatul pe drumuri, piese, atelier, bacșișuri”. „Vai, tovarășe, vă duc eu la atelier și veghez lîngă mașina pînă ce va ieși ca nouă. Am relații la toate atelierele. Acum fug la miliție și vă aștept acolo”. Prostu’ de mine l-am crezut. M-a făcut să aștept și 3 ore la „tamponări”. De atunci cum nu l-ați văzut dv., nu l-am văzut nici eu”.

Dornic să se debaraseze de mașina subtilizată atît de „fin” proprietarului, dar acum avariata destul de zdravăn, Paulică nu trebuie să caute prea mult timp o nouă victimă. O întîlnește reparîndu-și mașina. Necăjit că nu dă de firul defecțiunii, proprietarului ei, un tînăr tehnician la o uzină bucureșteană, tocmai face o pauză pentru a-si aprinde o țigară. „Nu vrei să vă dau o mină de ajutor?” Escrocii adevărați sint bine îmbrăcați și vorbesc frumos, sint amabili, inspiră încredere. Exact aceste calități le avea Paulică. „Parcă m-a fermecat. Avea o față atît de senină, frumuseț, înalt. Cum să nu, zic eu, chiar vă mulțumesc”.

„S-a uitat la motor, a mesterit ceva pe acolo”. „Imediat o pornesc, zice. Dv. să mă împingeți. Eu mă urc la volan”. Motorul pornește. Uite, dom-le, și eu m-am chinuit atît de rău. Pricuț și simpatic băiatul ăsta. Dar ce face? A demarat puternic și dus a fost. N-am fost păcălit în așa hal de cînd mă știu”.

După cîteva zile Paulică, de fapt un înrăit infractor, cu mai multe „specialități”, spargerii de locuințe, furt de buzunare, profilul de bază fiind însă cel de escroc, al cărui adevărat nume era bineînțeles altul, este prins. Nu ușor. Sint necesare măsuri complexe, care se încheie cu blocarea mașinii furate, condusă de Paulică. Deschide rapid portiera și o ia la fugă. Campionii la 100 metri garduri ar fi pălit de invidie în fața performanțelor escrocului, care trece peste obstacole cu o viteză derutantă; nu însă și pentru „Fulger”, ciinele lup care îl urmărea. Distanța dintre escroc și puternicul și iutele său urmăritor se micșorează vîzînd cu ochii. Acum Paulică e doborît la pămînt, iar „Fulger” îl ține la respect urmărindu-i orice mișcare care ar putea însemna nesupunere. „Luați-l de lîngă mine, mă predați, spun tot”. Cu Fulger nu i-a mers. Pe el nu l-a putut păcăli ca pe cei doi creduli. Crezul lui e devotamentul fără margini față de stăpînul său. Acum mestecă mulțumit o bucăcică de zahăr, uitîndu-se cu dragoste drept în ochii subofiterului însoțitor. „Bravo Fulger, ne-am îndeplinit misiunea.”

VICTOR BEDA

Schimbarea lucrurilor în Balcani

În vara anului 1918, a patra ofensivă germană pe frontul de vest — care, conform planurilor de luptă ale Centralilor, ar fi trebuit să-i ducă sub zidurile Parisului — a fost oprită. Devenea clar că sortii războiului fuseseră decise. Pentru a doua oară Marna a fost fatală germanilor! Contraofensiva franceză care a urmat a spart frontul pe Somme. Lovitura a fost așa de puternică, înfringerea atât de completă încât Ludendorff și-a pierdut capul. Armata germană s-a retras pe linia Siegfried, socotită inexpugnabilă, dar sub loviturile aliate a trebuit să se retragă și de acolo. Armata germană își pierduse nu numai puterea ofensivă, ci și pe cea de rezistență!

Catastrofa a început însă în răsărit. După ce timp de doi ani trupele aliate din Peninsula Balcanică stătuseră nemiscate în fața Monastirului, la 15 septembrie ele au declanșat o ofensivă și au spart frontul la Dobropolie. Aceasta a însemnat începutul sfârșitului. La 29 septembrie, Bulgaria a capitulat, la 30 octombrie, Austria-Ungaria a fost nevoită să semneze armistițiul.

La Iași, la București, ca în întreaga țară, dealfel, evenimentele de pe fronturi, erau urmărite cu atenție. Fiecare victorie aliată declanșau furtuni de entuziasm popular. Simțăminte românilor erau binecunoscute la Viena, la Berlin, la Paris, Londra sau Washington. În fiecare capitală se făceau calcule. Unii nu-și ascundeau îngrijorarea în legătură cu atitudinea pe care o va adopta România...

Din ședința Consiliului de Miniștri al Austro-Ungariei din 27 septembrie 1918: „Un punct foarte periculos din imediata noastră vecinătate este România, care deși astăzi nu este probabil în stare să ia față de noi o atitudine războinică, dispoziția ei ostilă poate totuși deveni mult mai agresivă prin schimbarea lucrurilor în Balcani. România se pregătește și așteaptă numai momentul în care va crede că va putea porni fără primejdie împotriva noastră. Sigur că ea nu va voi să se expună pericolului unei întreprinderi care probabil ar dura mai mult, chiar și din cauza crizei disponibilităților de muniții... De la guvernul Marghiloman nu ne putem aștepta la nici o cotitură, dar s-ar putea întâmpla ca șeful actual al guvernului să nu mai fie stăpîn pe situație și să decidă să se retragă, spre a da locul adversarului său Averescu, care se opune păcii. Intervenirea acestei schimbări ar fi un prost prevestitor al furtunii ce va veni”.

Alții, dimpotrivă, nu-și puteau stăpîni entuziasmul...

În capitalele Antantei numeroasele telegrame trimise de Iași de miniștrii Franței (contele de Saint-Aulaire), Marii Britanii (G. Barclay), Italiei (C. Fasciotti) și Statelor Unite (Ch. Vopicka) arătau clar sentimentele poporului român: „Noi reamintim că, exceptând o minoritate prea compromisă de germanii, tot ceea ce contează aici simte dorința și înțelege necesitatea unei intervenții românești, imediat ce ea va fi posibilă... Nu este vorba de a-i incuraja pe români, ci mai curînd de a-i calma”.

GENERALUL BERTHELOT: „Starea de spirit generală în mijlocul publicului român și în rîndurile armatei române este în plină exaltare și este suficient să se treacă Dunărea pentru a da foc pulberii”.

La 21 octombrie 1918, în apropiere de Iași a aterizat un avion francez pilotat de căpitanul Noël și avînd la bord pe Victor Antonescu, fostul ministru al României la Paris. El era purtătorul unui mesaj verbal din partea primului ministru al Franței, George Clémenceau, către Brătianu. În esență, Clémenceau cerea românilor să se pregătească pentru a reintra în luptă. Cîteva zile mai tîrziu locotenentul Robert de Flers aducea la Salonica, tot pe calea aerului, răspunsul lui Brătianu: „Cu profundă emoție am primit mesajul Dvs. Noi vedem în el o dovadă a prieteniei Dvs. Nu neglijăm nimic pentru a dovedi din nou legăturile indisolubile care ne alătură la nobila cauză a cărui reprezentanți sînteți și pentru a facilita realizarea celor mai scumpe aspirații ale poporului nostru”.

NOUL GUVERN FORMAT LA 6 NOIEMBRIE, avîndu-l în frunte pe generalul Constantin Coandă, a conlucrat strîns, încă de la început, cu miniștrii aliați de la Iași. O recunoștință chiar ei: „Generalul

Coandă a luat imediat legătura cu noi. El ne-a declarat că regele i-a dat drept consens de a nu acționa decît de acord cu noi. Generalul Coandă ne-a făcut cunoscut că Mackensen a declarat că dacă evacuarea trupelor germane va fi împiedicată de aliați sau de români, el va proceda la toate distrugerile necesare și că, în acest scop, sînt deja luate toate măsurile... Generalul Coandă a adăugat că, fără a rupe pe față, chiar de acum, cu germanii, care — spune el — sînt încă stăpîni pe situația reală, el activează pregătirile de mobilizare în speranța că va putea să le taie retragerea cu concursul trupelor aliate...”

Notă către generalul Mackensen

Tot în strînsă legătură cu aliații s-a produs și reîntrirea României în război. Charles J. Vopicka, ministrul Statelor Unite ale Americii la București: „...Am obținut o audiență la rege, pe 9 noiembrie, la orele 4 după amiază, în care am

Noi sîntem informați că ofensiva lor asupra teritoriului deja a început.

Contrar asigurărilor date, Puterile Centrale au mărit contingentele lor în România și au construit noi fortificații, ceea ce a făcut ca armatele aliate să concentreze trupe pe Dunăre și să bombardeze orașe române, unde Comandamentul german a stabilit intenționat baterii.

Cu toate că Comandamentul german a știut că în termenii armistițiului încheiat de Austro-Ungaria trupele germane nu dispun decît de 15 zile pentru a traversa aceste țări, acest comandament nu a luat măsurile necesare pentru a elibera România în acest interval și a provocat ofensiva aliaților asupra teritoriului român.

Pentru a împiedica faptul ca România să nu fie transformată din nou într-un cîmp de bătăle, este imperios necesar ca trupele germane să părăsească teritoriul român într-un interval de 24 de ore.

După trecerea acestui termen trupele vor trebui să depună armele și să se ab-

am avut credința neștrămutată că dreptatea cauzei noastre va birui și că izbinda va fi de partea puternicilor aliați de care ne legăm soarta. Deși neînvinși și însuflețiți de cel mai bărbătesc avînt, armatele noastre înconjurate de vrăjmași, din toate părțile prin prăbușirea Rusiei au fost silite iarna trecută să intrerupă lupta pe care aliații noștri au urmat-o cu atîta hotărîre și cu atîta glorie.

Azi fiindu-ne iarăși cu puțință să unim oștirile noastre cu cele ale aliaților, sîntem datori să reintrăm în luptă alături de ei pentru ca tot împreună cu ei să mergem la biruința definitivă, care ne va aduce roadele întregi ale jertfelor și ale vieții noastre.

ROMÂNI,

Suferințele statului românesc atît de greu încercat în cursul veacurilor sînt pe sfîrșite. În clipa în care aliații trec Dunărea și ne putem regăsi lingă ei ca să izgonim pe inamicul care de doi ani încalcă și jefuiește pămîntul strămoșesc, sînt încredințat că veți răspunde chemării mele cu aceeași dragoste de țară și că România va vedea împlinindu-se visul de veacuri al neamului nostru: unirea tuturor românilor.

Liberi și uniți, o viață sănătoasă și puternică se asigură întregului popor român.

Copiii copiilor noștri vor binecuvînta străduințele noastre și vor slăvi pe cei ce s-au jertfit pentru idealul neamului”.

La Iași și la București, proclamația regelui a provocat mari manifestații populare. În Capitală, aflată încă sub ocupație, oamenii își dau friu liber entuziasmului. În Piața Palatului Regal — apreciază martorii oculari — s-a adunat „o mulțime imensă... Pretutindeni filii imense drapele tricolore. De pe scările palatului oratori — ce nu pot fi auziți în stradă — vorbesc mulțimii în delir. Manifestații ostile, fluierături și huiduiele întovărășesc din cînd în cînd trecerea cite unui militar german... grăbit să ajungă la gară“ (V. TH. CÂNCIOV).

Tot în noaptea de 9 spre 10 noiembrie s-a produs și trecerea Dunării de către trupele aliate, conduse de generalul Berthelot, care reușesc într-un timp foarte scurt să degajeze toată linia Dunării. Comandantul armatelor aliate de la Dunăre adresează un patetic apel poporului român:

„La arme! Români!”

Este apelul Patriei Române pentru care voi ați suferit! Este apelul strămoșilor voștri, al sufletelor lui Ștefan cel Mare, al lui Mihai Viteazul și al lui Mircea învingătorul! Este, în sfîrșit, strigătul copiilor și al fraților voștri căzuți glorios pe cîmpurile de luptă de la Oituz și Mărășești”.

La 11 noiembrie, în pădurea de la Compiègne, Germania capitula.

Vestea a sosit la Iași tîrziu, după amiază. Un martor ocular își amintește: „Lumea a început să curgă pe străzi, părăsind birourile, unitățile publice, locuințele. Au avut loc manifestații, fanfare au început să cînte și populația să întoneze cîntece și urale”.

La București sînt arborate steaguri naționale, pe străzi se cîntă „Deșteaptă-te, române”; sînt rupte firmele în limba germană, sînt distruse inscripțiile și ordonanțele germane lipite pe garduri și pe ușile prăvăliilor. Muncitorii de la întreprinderea „Vulcan” atacă un depozit german de armament din Cotroceni. O manifestație a populației bucureștene împotriva ocupanților se soldează cu 21 de morți; trupele germane au și ele 11 morți și 16 răniți.

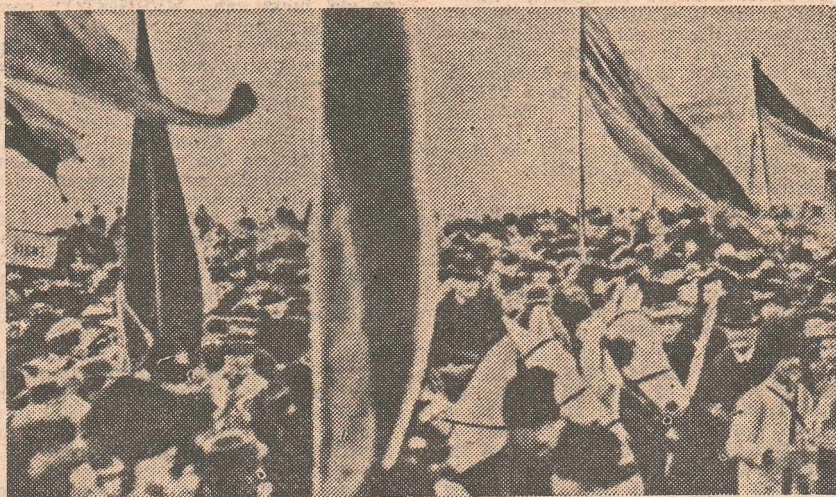
La Ploiești populația se înarmează, formează găzli militare și participă la izgonirea trupelor de ocupație.

La Buzău, din inițiativa socialistului Nicolae Verneșteanu, cetățenii se înarmează și asigură ordinea în oraș.

La Craiova, la Turnu Severin, Galați, Brăila, peste tot se văd scene asemănătoare.

Dintr-un raport al generalului Berthelot către Marele Stat Major al Armatei franceze: „România a venit din nou alături de noi înainte de armistițiu și chiar în ziua cînd armata de la Dunăre a trecut acest fluviu... Prin aceasta ea se află astăzi complet în rîndurile Antantei”.

I. CALAFETANU
C. BOTORAN
I. BULEI

**SPRE ALBA IULIA,
SPRE ÎNFĂPTUIREA MARI UNIRI****Iminența intervenției românești**

declarat că era nu numai în interesul aliaților, însă și în interesul major al României să intre în război din nou, înainte de încheierea armistițiului, despre care începuse deja să se vorbească desul de mult.

Regele a primit favorabil cele șase de mine și l-a chemat pe prințul Știrbei, cu care dînsul se sfătuieste de obicei. După o oră de discuții, s-a căzut de acord ca în aceeași seară, la orele 6, să aibă loc o întîlnire între miniștrii puterilor Antantei și primul ministru. Întîlnirea a avut loc la 6,30 după amiază și s-a hotărît să se dea imediat germanilor un ultimatum de 24 de ore, după expirarea acestui termen România să se considere din nou în stare de război cu Puterile Centrale”.

Cîteva ore mai tîrziu, atașatul guvernului român la București, generalul Eremia, primește ordin de la Iași să-l înmîneze imediat o notă marelui mareșalului Mackensen. I se comunică textul. Timpul trece repede, astfel că generalul Eremia poate să se prezinte abia la ora 4 dimineața, la Comandamentul german, unde-i predă lui Mackensen nota primită. „Era un ultimatum care conținea, de fapt, și declarația de război” — apreciază C. Kirîțescu.

Conținutul notei o demonstrează clar: „Un nou fapt vine să se producă, care face inutile demersurile pe care Comandamentul german ni le-a cerut să le facem în scopul de a împiedica înaintarea trupelor aliate pe teritoriul român.

țină de la orice distrugere și violențe de care va fi făcut responsabil guvernul german. Noi așteptăm un răspuns pînă miezul noaptea; în caz contrar, noi sîntem obligați de a folosi forța pentru a atinge acest rezultat”.

Tot la 10 noiembrie, regele ordonă remobilizarea armatei. Care erau posibilitățile ei din acel moment? Ne răspunde generalul Lafont, atașatul militar francez la Iași: „... O mobilizare urmărită cu toată energia rămîne posibilă în mai multe etape... Șase divizii constituite integral pot fi imediat formate și gata de pornire în opt zile. Două, sau, poate, patru divizii suplimentare ar putea fi mobilizate în douăzeci de zile. Alte două, în fine, în treizeci de zile sau în șase săptămîni... Armament și muniții de infanterie există pentru două sute cincizeci de mii de oameni. Armament și muniție de artilerie cu prisosință pentru zece divizii și chiar douăsprezece la nevoie. Aprovizionarea cu muniții va permite o lună bună de operații”.

Ordinul de mobilizare este însoțit de un apel către soldați, în care șeful statului îl cheamă din nou la luptă pentru a înfăptui „visul nostru de atîtea veacuri: unirea tuturor românilor”.

Mesaj către poporul român

„ROMÂNI,
Cînd la 14 august 1916 v-am chemat la luptă pentru dezrobirea fraților noștri,

Idealurile întregii Transilvanii

Nimeni nu mai poate despărți astăzi orașul Alba Iulia de Marea Unire din 1918. Cele două realități alcătuiesc miezul și coaja unui ideal istoric pe care, spre a-l înțelege mai bine, merită din cînd în cînd să-l privim chiar cu ochii inocentului. Cel mai adesea, clișeele inflorice în absența interogației. Așadar, de ce Alba Iulia totuși?

Trei argumente mari explică alegerea acestui oraș ca loc al Unirii. Întîi, tradiția istorică. Nici un alt oraș transilvan nu putea emite pretenții de rivalitate cu vechiul Apollon dacic, pe urmele cărora s-au întemeiat mai tîrziu cîteva cetăți succesive. Vechimea în timp, civilizația romană, constituită odată cu așezarea definitivă a sediului Legiunii a XIII-a Gemina de către Traian, sînt argumente greu de ignorat. Apoi, intenția era de a reedita unirea de scurtă durată înfăptuită de Mihai Viteazul, la 1600, de a permanentiza un act emblematic în care transilvănenii vedeau salvarea ființei lor naționale. Cîstînd glo-

ria, Alba Iulia trebuia să răsplătească și jertfa, să compenseze amintirea nefericită a sfîrșitului celor trei capi ai răscoalei de la 1784, Horea, Cloșca și Crișan, cel dintîi întemnițat în celula de lingă poarta cetății. Zdrobiți cu roata pe dealul Furcilor, în imediata apropiere a orașului, aceștia aveau să fie răsplățiți mai tîrziu prin împlinirea actului Unirii. O nouă întîmplare a adăugat, în 1852, încă o suferință pe răboiului orașului: întemnițarea și maltratarea lui Avram Iancu de către un slujbaş agresiv. La capătul altor întîmplări crude și amare, Alba Iulia era resimțită ca cel mai important centru spiritual al Transilvaniei, „cetatea de slavă și durere”, Mecca românilor ardeleni. Tradiția istorică, raporturile cu totul deosebite față de Imperiu, nevoia consolidării unui punct de sprijin, centralizarea eforturilor într-un singur loc semnificativ vor fi multă vreme invocate de către istorici și oameni de cultură. Într-un memoriu către Cuza, Independența constituțională a Transil-

vaniei, Al. Papiu Ilarian readuce, în 1861, argumentul Unirii ca reeditare a celei înfăptuite de Mihai. În adunarea anuală de la Alba Iulia a Societății pentru fond de teatru român, care a avut loc în 1909, istoricul blăjean Augustin Bunea, prietenul bun al lui Nicolae Iorga, recunoștea acest oraș drept unică și puternică vatră a spiritualității românești. Iată ce spunea la banchetul de închidere: „(Alba Iulia) e mai mult ca falnica cetate de odinioară a Sarmisegetuzei, căci aici a fost leagănul neamului românesc de astăzi”. Alba Iulia era, așadar, nu doar o realitate istorică față de care vanitatea oricărui alt oraș pălea, ci un focar al spiritualității ardelenice care alimenta în cele mai vitrege împrejurări aspirațiile transilvănenilor. Nu întîmplător în timpul primului război mondial una din primele unități de voluntari care au cerut să lupte împotriva Imperiului, printr-un acord provizoriu, se numea Alba Iulia. Unui oraș cu o istorie atît de condensată în timp, reprezentativă pentru idealurile întregii Transilvanii, nu-i putea răspunde pe măsură nici un alt oraș. Puține alte localități au intrat, de altfel, în discuție în clipa alegerii reședin-

ței Unirii. O singură candidatură mai prezenta interes: cea a Blajului, contracara însă de biografia copleșitoare a Alba Iuliei. Tradiția istorică nu putea fi ignorată, așa încît ideea Unirii începea să se lege implacabil de cetatea pe ale cărei porți, cu secole în urmă, o parte din trupul maltratat al lui Gheorghe Doja fu ținută în semn de răzbunare a nobilimii. Unirea trebuia să fie și o răscumpărare a jertfelor la care orașul a fost martor atîtea veacuri.

Așa încît, pe un teren gata pregătit, în 30 noiembrie, avu loc ședința pregătitoare, la hotelul Dacia (actualul hotel Apulum), pentru armonizarea părerilor și pentru definitivarea Rezoluției, pentru ca în ziua următoare, în Sala Unirii din Cetate, să se deschidă adunarea de către Gheorghe Pop de Băsești, președintele Partidului Național Român. După ce Vasile Goldiș a supus la vot Rezoluția, adunarea a discutat principiile larg democratice ale noului stat. Unirea devenise o realitate și, ceea ce era cel mai important, ea se înfăptuia în afara oricărui condiții. O nouă istorie își semna prefața la Alba Iulia.

RADU G. ȚEPOȘU

Mondo umano?

Extrădare...
în lipsă

La 19 august, agențiile de știri mai întâi, apoi posturile de radio și televiziune și ziarele zilei, în edițiile succesive, anunțau sec: prima Curte de drept public a Tribunalului federal (cea mai înaltă instanță juridică a Elveției) a acceptat cererea făcută de guvernul italian privind extrădarea marelui maestru al lojii masonice P-2, Licio Gelli, în pofida absenței acestuia din urmă, evadat la 10 august din închisoarea de la Geneva.

Cei cinci judecători ai tribunalului s-au pronunțat în unanimitate. Ei au reținut următoarele patru delict: escrocherie, trafic de influență, participare la bancrută frauduloasă și denunțare calomnioasă. Se semnala, tot atunci, că apărarea lui Gelli din Elveția condusă, la ora respectivă, de Dominique Poncet, depuse, la 25 iulie, un memoriu foarte complet privind argumentele sale împotriva extrădării clientului său. Gelli se temea, în mod serios, că va trebui să ajungă în fața justiției italiene.

Între timp însă la 10 august, Gelli a evadat iar două zile mai târziu, maestrul Poncet și-a reziliat mandatul de apărător, acționând cum i-a dictat conștiința și nu interesul profesional cum e cazul lui Marc Bonnant din orașul de pe malurile lacului Lemán, care-i asigură apărarea lui Gelli chiar și după dispariția lui. În final, stirea mai semnala două elemente interesante: Tribunalul federal a declarat că fuga lui Licio Gelli n-a avut nici o influență asupra dezbaterilor sale iar decizia (de extrădare) va rămâne executorie în cazul în care acesta va fi arestat iarăși în Elveția.

Or, aici cred că stă cheia deciziei: la ea s-a ajuns în unanimitate cind „marele maestru” devenise unul al evadatilor — ceea ce schimbă într-un fel radical datele problemei, ea fiind, acum, de ordin teoretic din moment ce Gelli era (și e încă) de negăsit.

În schimb, o zi mai târziu, numele acestuia apărea din nou cu prioritate pe telexurile agențiilor de știri și pe primele pagini ale presei respective: revista săptămânală italiană L'Espresso anunța publicarea „arhivelor secrete” ale bancherului Roberto Calvi, cel care a fost președinte-director general la Banco Ambrosiano, descoperit spinzurat sub un pod londonez în iunie anul trecut.

În vremea asta, poliția italiană, cea elvețiană și cea franceză încercau să stabilească modul în care a evadat „marele maestru” din închisoarea Champ-Dollon din Geneva și, evident, itinerarul urmat. Astfel, s-a descoperit că, la 10 august, ora 8,30, după ce a ieșit din Champ-Dollon și a trecut frontiera franco-elvețiană în furgoneta gardianului Edouard Ceresa, Gelli a ajuns la aeroportul Annecy, unde-l aștepta un elicopter închiriat de la o societate franceză. „Șeful va fi punctual” declarase pilotului un tinăr italian ce vorbea franceza.

O oră mai târziu, elicopterul a ajuns la Monte Carlo și din el a coborât un om ce se plîngea că-l dor tare rău dinții. Era probabil Gelli. Monaco e o etapă previzibilă în drumul lui, susțin azi urmăritorii, care au descoperit că acest Monte Carlo, ca și Argentina, Uruguay și Elveția erau importante capete de pod pentru „P-2”. Nu aici există, pe un teritoriu minuscul, 23 bănci, 44 agenții și 55 birouri de investiții imobiliare pentru 55.000 locuitori?

În absența de după gratii a lui Gelli a revenit problema morală a curajului și voinței necesare pentru a-l judeca în Italia. Mai ales că un punct delicat s-a rezolvat: extrădarea lui din Elveția. Care se va face... în lipsă, dacă există așa ceva.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(După FÜR DICH — R.D.G.)

Lumea în care trăim

Pământul săracului îngrașă vaca bogatului

Situația este cel puțin paradoxală. 850.000.000 de oameni subalimentați și 40.000 de copii ce mor zilnic pe glob datorită foametei sau bolilor provocate de aceasta. Și toate acestea în timp ce producția mondială de cereale ar putea să furnizeze fiecărui locuitor al planetei, fiecărui bărbat, femeie sau copil, peste 3.000 de calorii și 65 grame de proteine pe zi. Statistic, firește, pentru că în fapt nici caloriiile, nici proteinele nu sînt distribuite uniform și echitabil pe glob.

Raportul Băncii Mondiale, care prezintă tragica situație, nu pomeneste însă și despre cauzele acestor stări de lucruri. Raportul se rezumă să consemneze, laconic, date, cifre, statistici. Subalimentația și victimele ei au intrat oarecum în câșnuit. Se discută destul de des pe această temă fără ca fenomenul să fie abordat în profunzime.

Desigur, chiar și tabloul rezultat din datele experților Băncii Mondiale i se pot adăuga numeroase fapte, situații, cel puțin la fel de paradoxale. Spre exemplu, în unele țări, creșterea producției agricole duce la agravarea lipsei de alimente și la subalimentație. În Honduras, consumul ANUAL de carne pe locuitor a scăzut, în 1982, la 5 kg față de 6 kg în 1981, în timp ce exporturile de carne au crescut în același an de 6 ori.

Bineînțeles, foametea își are cauzele ei specifice în fiecare țară din lume. Dar asupra ei a influențat și influențează încă puternic situația precară, dezastruoasă chiar, moștenită la cucerirea independenței, precum și exploatarea crincenă a bogățiilor țărilor respective de către marile companii multinaționale. Și încă ceva. Oricît ar părea de neerezut, dar cauzele foametei în unele regiuni ale lumii își au, în parte, rădăcinile și în modul de producție și de consum al țărilor dezvoltate. „Există — se scrie într-un articol din „Le Monde Diplomatique” — o legătură structurală între penurie și risipă, între supraalimentația unei minorități și subalimentația unui număr mare de persoane”.

Nu, nu este o figură de stil. Este o situație dramatică dar absolut reală: pământul săracului îngrașă vaca bogatului. Dacă într-un calcul global al producției și de consumului s-ar lua în considerație toate produsele alimentare, s-ar constata că țăările în curs de dezvoltare hrănesc pe cele bogate. Aceasta este realitatea și nicidecum invers așa cum se mai încearcă să se acrediteze ideea în unele țări occidentale dezvoltate. Iată de altfel în acest sens o situație, cit se poate de revelatoare: în 1981 țăările în curs de dezvoltare au exportat produse agricole și alimentare în valoare de 59 miliarde dolari, în timp ce au importat din statele dezvoltate produse ale industriei alimentare în valoare de numai 28 de miliarde dolari. „Uzinele” de produs alimentare ale lumii bogate n-ar fi putut funcționa fără recoltele ogoarelor lumii sărace, fără roadele pământurilor vlăguite, arse de soare sau bătute de vânturi ale acestor țări.

Marile companii agricole multinaționale au acaparat și folosesc milioane de hectare de pământ în țările în curs de dezvoltare, de regulă pământuri dintre cele mai

roditoare, pentru aprovizionarea cu diferite produse agricole, fructe și legume a consumurilor din țările bogate ale planetei. Potrivit datelor UNCTAD, peste 65% din producția mondială de cacao, cafea, banane, ananas, peste 55% din producția de ceai, portocale, lămi și multe alte fructe și legume timpurii produse în țările în curs de dezvoltare sînt consumate de țările occidentale dezvoltate.

Și asta în timp ce situația alimentară a populației țărilor africane din sudul Saharei, spre exemplu, este deosebit de tragică. În aceste țări, trei din cinci copii nu ajung la vârsta de 14 ani datorită foametei și bolilor cauzate de subalimentație. Iar perspectiva îmbunătățirii alimentației nu se întreazăște. Din 1960 pînă în 1980 consumul mediu de cereale pe locuitor în țările din sudul Saharei a scăzut cu aproximativ 11%. În schimb, în aceeași perioadă, în Europa occidentală, consumul de cereale pentru animale a sporit de la 33 milioane tone, la peste 82 milioane tone.

Milioane de oameni mor de foame, nenuntrați copii din lumea săracă se sting de foame, aceeași soartă o au și săracii lumii bogate și, totuși, unele state vest-europene se arată preocupate să-și frineze „excedentele agricole” pentru simplul motiv că „nu sînt rentabile din punct de vedere al Pieței comune”. Sau alt exemplu: în Statele Unite ale Americii șeptelul a consumat în 1980 nouă milioane tone de grâu și 110 milioane tone porumb, adică mai multe cereale decît au consumat, în același an, cei 450 milioane de africani. În total, animalele, și îndeosebi cele din țările bogate, au consumat conform datelor F.A.O. 43% din cerealele disponibile în lume.

Iată dar, după cum scrie „Le Monde Diplomatique”, că: „Pe piața internațională a cerealelor, vitele țărilor bogate sînt la concurență directă cu bărbații, femeile și copiii din țările în curs de dezvoltare”. Turtele de sola produse în Brazilia alimentează puii francezi. Chile exportă anual 500.000 tone de făină de pește pentru a hrăni vitele țărilor dezvoltate. Fiecare chilian furnizează zilnic șeptelului țărilor bogate 100 g de proteină animală în timp ce, potrivit aprecierilor oficiale, unul din cinci copii chilieni este subalimentat. Porcul vest-german sau vaca olandeză sînt mai bine hrănite decît milioane de copii din țările în curs de dezvoltare.

Este o situație ale cărei efecte le regăsim în statisticile amintite la începutul acestor rânduri. Foametea nu este un flagel ce aparține hazardului, ci o realitate născută din ne dreptate, dintr-o situație ireductibilă a economiei mondiale. Fără eliminarea acestor injustiții nu se poate elimina foametea. Căci nu este vorba doar de cantitățile de produse disponibile, ci și de distribuirea lor, de repartizarea lor echitabilă pe întreaga planetă.

Este de neconceput să se prelungească starea actuală cînd pământul săracului îngrașă vaca bogatului, iar pentru aceasta săracul să primească, mai ales, promisiuni. Nu poate fi eliminată foametea doar cu promisiuni...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informației

Transpirație
pentru terminale

Fabricanții de computere se căznesc de mai mulți ani să arunce pe piață terminele ieftine și, pe cît posibil, mai subțirele. Japonezul Sony și britanicul Sinclair s-au înhamat la ideea obținerii rivnitului display plat punînd în operă un tub catodic modificat. Cele mai multe companii japoneze încearcă să ajungă la același rezultat folosind cristal lichid. Ambele tehnologii merg piept la piept spre linia de sosire. Ceea ce nu înseamnă, în limbajul alergătorilor de la 3.000 metri, că am și trecut deja fără dificultăți șanțul cu apă. În primul rînd pentru că se tem și alții de ei, vezi I.B.M., pregătind un terminal electrocromic. Apoi, nu au fost rezolvate multe din obstacolele înșirate pe drum.

Ecranul plat poate fi ușa prin care computerul devine mai compact. Adapările reprezintă promisiunea. Nu și fap-

tul. Tubul catodic este fragil, complex și costă destul.

Necesitînd înaltă tensiune devine problematică la capitolul „independență de zbor”, al portabilității. Miniatura reușită pînă în prezent urmează a fi înscrisă la scară mărită. Va face față? Cînd?

Cristalul lichid angajează de asemenea probleme dimensionale. El presupune mii de elemente minuscule — pixel — cărora li se aplică tensiune. Numărul de asemenea componente pentru un singur display este limitat. Ceea ce se poate dovedi un handicap în faza realizării ecranelor de dimensiuni mai mari. Și ar mai fi ceva: cristalele lichide au o viteză de reacție relativ mică, neconvenabilă, deci, în situații de tipul manevrei trenurilor.

Terminalul electrocromic constă dintr-o serie de electrozi foarte subțiri. La trecerea curentului electric au loc procese chimice care modifică culoarea electrodului. Cel mai simplu exemplu — electrodul de argint. După ce un electrod negru, argintul asigură, prin conectare la electricitate, schimbarea culorii în alb. Se experimentează sistemul electrocromic folosind electrod de oxid tungsten, în mod normal de culoare galbenă. La aplicarea voltajului, electrodul absoarbe sodiu din electrolit — lichid sau solid — și devine

albastru. Culoarea se schimbă prin modificarea polarității. Nemulțumirea se numește și în cazul de față viteză de reacție: o secundă în comparație cu ce se pretinde — sutimea de secundă. Oricum, de reținut că un display încorporează un sfert de milion de elemente, fiecare trebuind să-și schimbe culoarea independent. Soluția propusă de I.B.M.: construcția de display pe bază de „microchip”. Terminalul electrocromic poate fi destul de ușor integrat în circuit, apelînd la dispozitive electronice simple, voltajul necesar putînd fi asigurat de un singur transistor. Prototipul deja pe masă făcut de el constă în 96.000 de pixeli. Avantajul abordării metodei electrocromic se trage și din altceva. Orice imagine, orice scriitură, se păstrează fără a pretinde putere suplimentară. Dar prin creșterea timpului de răspuns. Una caldă, una rece...

Adevăratul semn de întrebare se cheamă altfel: viața scurtă a acestor sisteme. Pixel-urile trebuie să supraviețuiască la peste un miliard de scrieri. În electrocromie n-a fost depășită durata de 100.000 cicluri. Ceea ce reaminteste că drumul este lung, chiar dacă se face apel la primii doi competitori, plecați din blokstarturi.

NEAGU UDROIU ■

Necunoscutul Chaplin

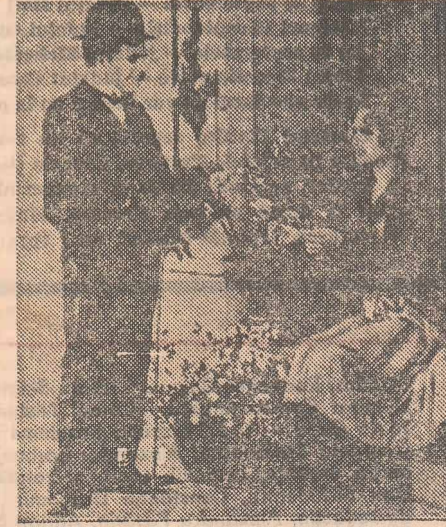
Se mai produc și surprize plăcute pe lumea asta. Una din ele se referă la Chaplin. Despre marele cineast s-a scris enorm, i s-au consacrat studii și filme documentare, astfel încît se părea că nu mai e nimic de aflat. Însă, iată, un grup de cinești englezi au realizat de curînd un lung documentar — de 150 de minute — intitulat „Necunoscutul Chaplin”. Bazat pe materialul pe care artistul l-a filmat de-a lungul vieții, documentarul reunește, între bucați de peliculă recuperate și interviuri cu personalități artistice, și un film necunoscut, ca și secvențe inedite din unele capodopere ale sale. Prin selecția operată, autorii „Necunoscutului Chaplin” au izbutit să creeze un captivant tablou al procesului de creație complicat și contradictoriu al genialului cineast, un roman al muncii lui asupra filmelor pe care le realizează.

Spectatorul află că pentru filmul „Goana după aur” Charlie Chaplin a strămutat în munți o imensă echipă de filmare, a construit un întreg orașel al căutătorilor de aur, a muncit săptămîni întregi curățînd zăpada, și din tot materialul filmat a reținut, în varianta finală, doar două episoade. Pentru a filma secvența — simplă, la prima vedere — a întîlnirii vagabondului cu florăreasa oarbă, din filmul „Luminile orașului”, i-au fost necesare 80

de zile, dintre care 62 au fost folosite de Chaplin numai pentru a gîndi scena. Adevărat, așa cum s-a întimplat, de pildă, cu filmul „Profesorul”, el începea cu sîrg munca asupra peliculei, filma scene excepționale, pentru ca la un moment dat, nemulțumit, să abandoneze subiectul și să se apuce de altceva.

Că Chaplin improviză în chip genial era îndeobște cunoscut. Dar documentarul amintit vine cu noi detalii. Astfel, artistul comanda o grămadă de decoruri sau mecanisme complicate, cînd încă nu știa precis ce avea să facă cu ele. Pe urmă, cînd se adunau toți ceilalți membri ai echipei, începea să explice fiecăruia rolul, inventînd pe loc, pe măsură ce dădea lămuririle, tot felul de gaguri, în care era meșter neîntrecut. Camerele de luat vederi lucrau fără încetare, trăgînd zeci și sute de variante... Iată-l pe Chaplin că are pe ecran împingînd un cărucior de invalid. Nimic caraghios. Dar deodată îl vedem împingînd șase cărucioare, din care cauză pe stradă se creează o nemaipomenită imbulzeală, și atunci omulețul cu mustăcioară și melon o face pe agentul de circulație.

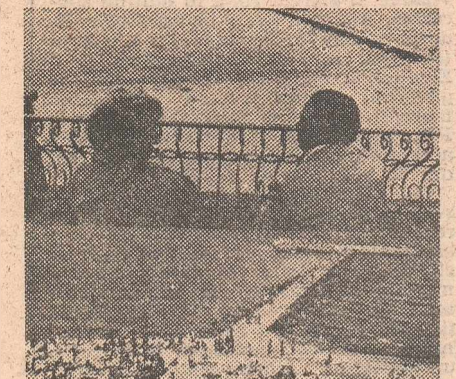
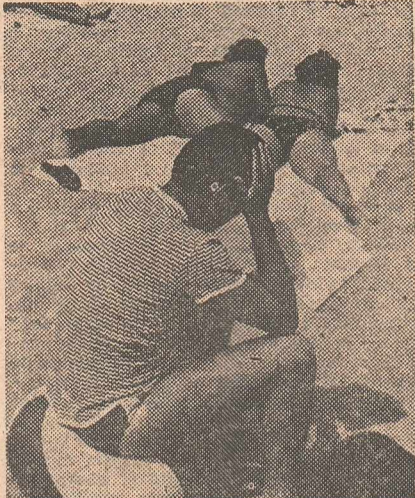
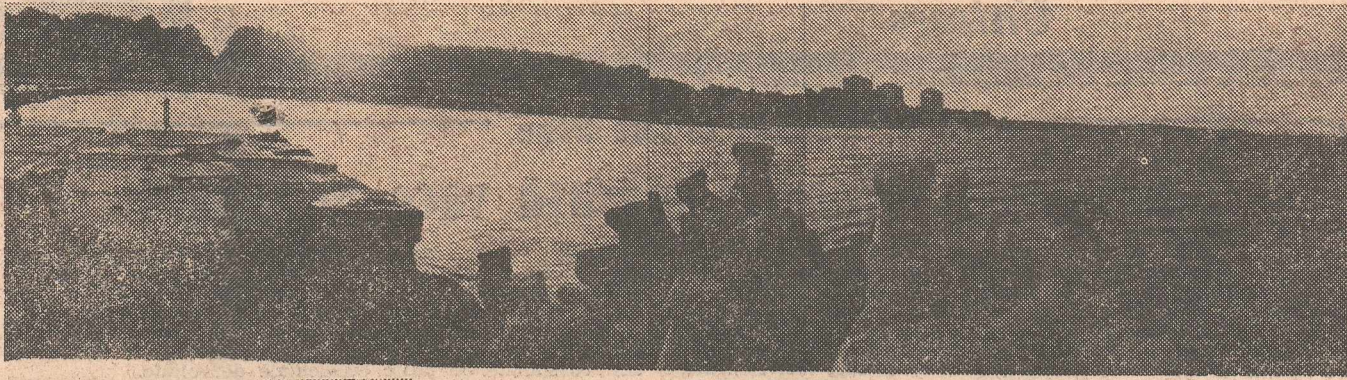
Astfel de „găselnițe”, dovadă a harului comic fără pereche al lui Chaplin, sînt înfățișate, în filmul la care ne-am referit, cu zecile. Fără nimeni să nu măsură, extraordinara lui autoexigență. Chaplin nu uita nici una din plăsmuirile lui reușite; chiar după mulți ani se întorcea la crochiturile sale și le perfecționa. Creatorii documentarului „Necunoscutul Chaplin” au găsit în arhive un film de amatori în

care Chaplin, la o serată, dansează cu un glob pămîntesc. După zece ani de la serată, această mică improvizație a devenit cel mai expresiv moment din filmul „Dictatorul”. La numărul dresorului de purici din „Profesorul”, Chaplin s-a întors după 30 de ani, și această scenă, prelucrată cu mai multă minuțiozitate, s-a ridicat pe cele mai înalte culmi ale comediei în filmul „Luminile rampei”.

ION D. GOA ■

Motive pentru o legendă de septembrie la mare

Septembrie pe țărmul mării, septembrie de aur moale și de limpede azur, septembrie de toamnă lungă și de soare blând, septembrie cu visle galbene și moi, ca de ceară, luindu-și parcă adio de la vara ce-ntirzie, iată, de-a lungul unui litoral încă exuberant, încă frenetic și m... ales acum, în septembrie, romantic.

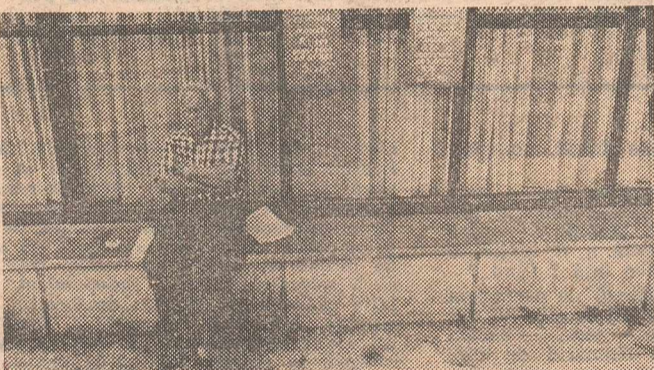
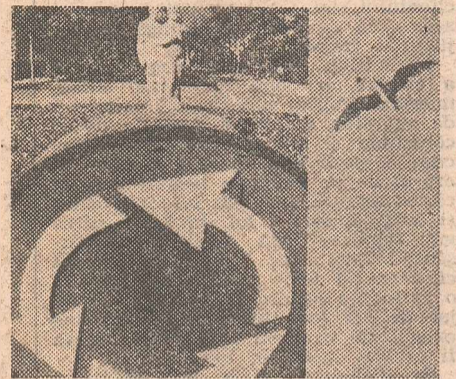
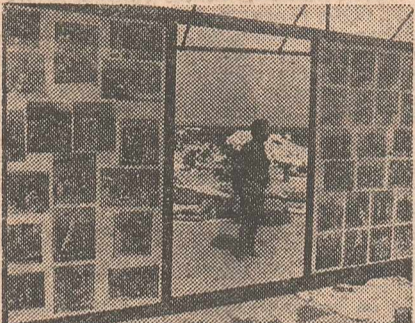
Nu inima unui uriaș violoncel începe să cînte, abia auzit, în ceasul domol al amurgului, ci aripa de miere caldă a acestui septembrie ce cade asupra noastră și, de-adevăratelea, ne face mai buni, mai înalți, mai visători. Nu pentru țipătul ascuțit al aceluia pescăruș ridicăm privirea spre albastrul atotcuprinzător și de neclintit al cerului, ci ochii noștri caută cu înfrigurare pasărea de-aramă și de vînt a acestui septembrie în cîntea căruia, încă de la primul semn al sosirii sale, am înălțat, pe marea catarg al inimii, o flamură albă, logodindu-l cu cea mai frumoasă fecioară a mării.

Septembrie, deci, septembrie, septembrie cu aripi de yole alunecînd deasupra valurilor ostenite parcă de propriul lor fără de noimă freamăt, septembrie ca o scoică de-argint, înalță cît zarea, în care se-aude tot vuietul mării, septembrie ca o eșarfă violetă dănsînd peste albastrul tot mai închis al noianului de ape, și septembrie ca o urmă de picior de zeu pe nisipul jilav, dar încă fierbinte al plajelor de-a lungul cărora alergăm după himera de abur a verii.

Doar marea, aceeași mereu, pururi fără odihnă, plină de taine, de-a pururi, aidoma cerului, pururi înalt și plin de stele de-a pururi, doar marea nu vrea să-l ia în seamă pe-acest melancolic și plin de nostalgie prinț de septembrie.

Ci totuși, prințul de septembrie, călare pe pasărea de-aramă a vîntului, avînd-o alături, lingă umărul său, pe cea mai frumoasă fecioară a mării, suride și scaldă-n surisu-i de aur un litoral aflat încă sub voalul de vrajă al verii. Ultimul ?

VICTOR NIȚA

Fotografii de PAUL AGARICI

CENACLUL FLACĂRA CONTINUĂ!

Cu bucuria că poate fi încă de folos zecilor de mii de iubitori ai săi, care ni s-au adresat în scris și-n apeluri telefonice și pentru care le sintem recunoscători, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, anunță continuarea activității sale și în acest sens preconizează pentru zilele ce vin următorul program probabil :

Simbătă 24 septembrie — București, Arenele Romane.

Duminică 25 septembrie — județul Olt

Luni 26 septembrie — județul Olt

Marți 27 septembrie — județul Dolj

Miercuri 28 septembrie — județul Gorj

Joi 29 septembrie — județul Mehedinți

Vineri 30 septembrie — județul Caraș-Severin

Toate spectacolele vor începe de la orele 18.

Cenaclul Flacăra regretă că nu s-au putut organiza manifestările dorite și propuse în județele Prahova, Giurgiu și Argeș.

Pentru perioada de după programul anunțat, solicităm, de asemenea, opinia celor în drept pe ruta firească, Timiș, Arad, Bihor, Satu Mare, Sălaj, Cluj, Maramureș, Bistrița-Năsăud etc., spre a ne putea definitiva programul.

Topul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra

al Tineretului
Revoluționar

TOPUL
MUZICII TINERE

Talon nr. 4
Septembrie 1983

Configurația topului nostru din această săptămînă, realizat din scrisori și prin opțiunile publicului din Hunedoara, Petroșani și Aiba Iulia, este următoarea :

1. Da, da, da (Andrei Păunescu)	— 2664 puncte
2. La nunta ta (Stefan Hrușcă)	— 1882 "
3. Antiprimăvara (Vasile Șeicaru)	— 1479 "
4. Partaj (Ecoul)	— 1261 "
5. Maria (Costas Caracostas)	— 1157 "
6. Totuși (Totuși)	— 1024 "
7. Totuși iubirea (Măjay Gyözö)	— 978 "
8. Elegie II (Poesis)	— 728 "
9. Moartea căprioarei (Frații Chiriac)	— 712 "
10. Te salut generație-n blugi (Pro Musica)	— 594 "

Așteptăm în continuare, pe adresa redacției, propunerile dumneavoastră.

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 16 20. Interioare: secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marșa Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30); audiențe — 25 58; sector știință-istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 25 66); secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Birlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Măneac — 25 28); Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU